

Inhoudsopgave

1.	De cijfers achter de energiemarkt in Vlaanderen	5
2.	Energieleveranciers.....	9
3.	Elektriciteits- en aardgasprijzen.....	36
4.	Conclusies	60
5.	Bijlagen.....	62

Lijst van tabellen

Tabel 1: Indeling elektriciteitsafnemers op 31 december 2014 en 2015 in aantal toegangspunten	5
Tabel 2: Indeling aardgasafnemers op 31 december 2014 en 2015 in aantal toegangspunten.....	6
Tabel 3: Geleverde elektriciteit in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het transmissie- en distributienet	6
Tabel 4: Geleverd aardgas in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het vervoer- en distributienet	8
Tabel 5: Actieve elektriciteitsleveranciers per netgebied op 31 december 2015 (leveringen aan eindafnemers elektriciteit)	9
Tabel 6: Actieve aardgasleveranciers per netgebied op 31 december 2015 (leveringen aan eindafnemers).....	11
Tabel 7: Jaarlijkse indicator marktdynamiek elektriciteit (%) - Relatief aantal toegangspunten dat een overstap naar een andere elektriciteitsleverancier maakte	12
Tabel 8: Jaarlijkse indicator aardgas (%) - Relatief aantal toegangspunten dat een overstap naar een andere aardgasleverancier maakte	14
Tabel 9: Marktaandeelen van leveranciers, uitgedrukt in geleverde elektrische energie in het betreffende kalenderjaar aan afnemers op het distributienet.....	15
Tabel 10: Marktaandeel 2014 en 2015 van de historische leveranciers op het distributienet, uitgedrukt in geleverde elektrische energie	17
Tabel 11: Marktaandeelen elektriciteitsleveranciers, uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers (toegangspunten) op het distributienet in het betreffende kalenderjaar.....	18
Tabel 12: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke elektriciteitsafnemers (toegangspunten)	20
Tabel 13: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele jaargelezen elektriciteitsafnemers (toegangspunten) op het distributienet in het betreffende kalenderjaar	21
Tabel 14: Marktaandeelen uitgedrukt in geleverd aardgas in het betreffende kalenderjaar aan afnemers op het distributienet	22
Tabel 15: Marktaandeel 2014 en 2015 van de historische leveranciers op het distributienet, uitgedrukt in geleverd aardgas	24
Tabel 16: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal aardgasafnemers (toegangspunten)	25
Tabel 17: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke aardgasafnemers	27
Tabel 18: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele jaargelezen aardgasafnemers (toegangspunten)	28
Tabel 19: HHI elektriciteit	29
Tabel 20: HHI aardgas	29
Tabel 21: HHI berekend op basis van marktaandeelen in volumes	30
Tabel 22: C3 elektriciteit (in aantal toegangspunten).....	30
Tabel 23: C3 elektriciteit (in volume geleverde elektriciteit).....	31
Tabel 24: C3 aardgas (in aantal toegangspunten)	31
Tabel 25: C3 aardgas (in volume geleverd gas).....	31
Tabel 26: Aantal aangeboden contracten op de markt	32
Tabel 27: Onderverdeling naar looptijd van huishoudelijke elektriciteitscontracten (situatie op 01/01/2016)	33
Tabel 28: Onderverdeling naar looptijd van huishoudelijke aardgascontracten (situatie op 01/01/2016)	33

Lijst van figuren

Figuur 1: Geleverde elektriciteit via het transmissienet	7
Figuur 2: Geleverde elektriciteit via het distributienet	7
Figuur 3: Geleverd aardgas via het vervoer- en distributienet	8
Figuur 4: Doelgroepen van de elektriciteitsleveranciers (situatie op 31/12/2015)	10
Figuur 5: Doelgroepen van de aardgasleveranciers (situatie op 31/12/2015)	11
Figuur 6: Marktdynamiek elektriciteit	13
Figuur 7: Marktdynamiek aardgas	14
Figuur 8: Marktaandeelen van de grootste elektriciteitsleveranciers (groepen) in 2015 uitgedrukt in geleverde energie	16
Figuur 9: Evolutie van de marktaandeelen van de grootste elektriciteitsleveranciers (groepen) uitgedrukt in geleverde energie	17
Figuur 10: Evolutie van de marktaandeelen van de grootste elektriciteitsleveranciers uitgedrukt in aantal klanten	19
Figuur 11: Marktaandeelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen) in 2015 uitgedrukt in geleverde energie	23
Figuur 12: Evolutie van de marktaandeelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen) uitgedrukt in geleverde energie	23
Figuur 13: Evolutie van de marktaandeelen van de grootste aardgasleveranciers uitgedrukt in totaal aantal aardgasafnemers	26
Figuur 14: Looptijd elektriciteitscontracten	32
Figuur 15: Looptijd aardgascontracten	33
Figuur 16: Type elektriciteitscontracten	34
Figuur 17: Type aardgascontracten	34
Figuur 18: Groene contracten op de huishoudelijke markt	35
Figuur 19: Evolutie van de elektriciteitsprijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik (typecategorie Dc, 1.600 kWh dagverbruik en 1.900 kWh nachtverbruik op jaarbasis; 3 personen)	36
Figuur 20: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiecomponent voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik	37
Figuur 21: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik	38
Figuur 22: Verdeling van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik	39
Figuur 23: Procentuele verdeling van de onderdelen van de elektriciteitsprijs voor een gezin met een doorsnee verbruik	40
Figuur 24: Evolutie van de elektriciteitsprijzen voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik (typecategorie Da, 600 kWh verbruik op jaarbasis; 1 persoon)	41
Figuur 25: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor huishoudelijke afnemers met een groot verbruik (typecategorie De, 3.600 kWh dagverbruik, 3.900 kWh nachtverbruik en 12.500 kWh exclusief nachtverbruik op jaarbasis; 4 personen)	42
Figuur 26: Evolutie van de sociale maximumprijs en van het gewogen gemiddelde elektriciteitstarief DNB voor elektriciteit voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik	43
Figuur 27: Evolutie van de elektriciteitsprijzen voor kleine professionele elektriciteitsafnemers met een verbruik van 50 MWh (typecategorie Ib, 29.000 kWh dagverbruik en 21.000 kWh nachtverbruik op jaarbasis)	44
Figuur 28: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiecomponent voor kleine professionele afnemers	45
Figuur 29: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor kleine professionele afnemers	46
Figuur 30: Verdeling van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers	47
Figuur 31: Procentuele verdeling van de onderdelen van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers met een verbruik van 50 MWh	47
Figuur 32: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik (typecategorie D3, 23.260 kWh op jaarbasis)	48
Figuur 33: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiecomponent voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik	49
Figuur 34: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik	50
Figuur 35: Verdeling van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik	51
Figuur 36: Procentuele verdeling van de onderdelen van de aardgasprijs voor een gezin dat verwarmt met aardgas met een doorsnee verbruik	52
Figuur 37: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik die niet verwarmen met aardgas (typecategorie D1, 2.360 kWh op jaarbasis)	53
Figuur 38: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een groot verbruik (typeafnemer D3b, 34.890 kWh op jaarbasis)	54

Figuur 39: Evolutie van de sociale maximumprijs en het gewogen gemiddelde aardgastarief DNB voor aardgas voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik	55
Figuur 40: Evolutie van de aardgasprijzen voor kleine professionele aardgasafnemers met een verbruik van 116.280 kWh (typecategorie I1, 116.280 kWh op jaarbasis)	56
Figuur 41: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiecomponent voor kleine professionele afnemers	57
Figuur 42: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor kleine professionele afnemers	58
Figuur 43: Verdeling van de aardgasprijs voor kleine professionele afnemers	59
Figuur 44: Procentuele verdeling van de onderdelen van de totale jaarlijkse aardgasprijs voor kleine professionele afnemers met een verbruik van 116.280 kWh	59

Voorwoord

Elektriciteits- en aardgasmarkten blijven eerder *slagveld* dan *speelveld*

Als u verbaasd bent over de titel boven dit voorwoord, dan kan ik u gerust stellen. Het is een referentie naar de uitdrukking 'level playing field', die vaak gehanteerd wordt om aan te geven dat alle bedrijven (energieleveranciers, producenten, dienstverleners,...) op een eerlijke manier moeten kunnen concurreren op de energiemarkt. De regulator ziet daarop toe. Maar de concurrentie op de energiemarkten blijft hevig, zodat het resultaat minder van een spelletje, maar eerder van een veldslag heeft. En laat concurrentie nu net het middel zijn dat de vrijmaking van de energiemarkt inzet om de prijzen te drukken.

Dat ziet er dus goed uit, maar er spelen nog andere factoren een rol. Toch eerst nog even over die concurrentie. Om daadwerkelijk druk te zetten op de energieleveranciers om de dienstverlening te verbeteren en toch de prijs scherp te houden is de bereidheid van klanten om van energieleverancier te veranderen cruciaal. Ook volgens de Koepel van de Europese energieregulators is het veranderen van leverancier de primaire manier waarop klanten actief kunnen zijn in de markt (CEER Position Paper on Well-functioning Energy Retail Markets, 14 oktober 2015, www.ceer.eu/portal/page/portal/EER_HOME/EER_PUBLICATIONS/CEER_PAPERS/Customers/Tab5/C15-SC-36-03_V19_Well-functioning_retail_markets.pdf)

Het aantal gezinnen en bedrijven dat van energieleverancier veranderde, bleef hoog in Vlaanderen in 2015. Heel opvallend in 2015 is de explosieve toename in de activiteit bij de kleine bedrijven. De activiteitsgraad van 24,30% is veruit de hoogste activiteitsgraad ooit bij deze klantengroep (een stijging met bijna 11 procentpunten t.o.v. vorig jaar).

Ook de voortdurende gunstige evolutie van de concentratie-indexen geeft aan dat de energiemarkt evolueert naar een concurrentiële toestand.

Ook de prijsevolutie weerspiegelt de hevige concurrentie tussen energieleveranciers. Door de hevige concurrentie liggen de marges van heel wat energieleveranciers al dicht bij het nulpunt. Waar in de aardgasmarkt de omstandigheden toelieten dat onder druk van energieafnemers die van aardgasleverancier veranderen het prijsniveau daalde, was dit in de elektriciteitsmarkt opnieuw niet het geval. De opwaartse druk van hogere distributienettarieven, heffingen en de verhoging van de btw voor gezinnen, maakt dat alle elektriciteitsafnemers in de loop van 2015 hun elektriciteitsfactuur zagen stijgen. De druk op de elektriciteitsprijs als gevolg van concurrentiedruk wordt teniet gedaan doordat andere onderdelen van de eindfactuur stijgen...

Thierry Van Craenenbroeck
Waarnemend gedelegeerd bestuurder

1. De cijfers achter de energiemarkt in Vlaanderen

1.1. Indeling afnemers

Op 31 december 2015 waren in Vlaanderen 3.361.695 toegangspunten (EAN's) voor elektriciteit op het distributienet aangesloten. Eind 2014 bedroeg dit aantal 3.329.661. Dit is een stijging met 0,96%.

Onder toegangspunt verstaan we hier elk onderscheiden afnamepunt waaraan een EAN-nummer werd toegekend. Injectiepunten¹ worden niet meegeteld in de statistieken.

De toegangspunten worden in een aantal categorieën ingedeeld:

- De telegelezen afnemers van wie de meterstanden op afstand worden uitgelezen of AMR (Automatic Meter Reading);
- De maandelijks gelezen meters of MMR (Monthly Meter Reading);
- De jaarlijks gelezen meters.

Bij de jaarlijks gelezen meters wordt nog een onderscheid gemaakt tussen de huishoudelijke en de niet-huishoudelijke afnemers. Dit onderscheid wordt gemaakt op basis van het contract dat de afnemer afsluit met de elektriciteitsleverancier. Wanneer het leveringscontract wordt afgesloten door een onderneming² wordt de afnemer beschouwd als niet-huishoudelijk. Is dit niet het geval dan wordt de afnemer als huishoudelijk gecategoriseerd.

Tabel 1: Indeling elektriciteitsafnemers op 31 december 2014 en 2015 in aantal toegangspunten³

CATEGORIE	2014		2015	
	AANTAL	PROCENTUEEL	AANTAL	PROCENTUEEL
AMR	26.550	0,80%	27.334	0,81%
MMR	14.350	0,43%	14.226	0,42%
Jaargelezen huishoudelijke afnemers	2.721.502	81,74%	2.739.937	81,50%
Jaargelezen niet huishoudelijke afnemers	567.259	17,04%	580.198	17,26%
TOTAAL	3.329.661	100,00%	3.361.695	100,00%

Op 31 december 2015 waren er 2.087.384 toegangspunten (EAN's) aangesloten op de Vlaamse aardgasdistributienetten. Eind 2014 was dit aantal 2.042.308. Dit is een stijging met 2,21%.

Ruim 62% van de elektriciteitsafnemers in Vlaanderen nam einde 2015 dus ook aardgas af⁴.

¹ Dit betekent dat EAN's waarop zowel afname als injectie plaatsvindt wel opgenomen worden in de statistieken.

² Zoals bedoeld in artikel 2, 3° van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een kruispuntbank voor ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen.

³ Deze cijfers zijn inclusief de achterliggende toegangspunten op het gesloten distributienet Brussels Airport. Achterliggende toegangspunten op een gesloten distributienet worden opgenomen in de statistieken van zodra één of meerdere van de achterliggende afnemers gebruik maken van het recht op vrije leverancierskeuze en bijgevolg meer dan één leverancier actief is op het gesloten net.

⁴ In de logische veronderstelling dat elke afnemer met een aardgas aansluiting ook over een elektriciteitsaansluiting beschikt.

Tabel 2: Indeling aardgasafnemers op 31 december 2014 en 2015 in aantal toegangspunten

CATEGORIE	2014		2015	
	AANTAL	PROCENTUEEL	AANTAL	PROCENTUEEL
AMR	786	0,04%	786	0,04%
MMR	10.237	0,50%	10.351	0,50%
Jaargelezen huishoudelijke afnemers	1.756.584	86,01%	1.793.089	85,90%
Jaargelezen niet huishoudelijke afnemers	274.701	13,45%	283.158	13,57%
TOTAAL	2.042.308	100,00%	2.087.384	100,00%

Net als in voorgaande jaren stijgt het aantal toegangspunten zowel bij elektriciteit als bij aardgas. Opnieuw zien we een lichte vertraging in de toename van het aantal aardgastoeegangspunten. De toename van het aantal toegangspunten voor aardgas kan mee verklaard worden door de extra inspanningen die de netbeheerders leveren om het in het Energiedecreet⁵ vooropgestelde aansluitbaarheidspercentage te halen. De kostenefficiëntie van verdere uitbreidingen van het aardgasnet moet echter goed bewaakt worden, in het licht van de opkomst van bijvoorbeeld warmtepompen, passief- en bijna-energie neutrale woningen en warmtenetten. We hebben in 2015 in dit kader een Advies aan de Minister voorgelegd⁶.

1.2. De totale hoeveelheid geleverde energie in Vlaanderen

Tabel 3: Geleverde elektriciteit in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het transmissie- en distributienet

	2013		2014		2015	
	(MWh)	%	(MWh)	%	(MWh)	%
Aan afnemers op het distributienet	37.401.233	84,54%	36.019.470	82,13%	36.058.468	84,00%
Aan afnemers op het transmissienet	6.837.336	15,46%	7.838.071	17,87%	6.866.100	16,00%
TOTAAL	44.238.569	100%	43.857.542	100,00%	42.924.567	100,00%

In deze cijfers zijn ook leveringen via het net door zogenaamde zelfbevoorraders inbegrepen: dat zijn energie-intensieve bedrijven die in hun stroom voorzien door zelf elektriciteit te produceren en/of deze aan te kopen (via OTC contracten of via een energiebeurs zoals BelPEX). De aangekochte elektriciteit wordt via het transmissienet geleverd. Het volume van dergelijke stroomleveringen bedroeg in 2015 1.448.004 MWh of ruim 3% van de totale elektriciteitslevering in Vlaanderen (zijnde 42.924.567 MWh) of meer dan 21% van de totale leveringen via het transmissienet in Vlaanderen (zijnde 6.866.100 MWh). Dit aandeel is beduidend lager dan in 2014, en sluit eerder aan bij de cijfers van het jaar voordien. Een mogelijke reden van deze daling zijn gewijzigde marktomstandigheden, waardoor productie-eenheden relatief meer uren rendabel konden draaien en zelfbevoorraders het opportuun vonden om zelf te produceren i.p.v. elektriciteit aan te kopen.

Het valt op in **Figuur 1** dat, na 3 jaren van significante toename van de leveringen op het transmissienet, we in 2015 opnieuw aansluiten bij de dalende trend van voordien. De daling in de elektriciteitslevering aan zelfbevoorraders, zoals hierboven vermeld, is hier een gedeeltelijke verklaring voor.

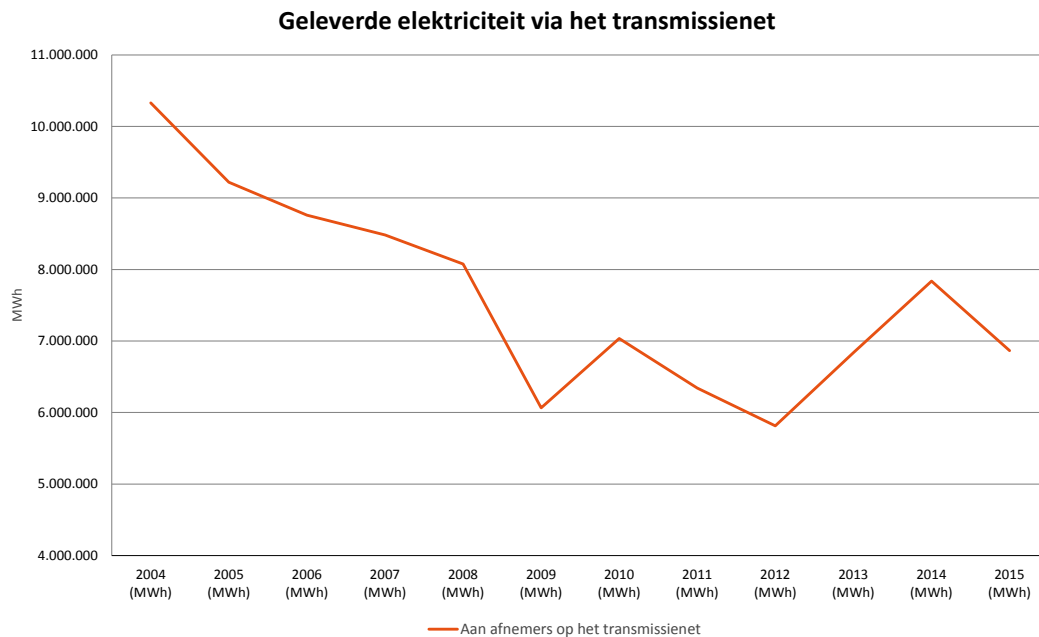
⁵ Iedere aardgasnetbeheerder zorgt ervoor dat het geheel van de gebieden, die gelegen zijn in het geografisch afgebakende gebied waarvoor hij werd aangewezen, een aansluitbaarheidsgraad heeft van:

a) minstens 95 % in 2015 en van 99 % in 2020 bij een evenredige ontwikkeling van de aansluitingsgraad voor die gebieden die in het gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan de bestemming woongebied hebben met uitzondering van de woongebieden met landelijk karakter;

b) minstens 95 % in 2020 bij een evenredige ontwikkeling van de aansluitingsgraad in woongebieden.

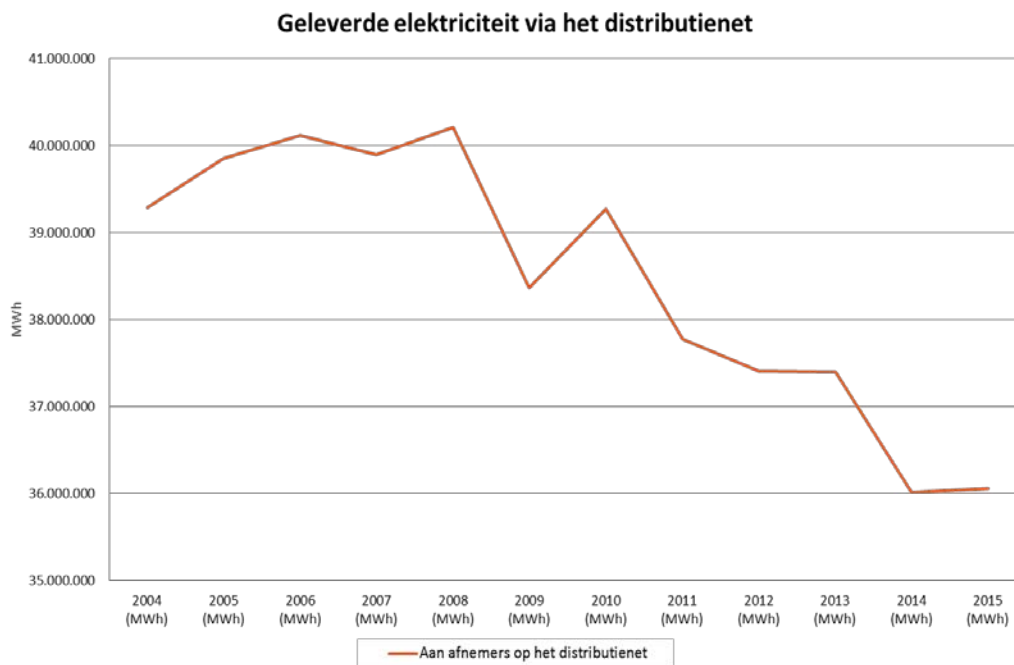
⁶ Zie ADV-2015-07

Figuur 1: Geleverde elektriciteit via het transmissienet

Op het distributienet speelt het fenomeen van lokale productie, maar de impact ervan is moeilijk eenduidig vast te stellen. Bij lokale productie wordt de elektriciteit ook (deels) ter plaatse verbruikt en dus niet op het distributienet geplaatst. Om een idee te krijgen van de grootte van het eigen verbruik moet men naar de balans tussen productie en injectie kijken. Deze gegevens zijn echter niet altijd in een voldoende mate van detail beschikbaar. Kleinschalige PV-installaties (zonnepanelen) bijvoorbeeld hebben geen aparte injectiemeting. De productiemeting wordt door de eigenaars van deze installaties zelf gedaan en, voor installaties die in aanmerking komen voor groenestroomcertificaten, manueel doorgegeven.

Figuur 2: Geleverde elektriciteit via het distributienet

Het valt op in **Figuur 2** dat, na de significante daling in de hoeveelheid geleverde stroom op het distributienet in 2014, de leveringen in 2015 zo goed als stabiel zijn gebleven.

De geleverde hoeveelheid aardgas ondervindt (nog) geen invloed van lokale productie. Biogas wordt zo goed als volledig gebruikt voor elektriciteitsopwekking en niet als alternatief voor aardgas. De economische en klimatologische omstandigheden en het effect van energiebesparende maatregelen spelen een grote rol om de evolutie van de aardgasleveringen te verklaren.

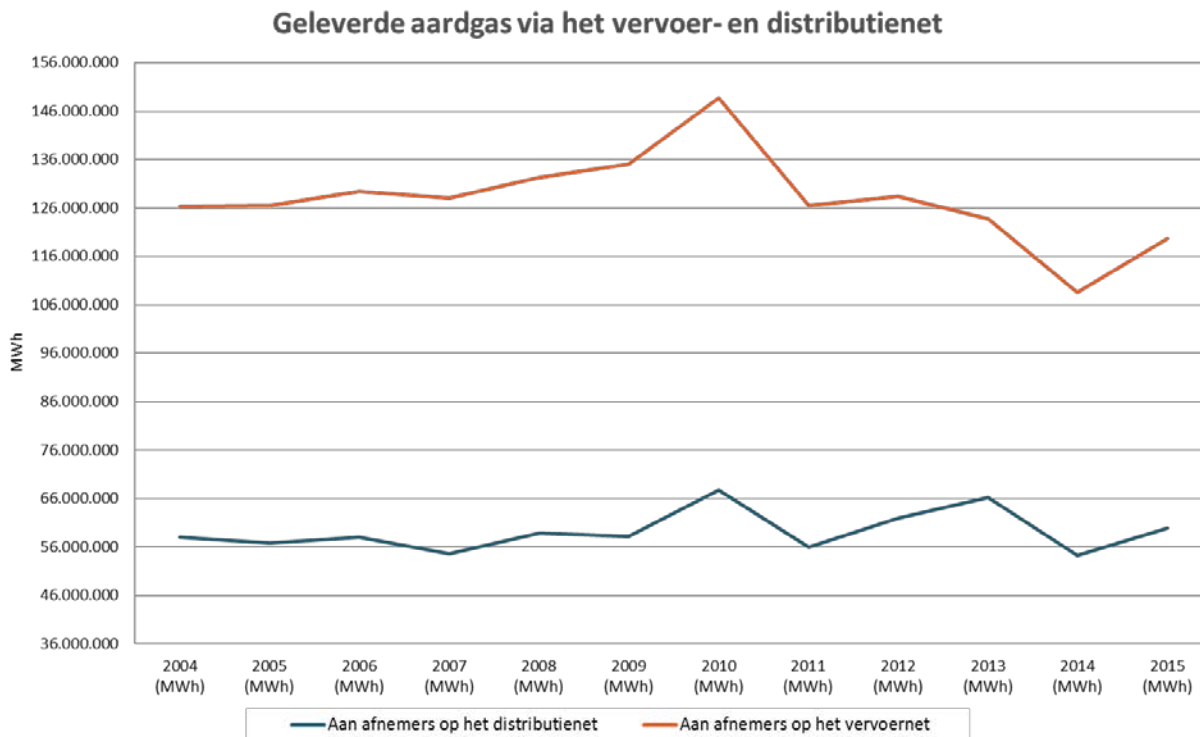
Tabel 4: Geleverd aardgas in Vlaanderen (exclusief verliezen) aan eindafnemers aangesloten op het vervoer- en distributienet

	2013 (MWh)	%	2014 (MWh)	%	2015 (MWh)	%
Aan afnemers op het distributienet	66.161.329	53,40%	54.200.127	49,90%	59.999.645	50,14%
Aan afnemers op het vervoernet	57.742.930	46,60%	54.421.264	50,10%	59.660.400	49,86%
TOTAAL	123.904.260	100%	108.621.391	100%	119.660.045	100%

Het aardgasverbruik wordt sterk bepaald door de klimatologische omstandigheden. Het aardgasverbruik via het Vlaamse distributienet steeg in 2015 met bijna 11% t.o.v. 2014. De winter van 2014 op 2015 was dan ook strenger dan de winter voordien (2015 kende bijna 16% meer graaddagen⁷ dan 2014). Dit verklaart in belangrijke mate de toename in de aardgasleveringen op het distributienet, naast het stijgend aantal aardgasansluitingen in Vlaanderen.

De stijging op het vervoernet staat meer in functie van de evolutie van de economische activiteit. In dit verbruik is ook de opwekking van elektriciteit door middel van aardgas opgenomen. Hoewel het gebruik van aardgascentrales in Vlaanderen, net als elders in Europa, onder druk staat, spelen zij een belangrijke rol in het garanderen van de bevoorradingszekerheid op de elektriciteitsmarkt. Zo hebben aardgascentrales een belangrijke bijdrage geleverd in de elektriciteitsproductie op momenten dat niet het hele nucleaire productiepark beschikbaar was en zijn zij, dankzij hun flexibliteit, een geschikte back-up voor de variabele elektriciteitsproductie met wind en zon.

Figuur 3: Geleverd aardgas via het vervoer- en distributienet⁸

⁷ 'Graaddagen', zoals gepubliceerd door Synergrid, geven een beeld van het gemiddeld profiel van de verwarmingsnoden van een woning in België.

⁸ Deze cijfers zijn onder voorbehoud. Mogelijk zijn er nog kleine aanpassingen van de cijfers over het aardgasvervoernet.

2. Energieleveranciers

2.1. Actieve leveranciers en spreiding over netgebieden

2.1.1. Elektriciteit

Eind 2015 waren er 45 houders van een leveringsvergunning elektriciteit of elektriciteitsleveranciers die gebruik maken van de mogelijkheid om op basis van buitenlandse⁹ activiteit in Vlaanderen elektriciteit te leveren¹⁰. Na de opmerkelijke stijging van 34 leveranciers in 2013 naar 44 in 2014, was de toename dus veel beperkter in 2015.

Van de 45 elektriciteitsleveranciers waren er 8 die op 31 december 2015 geen enkel toegangspunt beleverden. Dit is een opmerkelijke daling t.o.v. 2014, toen 13 op 44 leveranciers geen enkel toegangspunt beleverden. We zien ook een daling van het aantal actieve leveranciers dat een beperkt aantal klanten beleverde: 5 leveranciers beleverden eind 2015 minder dan 50 toegangspunten, bijvoorbeeld omdat zij enkel aan groepsvennootschappen leveren of omdat zij hun internationale klanten ook in Vlaanderen willen kunnen beleveren. In 2014 waren dat er nog 8. In 2015 steeg het aantal elektriciteitsleveranciers nauwelijks. Het aantal leveranciers dat niet of slechts beperkt actief was, steeg aanzienlijk: 32 leveranciers beleverden meer dan 50 toegangspunten in 2015 versus slechts 23 in 2014.

Onderstaande tabel geeft per netgebied een overzicht van het aantal elektriciteitsleveranciers dat er actief was op 31 december 2015. In alle netgebieden is in 2015 een vaak aanzienlijke toename in de keuzemogelijkheid voor afnemers vast te stellen door een toename van het aantal actieve elektriciteitsleveranciers. Gegeven het beperkt aantal nieuwe leveranciers in 2015 bevestigt dit de vaststelling dat de activiteit van tot dan toe slapende of beperkt actieve leveranciers in 2014 toenam in 2015.

Tabel 5: Actieve elektriciteitsleveranciers per netgebied op 31 december 2015 (leveringen aan eindafnemers elektriciteit)

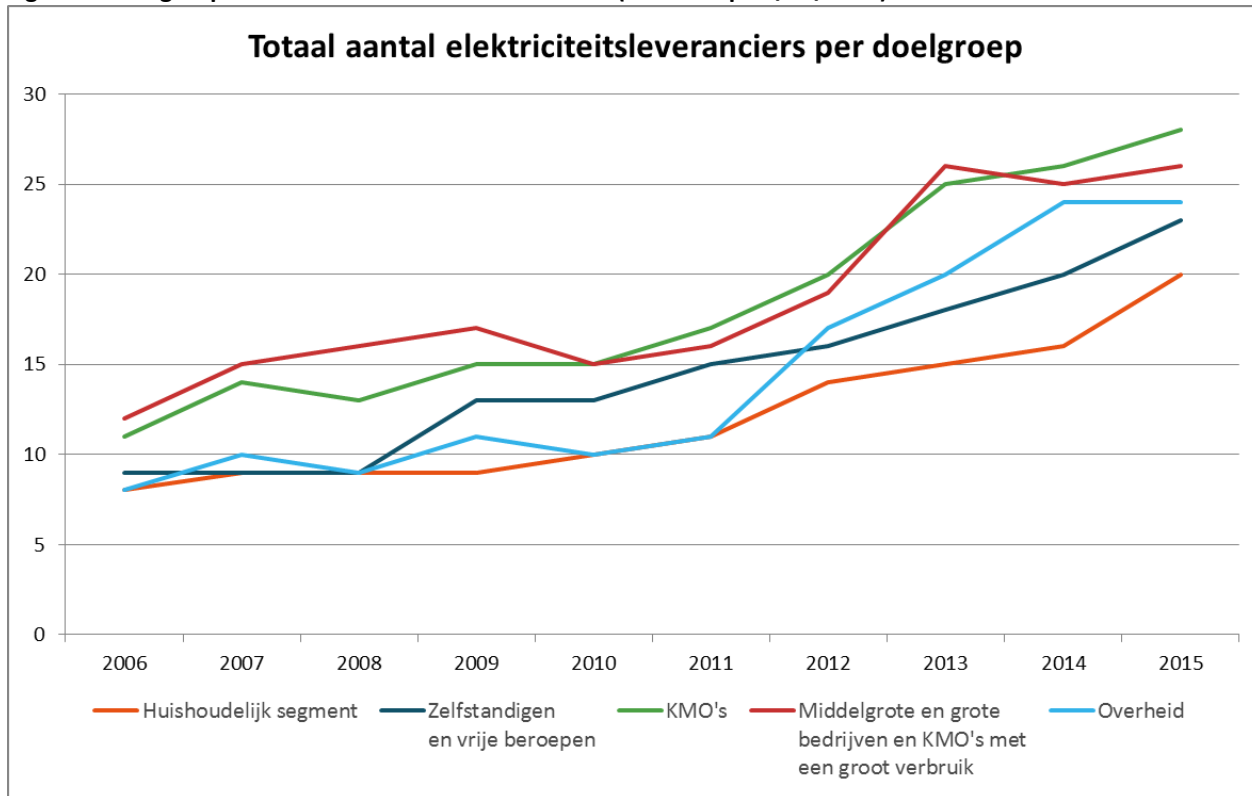
DISTRIBUTIE- NETBEHEERDER	Aantal in 2015	Aantal in 2014	Aantal in 2013
DNB BA	9	9	7
Elia	13	12	13
Gaselwest	31	25	25
Imea	28	27	23
Imewo	34	26	26
Infrax West	30	25	21
Inter-Energa	32	26	23
Intergem	32	27	25
ORES (Verviers)	16	10	9
Iveg	30	25	22
Iveka	31	25	24
Iverlek	33	26	26
PBE	28	23	20
Sibelgas	29	24	18

⁹ Dit omvat ook activiteiten in een ander Belgisch gewest of op federaal vlak (met een federale vergunning).

¹⁰ Leveranciers die energie willen leveren aan eindafnemers aangesloten op het distributienet in Vlaanderen moeten een leveringsvergunning aanvragen bij de VREG, tenzij ze al voldoen aan de eisen die gesteld worden door een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte, de federale overheid of een andere gewestelijke bevoegde overheid in verband met de levering van elektriciteit of aardgas. In dit laatste geval vraagt de VREG enkel dat deze bedrijven zich aanmelden.

Niet alle elektriciteitsleveranciers richten zich tot dezelfde doelgroep. 20 elektriciteitsleveranciers geven aan in de huishoudelijke markt geïnteresseerd te zijn. Andere leveranciers mikken (ook) op kleine of grotere bedrijven en/of de overheid. Sommige leveranciers beleveren alle segmenten van de markt. Figuur 4 geeft aan tot welke doelgroep(en) de leveranciers zich bij voorkeur richten.

Figuur 4: Doelgroepen van de elektriciteitsleveranciers (situatie op 31/12/2015)

In alle segmenten nam het aantal elektriciteitsleveranciers in 2015 verder toe, behalve in het segment van de 'Overheid', waar het aantal stagneerde. In alle segmenten van de markt zijn er voldoende elektriciteitsleveranciers aanwezig om de concurrentie te laten spelen in het voordeel van de elektriciteitsklanten.

2.1.2. Aardgas

Eind 2015 waren er 39 aardgasleveranciers¹¹ vergund of aangemeld om te mogen leveren in Vlaanderen. Na de ruime toename van 30 leveranciers in 2013 naar 37 in 2014, was de stijging dus veel beperkter in 2015.

Van de 39 aardgasleveranciers waren er 6 die op 31 december 2015 geen enkel toegangspunt beleverden en ook 9 die minder dan 50 toegangspunten beleverden. Het aantal leveranciers dat niet of slechts beperkt actief was nam ook hier af: 24 leveranciers beleverden meer dan 50 toegangspunten in 2015 versus 20 in 2014.

Onderstaande tabel geeft per netgebied een overzicht van het aantal aardgasleveranciers dat er actief was op 31 december 2015. We stellen in 2015 voor alle netgebieden – met uitzondering van Inter-Energa – opnieuw een toename vast in de keuzemogelijkheid voor afnemers door een toename van het aantal actieve aardgasleveranciers.

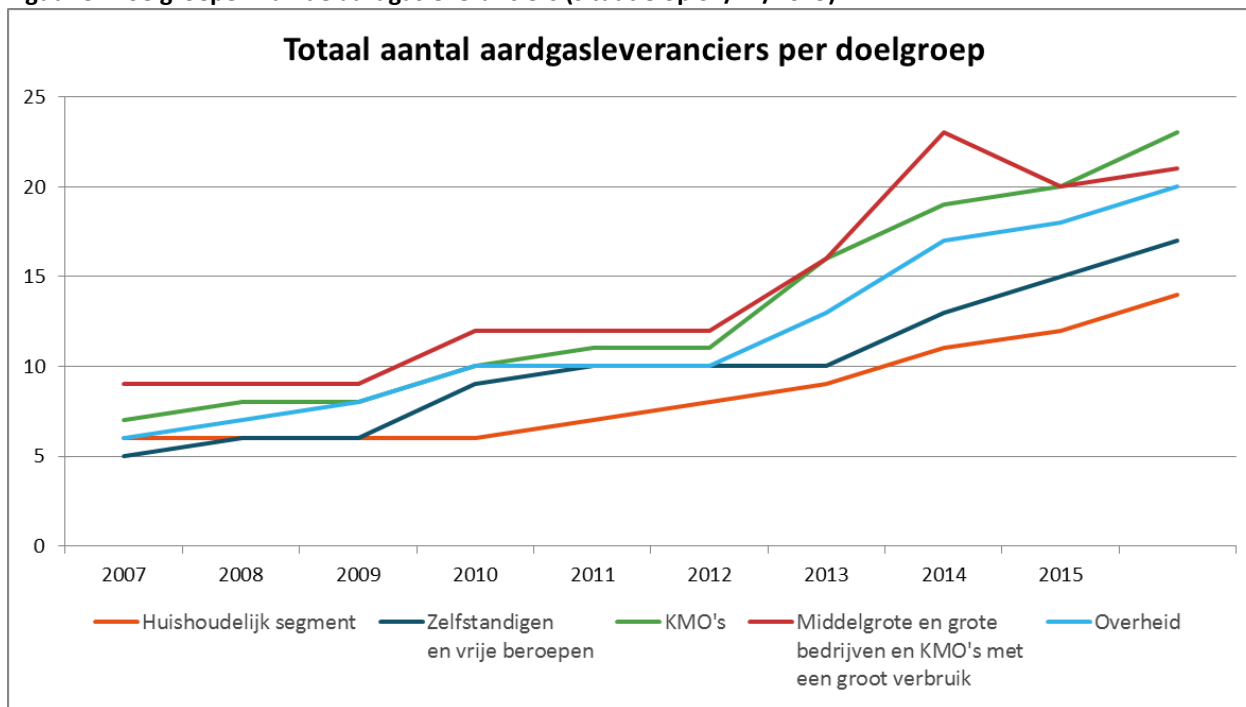
¹¹ Dit aantal is exclusief de aardgasleveranciers die in Vlaanderen enkel leveren in Baarle-Hertog en geen houder zijn van een leveringsvergunning van de VREG, noch zich bij de VREG hebben gemeld.

Tabel 6: Actieve aardgasleveranciers per netgebied op 31 december 2015 (leveringen aan eindafnemers)

AARDGAS-NETBEHEERDER	Aantal in 2015	Aantal in 2014	Aantal in 2013
Gaselwest	27	24	20
Imea	25	21	17
Imewo	28	25	21
Infrax West	28	20	17
Inter-Energa	24	25	19
Enexis	9	1	1
Intergem	24	21	18
Iveg	23	20	15
Iveka	27	25	19
Iverlek	29	26	20
Sibelgas	24	20	17

Figuur 5 maakt duidelijk welke doelgroepen de aardgasleveranciers wensen te beleveren. Net zoals voor elektriciteit zijn er minder leveranciers geïnteresseerd in het leveren aan huishoudelijke afnemers dan in een doelgroep waar grotere volumes worden afgenomen. Toch stijgt, net als in alle andere segmenten, ook in deze doelgroep het aantal aardgasleveranciers: van 12 leveranciers in 2014 naar 14 leveranciers in 2015. Ondanks het beperktere aantal leveranciers op de huishoudelijke aardgasmarkt in vergelijking met de huishoudelijke elektriciteitsmarkt zegt dit niet noodzakelijk iets over het effectieve concurrentievermogen tussen deze aardgasleveranciers.

Figuur 5: Doelgroepen van de aardgasleveranciers (situatie op 31/12/2015)

2.1.3. Fusies en overnames

In het verleden hebben fusies of overnames van energieleveranciers soms een belangrijke invloed gehad op de marktaandeelen of de hoeveelheid leveranciers die actief waren in een bepaald deel van de markt. In 2015 waren er echter geen fusies of overnames die een significante invloed hadden op de Vlaamse retailmarkt voor energie.

2.2. Leverancierswissels

2.2.1. Elektriciteit

De indicator in onderstaande tabel geeft de dynamiek van de markt weer in termen van jaarlijkse leverancierswissels die het gevolg zijn van een keuze van de afnemer.

Tabel 7: Jaarlijkse indicator marktdynamiek elektriciteit (%) - Relatief aantal toegangspunten dat een overstap naar een andere elektriciteitsleverancier maakte

	TOTAAL
2005	4,58
2006	5,02
2007	5,59
2008	5,60
2009	5,64
2010	6,68
2011	8,15
2012	16,46
2013	15,38
2014	11,92
2015	15,39
gemiddeld	9,13

Wij volgen de wisselactiviteit in de energiemarkt maandelijks op door het aantal toegangspunten, in de afgelopen maand bij leveranciers in de portefeuille bijgekomen, te vergelijken met het totaal aantal toegangspunten in die maand. Hierbij gelden volgende vuistregels:

- Nieuwe toegangspunten, als gevolg van een nieuwe aansluiting, worden *niet* in de indicator opgenomen. Op deze toegangspunten vindt er immers geen leverancierswissel plaats, maar een 'eerste keuze' voor een energieleverancier.
- Bewegingen van afnemers die bij de distributienetbeheerder (in de rol van leverancier in het kader van sociale openbaardienstverplichtingen) terechtkomen nadat hun leveringscontract door een commerciële leverancier werd opgezegd, worden *niet* in de indicator opgenomen. Deze afnemers 'kiezen' immers niet expliciet voor de netbeheerder als leverancier.
- Bewegingen van afnemers die van contract veranderen bij de huidige leverancier, worden *niet* in de indicator opgenomen. Deze afnemers veranderen immers niet van leverancier.
- Verhuizen op een toegangspunt worden in de indicator opgenomen wanneer ze een leverancierswissel op niveau van het toegangspunt teweeg brengen. Het is bijgevolg mogelijk dat bij een verhuis de betrokken afnemers niet van leverancier zijn gewisseld, maar dit toch als een 'wissel' wordt geregistreerd¹².

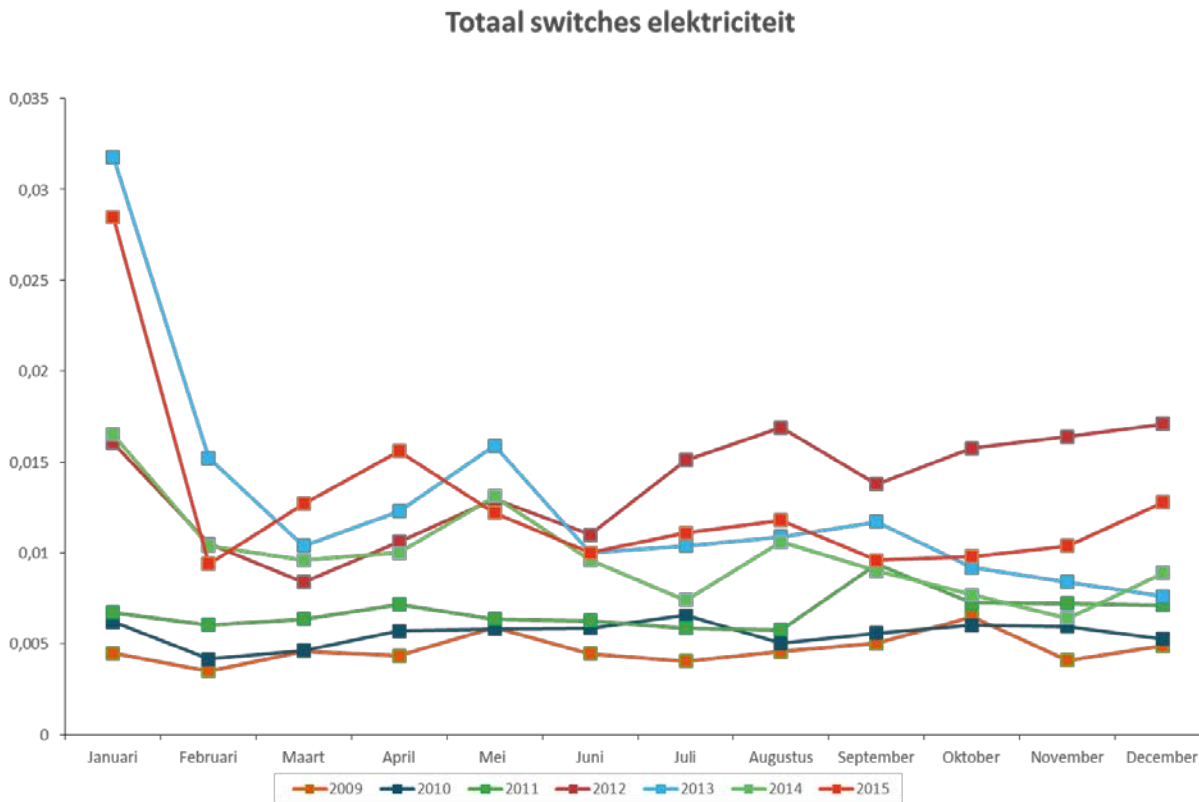
Om een idee te krijgen van de marktdynamiek op jaarbasis, tellen we de maandelijkse switchpercentages op¹³. Het resultaat hiervan is de jaarlijkse indicator, zoals weergegeven in tabel 7.

¹² Wanneer bv. een verhuis plaatsvindt op een toegangspunt waarbij de oude bewoner leverancier A (lev A) had, en houdt in zijn nieuwe woonst, en de nieuwe bewoner zijn oude leverancier (lev B) meeneemt, dan resulteert dit in een 'win' op niveau van het toegangspunt ('wissel' van lev A naar lev B), maar niet op niveau van de afnemers.

¹³ Noteer dat dit percentage geen exacte weergave is van het aantal toegangspunten dat in het betreffende jaar van leverancier veranderd is. Het is immers mogelijk dat een aantal toegangspunten twee of zelfs meer keren van leverancier wisselde in één jaar. Op basis van de resultaten uit onze vorige marktmonitor (RAPP-2015-09) m.b.t. het aantal keren dat gezinnen en bedrijven tot op heden van leverancier wisselden en hun intenties om dit in het komende jaar te zullen doen, kunnen we echter vermoeden dat dit over een minderheid van de toegangspunten gaat.

De activiteitsgraad inzake het veranderen van elektriciteitsleverancier lag voor heel 2015 hoger dan in 2014. 15,39% van de elektriciteitsklanten wisselde van leverancier, het tweede hoogste niveau ooit, na het recordjaar 2012. Heel opvallend in 2015 is de explosieve toename in de activiteit bij de kleine bedrijven. De activiteitsgraad van 24,30%, een stijging met bijna 11 procentpunten t.o.v. vorig jaar, is veruit de hoogste activiteitsgraad ooit bij deze klantengroep. Ook de activiteitsgraad bij de gezinnen (13,40%) nam toe t.o.v. vorig jaar. Met bijna 2 procentpunten weliswaar in een beperktere mate. De hogere activiteitsgraad bij bedrijven t.o.v. gezinnen die we sinds 2013 waarnemen werd in 2015 dus niet alleen verder gezet, maar de kloof tussen beiden werd nog aanzienlijk groter.

Figuur 6: Marktdynamiek elektriciteit

Zoals weergegeven in **Figuur 6** vertoonde de activiteitsgraad in 2015 net zoals de voorbije jaren een piek in januari, wanneer een groot aantal contracten vervalt. Deze piek bereikte bijna het recordniveau van januari 2013. In maart en april werd de hoogste activiteitsgraad ooit in deze maanden opgetekend.

Hierna fluctueerde de activiteitsgraad in 2015 tussen deze van de recordjaren 2012 en 2013.

2.2.2. Aardgas

De indicator in onderstaande tabel geeft de dynamiek van de markt weer in termen van jaarlijkse leverancierswissels die het gevolg zijn van een keuze van de afnemer.

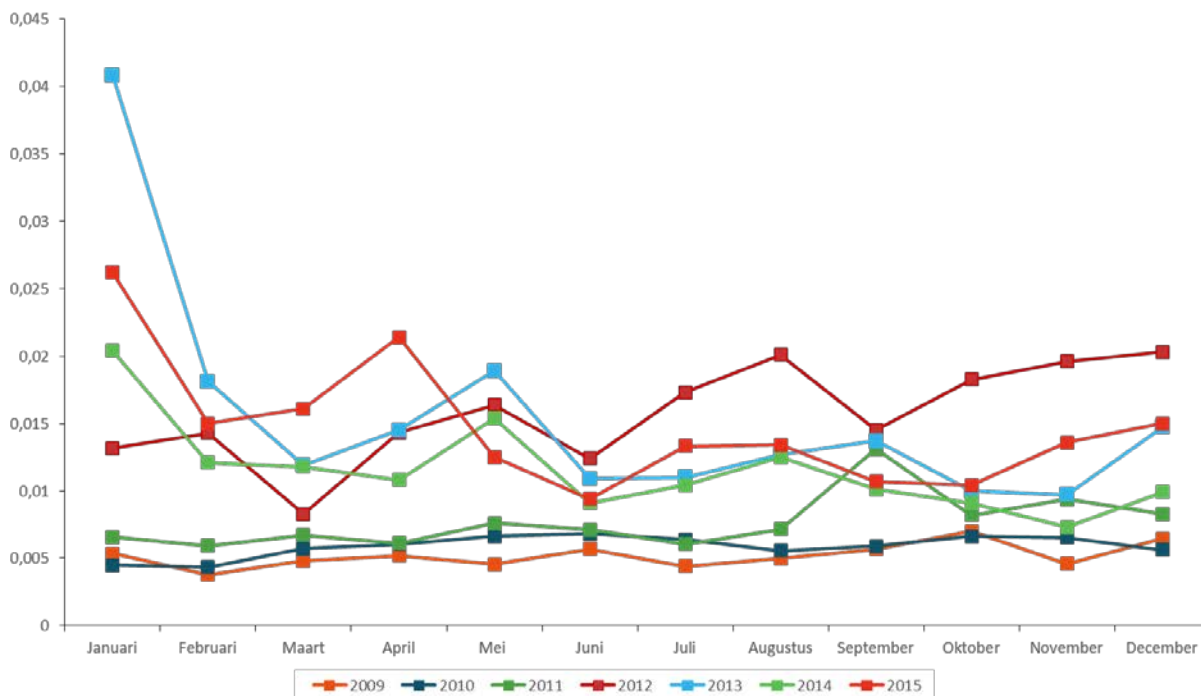
Tabel 8: Jaarlijkse indicator aardgas (%) - Relatief aantal toegangspunten dat een overstap naar een andere aardgasleverancier maakte

	TOTAAL
2005	4,67
2006	5,44
2007	6,90
2008	6,43
2009	6,25
2010	7,06
2011	9,22
2012	18,89
2013	18,69
2014	13,89
2015	17,70
gemiddeld	10,47

De indicator voor de activiteitsgraad op de aardgasmarkt ligt, net als vorige jaren, hoger dan voor elektriciteit. 17,70% van de aardgasklanten wisselde van leverancier, het op twee na hoogste percentage, na 2012 en 2013. 15,81% van de gezinnen wisselde van aardgasleverancier. De kleine bedrijven waren dit jaar bijna dubbel zo actief. Bij hen wisselde 29,30% van aardgasleverancier.

Figuur 7: Marktdynamiek aardgas

Totaal switches gas

Zoals weergegeven in **Figuur 7** was de hoogste piek in de activiteitsgraad net als bij elektriciteit waar te nemen in januari, en werd in maart en april de hoogste activiteitsgraad ooit in deze maanden opgetekend. Hierna sloot de activiteitsgraad in 2015 eerder aan bij deze van de jaren 2013 en 2014. Zowel bij elektriciteit als bij aardgas beïnvloedden verschillende factoren, zoals media-aandacht voor de energiemarkt, prijs, wervingsacties en groepsaankopen meer en meer de beslissing van klanten om van leverancier te veranderen.

2.3. Marktaandelen van de energieleveranciers

2.3.1. Elektriciteit

Onderstaande tabel geeft naast de marktaandelen ook de datum weer van de toekenning van de leveringsvergunning voor elektriciteit, en indien relevant, de datum van opheffing ervan.

Tabel 9: Marktaandelen van leveranciers, uitgedrukt in geleverde elektrische energie in het betreffende kalenderjaar aan afnemers op het distributienet

LEVERANCIER	2004	2013	2014	2015	Datum vergunning
Electrabel Customer Solutions NV	52,30%	35,11%	34,27%	32,82%	27/05/2002
EDF Luminus NV	1,55%	20,53%	19,80%	19,13%	8/03/2006
Electrabel NV	23,46%	15,15%	15,30%	16,15%	20/12/2001
eni gas&power NV	3,93%	8,87%	8,88%	6,78%	16/10/2012
E.ON Belgium NV	0,74%	3,91%	4,63%	4,74%	22/10/2002
Essent Belgium NV	1,32%	4,80%	4,32%	4,24%	3/12/2002
Lampiris NV	0,00%	3,63%	3,12%	3,49%	8/12/2004
Eneco België BV	<0,01%	2,71%	2,32%	2,10%	19/07/2004
Scholt Energy Control NV	NVT	0,92%	1,08%	1,43%	18/11/2009
Enovos Luxembourg SA	NVT	0,44%	1,04%	1,51%	1/02/2011
Vlaams Energiebedrijf	NVT	NVT	<0,01%	0,96%	30/04/2014
OCTA+ Energie NV	NVT	0,49%	0,71%	0,86%	25/08/2009
Netbeheerders	0,10%	0,89%	0,86%	0,83%	
Elexys NV	NVT	0,40%	0,57%	0,77%	22/06/2010
Powerhouse BV	NVT	0,33%	0,83%	0,76%	18/09/2012
Axpo France & Benelux NV	NVT	0,27%	0,42%	0,53%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
EOLY NV ⁽²⁾	NVT	0,23%	0,46%	0,46%	3/10/2012
Belgian Eco Energy NV	NVT	0,02%	0,05%	0,30%	21/08/2012
Elegant BVBA	NVT	0,23%	0,21%	0,28%	13/01/2009
GETEC Energie AG	NVT	NVT	NVT	0,28%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Ecopower CVBA	0,03%	0,26%	0,25%	0,25%	2/04/2002
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	0,11%	0,15%	0,15%	0,21%	15/07/2002
Elindus BVBA	NVT	<0,01%	0,07%	0,19%	31/01/2013
Watz BVBA	NVT	0,03%	0,12%	0,15%	13/09/2012
Total Gas & Power Belgium NV	NVT	NVT	NVT	0,14%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Wase Wind CVBA	NVT	0,04%	0,04%	0,12%	8/11/2005
Belpower International NV	NVT	0,17%	0,14%	0,10%	8/09/2009
Trevion NV	NVT	0,10%	0,09%	0,10%	24/11/2011
Energie I&V België BVBA	NVT	0,08%	0,12%	0,09%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Power Online NV	NVT	NVT	<0,01%	0,07%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Delta Energy Belgium NV	NVT	0,02%	0,02%	0,03%	18/10/2011
Direct Energie Belgium NV	NVT	NVT	<0,01%	0,03%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Energy People BVBA	NVT	NVT	<0,01%	0,01%	1/07/2014
Aspiravi Energy NV	NVT	NVT	<0,01%	0,01%	20/08/2014
Electrawinds Distributie NV	NVT	0,01%	0,01%	<0,01%	30/03/2010
Energie 2030 Agence SA	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Comfort Energy NV	NVT	NVT	NVT	<0,01%	16/09/2014
Uniper Global Commodities SE ⁽³⁾	NVT	0,10%	0,09%	0,00%	14/03/2006
Energie der Nederlanden BV	NVT	0,11%	0,06%	0,00%	4/10/2005
Endesa Energia SAU	NVT	<0,01%	0,00%	0,00%	27/02/2007
Energy Cluster NV	NVT	<0,01%	0,00%	0,00%	10/07/2012
RWE Supply & Trading GmbH	NVT	NVT	0,00%	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Groene Energie Administratie BVBA	NVT	NVT	NVT	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Société Européenne de Gestion de l'Energie SA	NVT	NVT	NVT	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
Danske Energie S/A	NVT	NVT	NVT	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
eni S.p.A.	NVT	NVT	NVT	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ⁽¹⁾
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	

⁽¹⁾ Een leveringsvergunning van de VREG is niet vereist indien een leverancier reeds voldoet aan de eisen die gesteld worden door een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte, de federale overheid of een andere gewestelijke bevoegde overheid in verband met de levering van elektriciteit of aardgas.

⁽²⁾ Eoly NV is de nieuwe naam van het voormalige WE Power NV

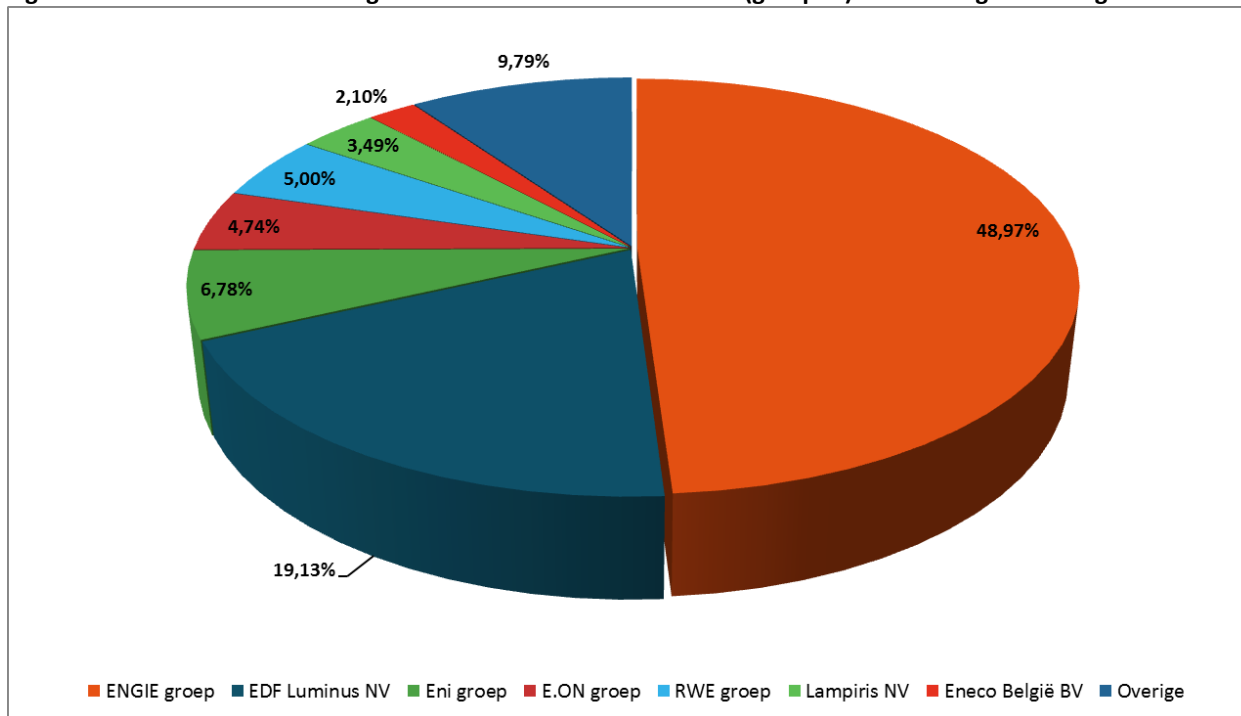
⁽³⁾ Uniper Global Commodities SE is de nieuwe naam van het voormalige E.ON Global Commodities

De marktaandelen in dit hoofdstuk worden berekend op basis van de gegevens van de netbeheerders. Hierdoor kunnen we niet voor de juistheid ervan instaan. De cijfergegevens dienen als indicatie van de werking van de energiemarkt.

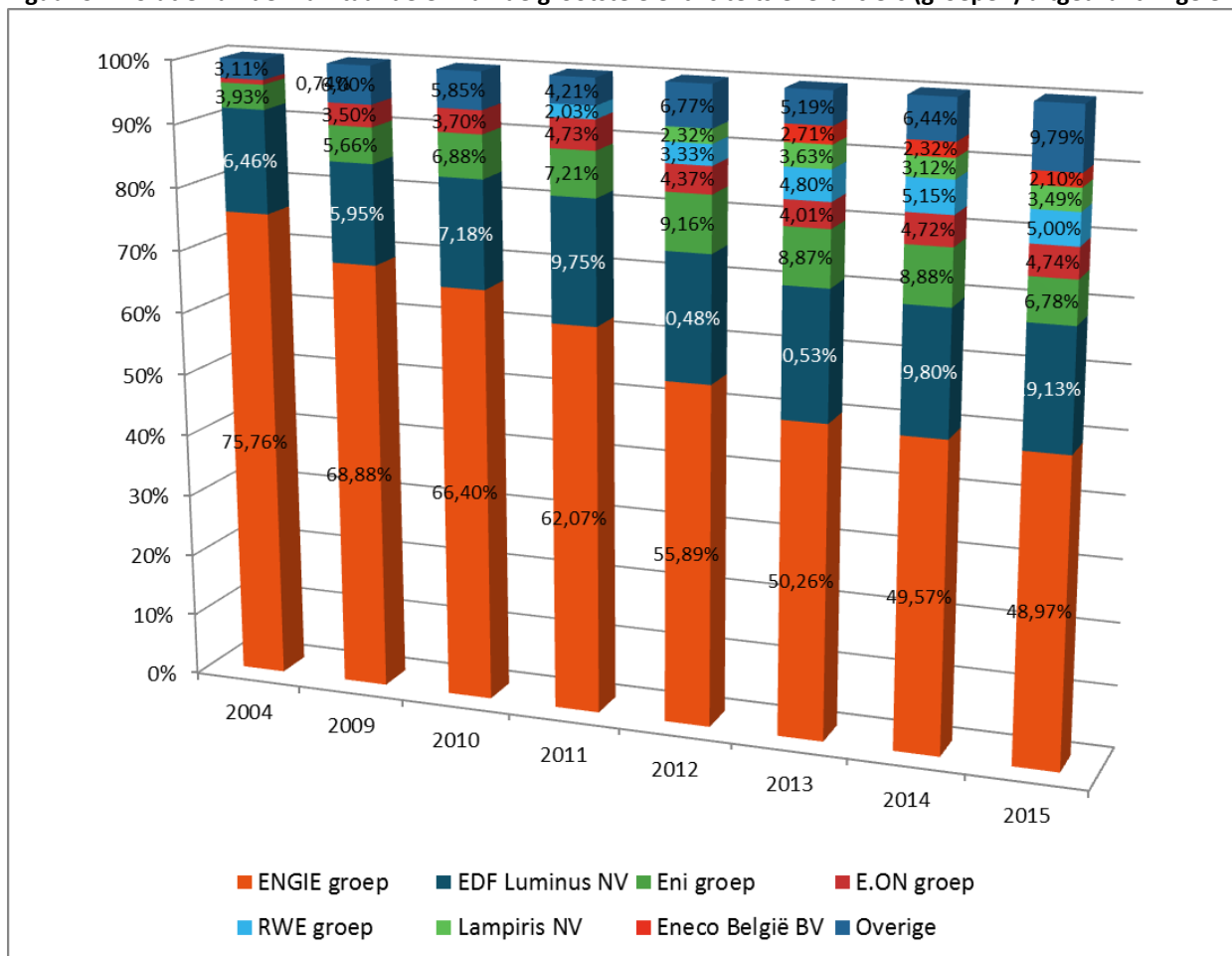
Gemeten in hoeveelheid geleverde energie blijft EDF Luminus ook in 2015 de tweede belangrijkste elektriciteitsleverancier, na de ENGIE groep (Electrabel Customer Solutions en Electrabel). Daarna volgen, net zoals vorig jaar, respectievelijk eni gas & power, E.ON Belgium, Essent Belgium, Lampiris en Eneco België. Nieuwkomers zoals Scholt Energy Control, Enovos Luxembourg, Vlaams Energiebedrijf, Octa+ Energie, Elexys en Axpo France & Benelux slaagden erin om op korte tijd een relatief aanzienlijk marktaandeel op te bouwen en zagen ook het voorbije jaar hun marktaandeel toenemen. Het marktaandeel in volume van Electrabel Customer Solutions daalde opnieuw in 2015, terwijl dat van Electrabel opnieuw licht steeg.

Figuur 8 en Figuur 9 stellen de marktaandelen van de grootste elektriciteitsleveranciers grafisch voor. Hierbij werden de verschillende bedrijven die tot één groep behoren samengeteld: Electrabel Customer Solutions en Electrabel vormen samen de groep ENGIE, E.ON Belgium en Uniper Global Commodities vormen samen de E.ON groep, eni gas & power en eni SpA vormen samen de groep eni en Essent, Powerhouse en RWE Supply & Trading vormen samen de groep RWE. Enkel partijen met een marktaandeel van minimaal 2% worden afzonderlijk weergegeven. Hun aantal is gelijk gebleven t.o.v. 2014. De leveranciers met een kleiner marktaandeel zitten in de groep "Overige". Het aandeel van deze groep 'kleinere' leveranciers neemt toe t.o.v. vorig jaar van 6,44% naar ruim 9%. Het aandeel in de elektriciteitsleveringen door de ENGIE-groep neemt opnieuw af: van 49,57% vorig jaar naar net geen 49% dit jaar. In 2004, het eerste volledige jaar na de vrijmaking, bedroeg het marktaandeel nog bijna 76%.

Figuur 8: Marktaandelen van de grootste elektriciteitsleveranciers (groepen) in 2015 uitgedrukt in geleverde energie

Figuur 9: Evolutie van de marktaandeelen van de grootste elektriciteitsleveranciers (groepen) uitgedrukt in geleverde energie

Tabel 10 geeft de positie weer van de elektriciteitsleveranciers die in hun specifieke wingebed als erfgenamen van de historische situatie¹⁴ kunnen worden beschouwd. Om die reden werd het marktaandeel van Electrabel Customer Solutions (ECS) samengeteld met dat van Electrabel. Het marktaandeel van de leveringen onder de merknaam Luminus kan sinds de fusie met SPE niet meer eenduidig worden bepaald. Noch City Power, noch SPE kregen in het verleden klanten toegewezen in een of ander netgebied. Daarom wordt het marktaandeel van EDF Luminus in zijn geheel vermeld.

Tabel 10: Marktaandeel 2014 en 2015 van de historische leveranciers op het distributienet, uitgedrukt in geleverde elektrische energie

NETGEBIED(EN) MET ALS HISTORISCHE LEVERANCIER		ECS + Electrabel	EDF Luminus = SPE + Luminus + City Power	Overige Leveranciers + DNB	TOTAAL
2014	"netgebied" Electrabel Customer Solutions N.V.	51,46%	16,00%	32,54%	100%
	"netgebied" Luminus N.V.	19,64%	43,30%	37,06%	100%
2015	"netgebied" Electrabel Customer Solutions N.V.	41,84%	15,82%	42,33%	100%
	"netgebied" Luminus N.V.	17,49%	40,63%	41,88%	100%

Het valt op dat het marktaandeel van Electrabel/ECS in zijn historisch wingebed aanzienlijk is afgenomen in het voorbije jaar en daarmee een gelijkaardig aandeel bereikt als EDF Luminus in zijn wingebed. Ook het aandeel van EDF Luminus

¹⁴ Noteer dat er zijn sinds eind 2012 geen afnemers van elektriciteit of aardgas meer zijn die aan standaardvoorwaarden beleverd worden. Alle standaardleveranciers beslisten eind 2012 om deze klanten identieke voorwaarden aan te bieden als deze van hun meest populaire contract.

daalde, hetzij in beperktere mate. Opvallend is dat nu de marktaandelen van Electrabel en Luminus ook in het eigen wingebied niet meer hoger liggen dan dat van de 'overige' leveranciers.

De volgende drie tabellen geven het marktaandeel van de individuele elektriciteitsleveranciers weer op basis van het aantal eindafnemers dat ze op 1 januari 2016 beleverden en de marktaandelen van de vorige jaren. Enkel vergunde/aangemelde leveranciers die ten minste één toegangspunt beleverden op 1 januari 2016 worden in deze tabellen opgenomen.

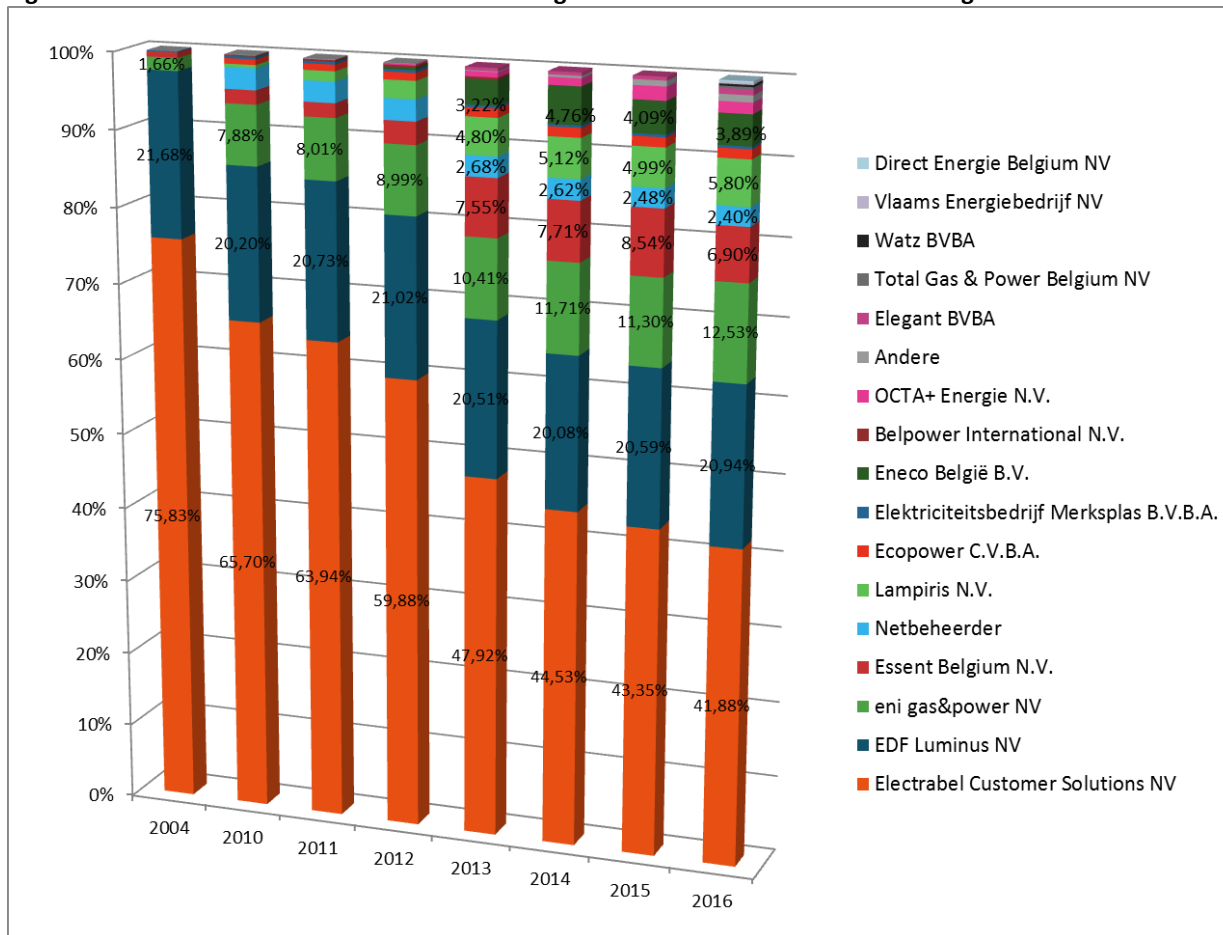
Tabel 11: Marktaandelen elektriciteitsleveranciers, uitgedrukt in totaal aantal eindafnemers (toegangspunten) op het distributienet in het betreffende kalenderjaar

LEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2013	1/01/2014	1/01/2015	1/01/2016
Electrabel Customer Solutions NV	75,83%	47,92%	44,53%	43,35%	41,88%
EDF Luminus NV	0,01%	20,51%	20,08%	20,59%	20,94%
eni gas&power NV	1,66%	10,41%	11,71%	11,30%	12,53%
Essent Belgium NV	0,60%	7,55%	7,71%	8,54%	6,90%
Lampiris NV	NVT	4,80%	5,12%	4,99%	5,80%
Eneco België BV	NVT	3,22%	4,76%	4,09%	3,89%
Netbeheerders	0,00%	2,68%	2,62%	2,48%	2,40%
OCTA+ Energie NV	NVT	0,66%	0,98%	1,73%	1,40%
Ecopower CVBA	0,07%	1,14%	1,22%	1,23%	1,23%
Elegant BVBA	NVT	0,41%	0,42%	0,46%	0,70%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	0,15%	0,31%	0,30%	0,32%	0,31%
Total Gas & Power Belgium NV	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,28%
Watz BVBA	NVT	<0,01%	0,09%	0,17%	0,26%
Vlaams Energiebedrijf NV	NVT	NVT	NVT	0,18%	0,24%
Direct Energie Belgium NV	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,20%
Belpower International NV	NVT	0,28%	0,25%	0,21%	0,18%
Power Online NV	NVT	NVT	NVT	0,02%	0,16%
Elxys NV	NVT	0,02%	0,05%	0,09%	0,15%
Aspiravi Energy NV	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,13%
Elindus BVBA	NVT	NVT	<0,01%	0,04%	0,09%
E.ON Belgium NV	<0,01%	0,02%	0,04%	0,06%	0,07%
Wase Wind CVBA	NVT	0,04%	0,04%	0,06%	0,07%
Comfort Energy NV	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,04%
Energy People BVBA	NVT	NVT	NVT	<0,01%	0,03%
Belgian Eco Energy NV	NVT	<0,01%	<0,01%	0,02%	0,03%
Scholt Energy Control NV	NVT	<0,01%	0,01%	0,02%	0,02%
Eolv NV ⁽¹⁾	NVT	0,00%	0,02%	0,02%	0,02%
Trevion NV	NVT	<0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Electrabel NV	0,01%	<0,01%	<0,01%	0,01%	<0,01%
Energie 2030 Agence SA	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Powerhouse BV	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Enovos Luxembourg SA	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Axpo Benelux SA	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
GETEC Energie Aktiengesellschaft	NVT	NVT	0,00%	0,00%	<0,01%
Delta Energy Belgium NV	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Uniper Global Commodities SE ⁽²⁾	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Electrawinds Distributie NV	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Endesa Energia SAU	NVT	<0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
Energie der Nederlanden BV	NVT	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%
Groene Energie Administratie BVBA	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Société Européenne de Gestion de l'Energie SA	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Danske Energie S/A	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
eni S.p.A.	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
RWE Supply & Trading GmbH	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,00%
Energie I&V België BVBA	NVT	NVT	NVT	0,00%	NVT
Energy Cluster NV	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	NVT
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

⁽¹⁾Eolv NV is de nieuwe naam van het voormalige WE Power NV

⁽²⁾Uniper Global Commodities SE is de nieuwe naam van het voormalige E.ON Global Commodities SE

Figuur 10: Evolutie van de marktaandelen van de grootste elektriciteitsleveranciers uitgedrukt in aantal klanten

Tabel 11 en Figuur 10 geven de marktaandelen weer van de verschillende elektriciteitsleveranciers op basis van het totaal aantal toegangspunten. Het gaat hier zowel om telegelezen, maandgelezen als jaargelezen afnemers en zowel over professionele als huishoudelijke afnemers. In Figuur 10 worden enkel de elektriciteitsleveranciers met een marktaandeel van minimaal 0,20% weergegeven.

Specifiek voor de huishoudelijke elektriciteitsafnemers komen we tot het overzicht in Tabel 12.

Huishoudelijke afnemers kunnen door hun distributienetbeheerder van elektriciteit en aardgas voorzien worden in het kader van de sociale openbaredienstverplichtingen als zij hun energiefactuur niet konden betalen bij hun commerciële energieleverancier. Dit kan ook tijdelijk om andere redenen gebeuren dan om wanbetaling, bijvoorbeeld in geval van een verkeerd gelopen verhuizing. Wanneer er om één of andere reden geen leveringscontract meer bestaat met een commerciële leverancier, springt de netbeheerder tijdelijk in. Net als in 2014 daalde het marktaandeel van de netbeheerders in 2015 opnieuw licht. Met 2,87% bekleden de netbeheerders in het huishoudelijke elektriciteitssegment de zevende plaats net als in de voorbije jaren. Dit betekent wel nog dat ongeveer één op 35 gezinnen in Vlaanderen beleverd wordt door hun netbeheerder.

Tabel 12: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke elektriciteitsafnemers (toegangspunten)

LEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2013	1/01/2014	1/01/2015	1/01/2016
Electrabel Customer Solutions NV	75,69%	45,86%	42,72%	41,71%	40,40%
EDF Luminus NV	0,01%	20,02%	19,59%	19,90%	20,43%
eni gas&power NV	1,61%	10,47%	11,51%	11,75%	13,74%
Essent Belgium NV	0,60%	8,46%	8,34%	9,15%	7,01%
Lampiris NV	NVT	5,22%	5,66%	5,28%	6,26%
Eneco België BV	NVT	3,65%	5,50%	4,69%	4,39%
Netbeheerder	0,00%	3,19%	3,11%	2,96%	2,87%
Ecopower CVBA	0,08%	1,32%	1,42%	1,43%	1,44%
OCTA+ Energie NV	NVT	0,71%	1,01%	1,87%	1,42%
Elegant BVBA	0,00%	0,42%	0,44%	0,49%	0,79%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	0,15%	0,32%	0,31%	0,33%	0,31%
Belpower International NV	NVT	0,32%	0,28%	0,24%	0,21%
Direct Energie Belgium NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,20%
Watz BVBA	NVT	<0,01%	0,05%	0,11%	0,18%
Power Online NV	NVT	NVT	NVT	0,02%	0,18%
Wase Wind CVBA	NVT	0,04%	0,04%	0,05%	0,05%
Energy People BVBA	NVT	NVT	NVT	<0,01%	0,04%
Comfort Energy NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,04%
Elexys N.V.	NVT	<0,01%	<0,01%	0,01%	<0,01%
Aspiravi Energy NV	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Energie 2030 Agence SA	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Trevion NV	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Belgian Eco Energy NV	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Scholt Energy Control NV	NVT	0,00%	0,00%	<0,01%	<0,01%
Eoly NV ⁽¹⁾	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Elindus BVBA	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	0,00%
E.ON Belgium NV	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

⁽¹⁾Eoly NV is de nieuwe naam van het voormalige WE Power NV

Tabel 13: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele jaargelezen elektriciteitsafnemers (toegangspunten) op het distributienet in het betreffende kalenderjaar

LEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2013	1/01/2014	1/01/2015	1/01/2016
Electrabel Customer Solutions NV	76,53%	58,41%	53,52%	51,70%	49,37%
EDF Luminus NV	0,03%	22,23%	21,73%	23,11%	22,81%
eni gas&power NV	1,88%	10,10%	12,79%	9,61%	7,34%
Essent Belgium NV	0,58%	3,28%	4,92%	5,94%	6,65%
Lampiris NV	NVT	2,71%	2,54%	3,47%	3,54%
Eneco België BV	NVT	1,17%	1,40%	1,35%	1,65%
Total Gas & Power Belgium NV	NVT	NVT	NVT	NVT	1,57%
OCTA+ Energie NV	NVT	0,46%	0,84%	1,12%	1,28%
Vlaams Energiebedrijf NV	NVT	NVT	NVT	0,76%	1,14%
Elexys NV	NVT	0,08%	0,20%	0,39%	0,68%
Aspiravi Energy NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,64%
Watz BVBA	NVT	0,00%	0,30%	0,45%	0,64%
Elindus BVBA	NVT	NVT	0,04%	0,22%	0,49%
Ecopower CVBA	0,03%	0,32%	0,34%	0,33%	0,34%
Elegant BVBA	0,00%	0,37%	0,38%	0,35%	0,32%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	0,13%	0,28%	0,27%	0,30%	0,29%
Netbeheerder	0,00%	0,37%	0,43%	0,36%	0,28%
E.ON Belgium NV	0,01%	0,03%	0,07%	0,15%	0,20%
Direct Energie Belgium NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,19%
Wase Wind CVBA	NVT	0,04%	0,04%	0,14%	0,14%
Belgian Eco Energy NV	NVT	<0,01%	0,02%	0,08%	0,10%
Power Online NV	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,09%
Belpower International NV	NVT	0,11%	0,10%	0,08%	0,07%
Comfort Energy NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,07%
Trevion NV	NVT	0,03%	0,05%	0,04%	0,04%
Scholt Energy Control NV	NVT	<0,01%	<0,01%	0,02%	0,03%
Eoly NV ⁽¹⁾	NVT	0,00%	0,02%	0,02%	0,02%
Energie 2030 Agence SA	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%
Enovos Luxembourg S.A.	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Energy People BVBA	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Axpo Benelux SA	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
GETEC Energie Aktiengesellschaft	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Powerhouse BV	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Electrawinds Distributie NV	NVT	0,00%	0,00%	<0,01%	0,00%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

⁽¹⁾Eoly NV is de nieuwe naam van het voormalige WE Power NV

2.3.2. Aardgas

Onderstaande tabel geeft naast de marktaandeelen ook de datum van de toekenning van de leveringsvergunning voor aardgas, en eventueel de datum van opheffing ervan, weer.

Tabel 14: Marktaandeelen uitgedrukt in geleverd aardgas in het betreffende kalenderjaar aan afnemers op het distributienet

AARDGASLEVERANCIER	2004	2013	2014	2015	Datum vergunning
Electrabel Customer Solutions NV	72,37%	38,31%	36,65%	36,89%	22/04/2003
eni gas&power NV	7,86%	17,80%	17,63%	14,55%	3/12/2002
EDF Luminus NV	<0,01%	16,67%	15,11%	14,25%	14/04/2004
Essent Belgium NV	0,16%	6,65%	5,65%	6,13%	27/01/2004
Lampiris NV	NVT	7,23%	6,40%	6,03%	28/08/2007
eni SpA	NVT	NVT	2,04%	5,45%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Eneco België BV	NVT	4,53%	3,74%	3,18%	17/04/2007
Wingas GmbH	0,78%	2,07%	3,35%	2,53%	19/12/2002
GAS Natural Europe SAS	NVT	1,46%	2,29%	2,39%	1/06/2010
Netbeheerders	0,18%	1,50%	1,35%	1,34%	
OCTA+ Energie NV	NVT	0,71%	1,03%	1,30%	25/08/2009
Electrabel N.V.	NVT	0,00%	1,66%	1,24%	9/12/2009
Power Online NV	NVT	NVT	< 0,01%	0,87%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Vlaams Energiebedrijf NV	NVT	NVT	0,00%	0,59%	30/04/2014
Total Gas & Power	NVT	NVT	0,08%	0,52%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
GETEC Energie Aktiengesellschaft	NVT	0,17%	0,49%	0,44%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Elegant BVBA	NVT	0,17%	0,17%	0,40%	13/01/2009
Scholt Energy Control	NVT	0,18%	0,25%	0,38%	13/01/2009
Antargaz Belgium NV	NVT	0,01%	0,14%	0,34%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Xpo Benelux SA	NVT	NVT	0,05%	0,32%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	0,01%	0,32%	0,28%	0,27%	17/08/2004
Elexys NV	NVT	0,02%	0,06%	0,12%	21/08/2012
Belgian Eco Energy NV	NVT	0,01%	0,06%	0,12%	21/08/2012
Watz BVBA	NVT	< 0,01%	0,02%	0,07%	30/07/2013
Direct Energy	NVT	NVT	0,00%	0,06%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Elindus	NVT	NVT	0,00%	0,05%	15/07/2014
Statoil A.S.A.	NVT	0,04%	0,25%	0,05%	7/12/2010
Enovos Luxembourg SA	NVT	0,04%	0,04%	0,05%	1/02/2011
NatGAS AG	NVT	0,03%	0,03%	0,03%	26/01/2011
Eneco Consumenten BV	NVT	NVT	0,04%	0,03%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Powerhouse	NVT	NVT	0,56%	0,02%	18/12/2012
Anode Energie Gas (B)	NVT	NVT	NVT	0,01%	
Comfort Energy NV	NVT	NVT	0,00%	< 0,01%	16/09/2014
Coretec Trading SPRL	NVT	NVT	0,00%	< 0,01%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Delta Energy BV	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Electrabel Nederland Retail BV	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Eneco Energie Retail BV	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Energiedirect	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Essent Retail Energie	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Essent Energie Verkoop Nederland	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Greenchoice	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Main Energie	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Nuon Sales Nederland	NVT	NVT	NVT	< 0,01%	
Energy Cluster NV	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	10/07/2012
Groene Energie Administratie BVBA	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Energy Logistics & Services GmbH	NVT	0,21%	0,00%	0,00%	23/11/2010
E.ON Belgium NV	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	18/09/2007
E.ON Ruhrgas A.G.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28/01/2003
Société Européenne de Gestion de l'Energie SA	NVT	< 0,01%	0,01%	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Bayerngas Vertrieb GmbH	NVT	NVT	NVT	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
Energie der Nederlanden BV	NVT	NVT	NVT	0,00%	Geen leveringsvergunning van de VREG vereist ¹
EOLY NV	NVT	NVT	NVT	0,00%	21/08/2015
Dong Energy Sales BV	0,04%	0,03%	NVT	NVT	29/09/2005
GDF SUEZ	5,43%	1,11%	0,55%	NVT	16/12/2002 - 24/11/2014
RWE Energy Belgium	NVT	NVT	NVT	NVT	09/03/2009-06/09/2011
EDF Belgium N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	29/11/2005-15/02/2011
ALG Négoce S.A.	NVT	NVT	NVT	NVT	10/05/2005-22/08/2006
City Power N.V.	0,18%	NVT	NVT	NVT	14/04/2004-22/08/2006
RWE Energy Nederland N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	23/08/2005-01/06/2010
Luminus N.V.	12,99%	NVT	NVT	NVT	16/12/2002-22/08/2006
Thenergo N.V.	NVT	NVT	NVT	NVT	9/05/2006-16/09/2008
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	

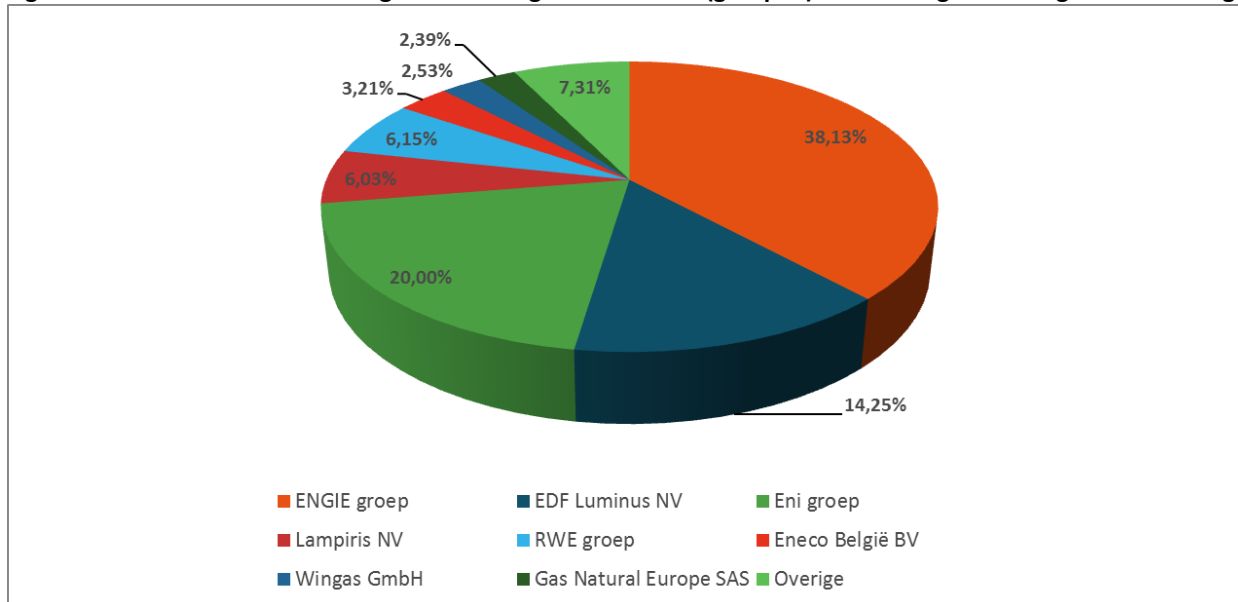
¹ Een leveringsvergunning van de VREG is niet vereist indien een leverancier reeds voldoet aan de eisen die gesteld worden door een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte, de federale overheid of een andere gewestelijke bevoegde overheid in verband met de levering van elektriciteit of aardgas.

Figuur 11 en **Figuur 12** geven de marktaandeelen uitgedrukt in geleverde hoeveelheid energie van de grootste aardgasleveranciers grafisch weer. Hierbij werden de verschillende bedrijven die tot één groep behoren samengeteld:

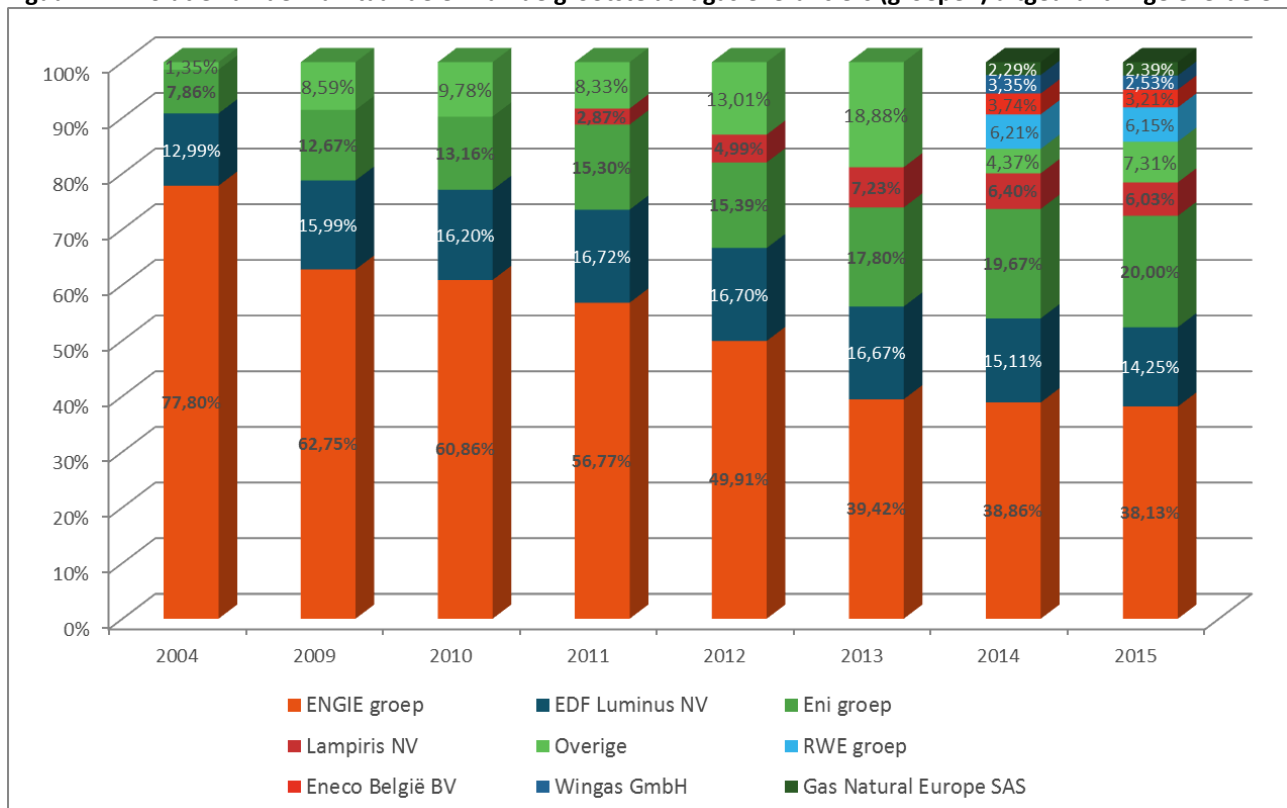
Electrabel en Electrabel Customer Solutions vormen samen de groep ENGIE, eni gas & power en eni SpA vormen samen de groep eni en Essent en Powerhouse vormen samen de groep RWE.

Enkel partijen met een marktaandeel van minimaal 2% worden afzonderlijk vermeld. Hun aantal is gelijk gebleven t.o.v. 2014. De leveranciers met een kleiner marktaandeel zitten in de groep "Overige". Het aandeel van deze groep 'kleinere' leveranciers neemt toe t.o.v. vorig jaar van 4,37% naar ruim 7%. De groep ENGIE neemt nog altijd het grootste deel van de leveringen op het distributienet voor haar rekening. De dominantie van de groep ENGIE is wel sterk afgenomen tussen 2010 en 2013. In 2014 en 2015 is haar positie quasi stabiel gebleven.

Figuur 11: Marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen) in 2015 uitgedrukt in geleverde energie

Figuur 12: Evolutie van de marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen) uitgedrukt in geleverde energie

Tabel 15 geeft de positie weer van de aardgasleveranciers die in hun specifieke wingebied als erfgenamen van de situatie vóór de vrijmaking kunnen worden beschouwd. Het marktaandeel van Luminus in historisch wingebied is moeilijk te reconstrueren omdat Luminus nu binnen EDF Luminus valt. Daarom wordt het marktaandeel van EDF Luminus in zijn geheel vermeld.

Terwijl voor elektriciteit het marktaandeel van Electrabel/ECS duidelijk afnam in het eigen wingebied, bleef dit aandeel voor aardgas eerder stabiel in 2015. Ook het aandeel van EDF Luminus in zijn wingebied daalde slechts in beperkte mate. Voor de enclave Baarle-Hertog, met als historische leverancier Dong Energy Sales, wordt vanaf 2014 een 100% marktaandeel voor “overige leveranciers en de aardgasnetbeheerder” in de tabel weergegeven, omdat Dong Energy Sales in 2014 werd overgenomen door Eneco Consumenten.

Tabel 15: Marktaandeel 2014 en 2015 van de historische leveranciers op het distributienet, uitgedrukt in geleverd aardgas

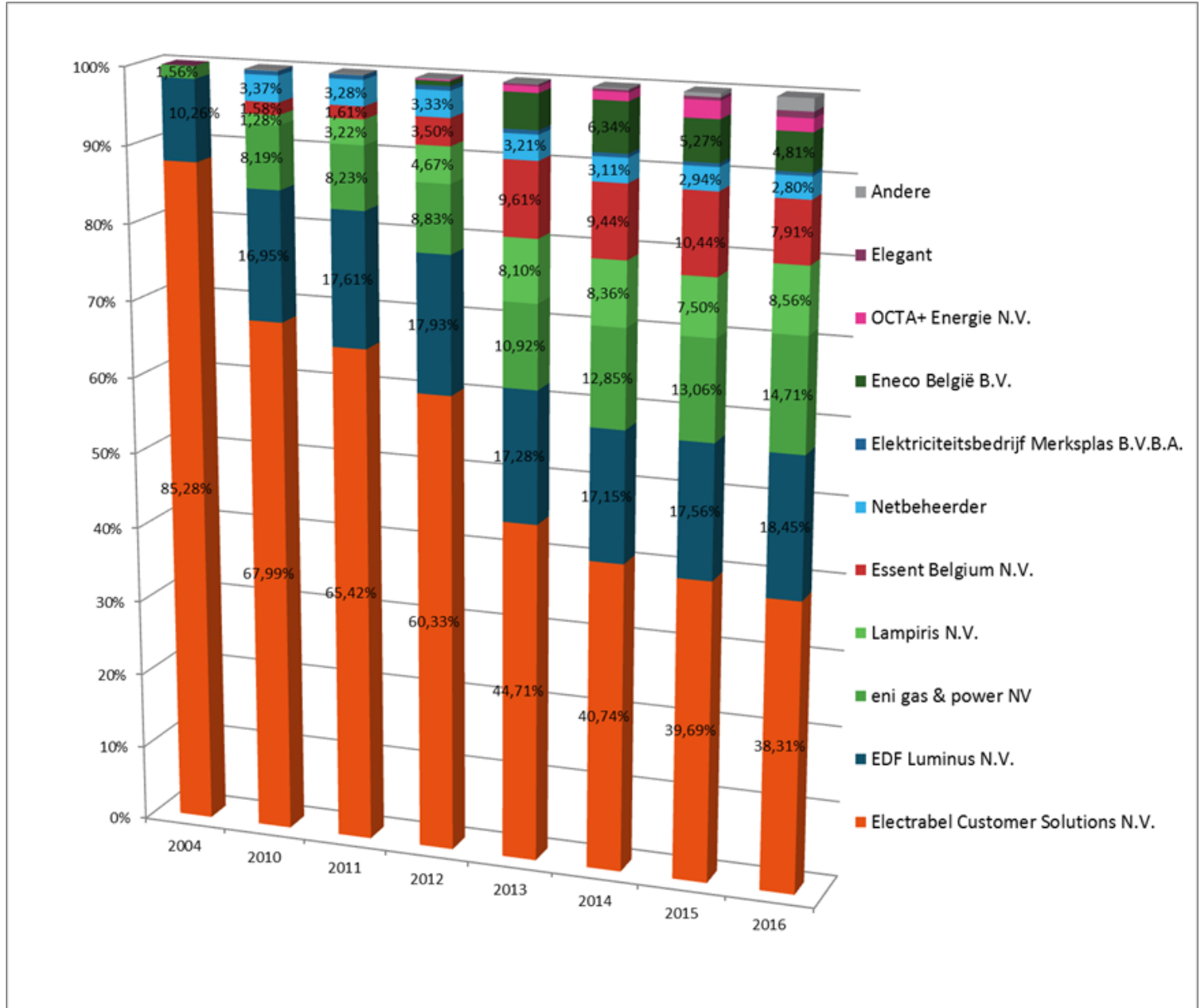
NETGEBIED(EN) MET ALS HISTORISCHE LEVERANCIER		Intergas Levering	ECS + Electrabel	EDF Luminus = Luminus + SPE + City Power	eni gas&power NV	Overige leveranciers + ANB	Totaal
2014	Dong Energy Sales BV (Intergas Levering)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	100%
	Electrabel Customer Solutions NV	0,00%	41,67%	12,18%	16,98%	29,17%	100%
	EDF Luminus NV	0,00%	12,63%	31,47%	22,17%	33,73%	100%
2015	Dong Energy Sales BV (Intergas Levering)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	100%
	Electrabel Customer Solutions NV	0,00%	40,94%	11,27%	13,36%	34,44%	100%
	EDF Luminus NV	0,00%	16,04%	29,81%	20,83%	33,32%	100%

De volgende drie tabellen geven het marktaandeel van de individuele aardgasleveranciers weer op basis van het aantal eindafnemers dat ze op 1 januari 2016 beleveren. Enkel vergunde/aangemelde leveranciers die ten minste één toegangspunt beleverden op 1 januari 2016 worden in deze tabellen opgenomen.

Tabel 16: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal aardgasafnemers (toegangspunten)

AARDGASLEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2013	1/01/2014	1/01/2015	1/01/2016
Electrabel Customer Solutions NV	85,28%	44,71%	40,74%	39,69%	38,31%
EDF Luminus NV	NVT	17,28%	17,15%	17,56%	18,45%
eni gas&power NV	1,56%	10,92%	12,85%	13,06%	14,71%
Lampiris NV	NVT	8,10%	8,36%	7,50%	8,56%
Essent Belgium NV	NVT	9,61%	9,44%	10,44%	7,91%
Eneco België BV	NVT	4,53%	6,34%	5,27%	4,81%
Netbeheerders	0,00%	3,21%	3,11%	2,94%	2,80%
OCTA+ Energie NV	NVT	0,80%	1,07%	2,21%	1,63%
Elegant BVBA	NVT	0,26%	0,29%	0,40%	0,80%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	NVT	0,53%	0,49%	0,46%	0,43%
Direct Energie Belgium NV	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,37%
Total Gas&Power Belgium NV	NVT	NVT	<0,01%	0,08%	0,35%
Antargaz Belgium NV	NVT	NVT	0,04%	0,11%	0,30%
Watz BVBA	NVT	NVT	0,01%	0,07%	0,16%
Vlaams Energiebedrijf NV	NVT	NVT	NVT	0,03%	0,07%
Elindus BVBA	NVT	NVT	NVT	0,02%	0,07%
Elexys NV	NVT	NVT	0,02%	0,05%	0,06%
Power Online NV	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,04%
Eneco Consumenten BV	0,06%	0,05%	0,05%	0,05%	0,04%
Comfort Energy NV	NVT	NVT	NVT	0,00%	0,03%
Belgian Eco Energy NV	NVT	<0,01%	<0,01%	0,02%	0,02%
Scholt Energy Control BV	NVT	0,00%	<0,01%	0,01%	0,02%
GAS Natural Europe SAS	NVT	<0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
eni S.p.A.	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,01%
Anode Energie Gas	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Coretec Trading SPRL	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%
Wingas GmbH	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Eneco Energie Retail BV	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Electrabel NV	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	<0,01%
Essent Retail Energie	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Enovos Luxembourg GmbH	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Powerhouse BV	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
GETEC Energie Aktiengesellschaft	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%
natGAS AG	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Electrabel Nederland Retail BV	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Essent Energie Verkoop Nederland	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Main Energie	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Axpo Benelux SA	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Delta Energy	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Greenchoice	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Energiedirect	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
NV Nuon Sales Nederland	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Energy Cluster BV	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Energy Logistics & Services GmbH	NVT	<0,01%	NVT	NVT	0,00%
Groene Energie Administratie BVBA	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bayerngas Vertrieb GmbH	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Energie der Nederlanden BV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Statoil ASA	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,00%
Société Européenne de Gestion de l'Energie	NVT	NVT	<0,01%	0,00%	0,00%
E.ON Belgium NV	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
E.ON Ruhrgas AG	NVT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EOLY NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
Dong Energy Sales BV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,00%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

Figuur 13: Evolutie van de marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers uitgedrukt in totaal aantal aardgasafnemers

Tabel 16 en Figuur 13 geven de marktaandelen weer van de verschillende aardgasleveranciers op basis van het totaal aantal toegangspunten. Het gaat hier zowel om telegelezen, maandgelezen als jaargelezen afnemers en zowel over professionele als huishoudelijke afnemers. In figuur 13 worden enkel de aardgasleveranciers met een marktaandeel van minimaal 0,20% weergegeven.

Specifiek voor de huishoudelijke aardgasafnemers komen we tot het overzicht in Tabel 17.

Het relatieve aantal aardgasafnemers dat door de distributienetbeheerders wordt beleverd omdat hun leveringscontract door de commerciële aardgasleverancier werd opgezegd, is gedaald t.o.v. 2014 tot 3,21% maar ligt nog altijd hoger dan bij elektriciteit (2,87%). Ongeveer één op 31 gezinnen in Vlaanderen wordt voor aardgas dus nog beleverd door hun netbeheerder.

Tabel 17: Marktaandeelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal huishoudelijke aardgasafnemers

AARDGASLEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2013	1/01/2014	1/01/2015	1/01/2016
Electrabel Customer Solutions NV	84,96%	43,05%	39,48%	38,52%	37,26%
EDF Luminus NV	NVT	16,53%	16,49%	17,15%	18,12%
eni gas&power NV	1,67%	11,12%	12,67%	12,79%	15,08%
Lampiris NV	NVT	8,58%	8,81%	7,90%	9,34%
Essent Belgium NV	NVT	10,44%	10,02%	11,01%	7,98%
Eneco België BV	NVT	4,92%	7,01%	5,80%	5,24%
Netbeheerder	0,00%	3,64%	3,53%	3,34%	3,21%
OCTA+ Energie	NVT	0,85%	1,09%	2,37%	1,66%
Elegant BVBA	NVT	0,26%	0,29%	0,41%	0,88%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	NVT	0,55%	0,51%	0,48%	0,45%
Direct Energie Belgium NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,38%
Watz BVBA	NVT	NVT	0,01%	0,07%	0,16%
Antargaz Belgium NV	NVT	NVT	0,04%	0,08%	0,09%
Eneco Consumenten BV	0,07%	0,06%	0,05%	0,05%	0,04%
Power Online NV	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,04%
Comfort Energy NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,03%
Anode Energie Gas	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Elexys NV	NVT	NVT	<0,01%	0,01%	<0,01%
Coretec Trading SPRL	NVT	NVT	NVT	0,00%	<0,01%
Eneco Energie Retail BV	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Belgian Eco Energy NV	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Essent Retail Energie	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Electrabel Nederland Retail BV	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
GAS Natural Europe SAS	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
Essent Energie Verkoop Nederland	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Main Energie	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Scholt Energy Control BV	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%
NV Nuon Sales Nederland	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Greenchoice	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Energiedirect	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
Delta Energy	NVT	NVT	NVT	NVT	<0,01%
GETEC Energie Aktiengesellschaft	NVT	NVT	<0,01%	<0,01%	0,00%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

Zoals Tabel 18 hieronder aantoont heeft Electrabel Customer Solutions bij de professionele aardgasafnemers (44,87%) nog altijd een beduidend hoger marktaandeel op basis van aantal afnemers dan op de huishoudelijke markt (37,26%). Toch is ook hier opnieuw een, hetzij wel beperktere, daling van het marktaandeel te zien.

Tabel 18: Marktaandelen leveranciers uitgedrukt in totaal aantal professionele jaargelezen aardgasafnemers (toegangspunten)

AARDGASLEVERANCIER	1/01/2004	1/01/2013	1/01/2014	1/01/2015	1/01/2016
Electrabel Customer Solutions NV	87,52%	55,59%	48,81%	47,16%	44,87%
EDF Luminus NV	NVT	22,14%	21,28%	20,25%	20,78%
eni gas&power NV	0,75%	9,67%	13,90%	14,48%	12,08%
Essent Belgium NV	NVT	4,27%	5,98%	7,09%	7,72%
Lampiris NV	NVT	4,77%	5,35%	4,96%	3,75%
Total Gas&Power Belgium NV	NVT	NVT	0,01%	0,52%	2,47%
Eneco België BV	NVT	1,89%	2,15%	1,97%	2,14%
Antargaz Belgium NV	NVT	NVT	0,05%	0,27%	1,55%
OCTA+ Energie	NVT	0,51%	1,00%	1,28%	1,45%
Elindus BVBA	NVT	NVT	NVT	0,12%	0,48%
Elexys NV	NVT	NVT	0,14%	0,29%	0,40%
Vlaams Energiebedrijf NV	NVT	NVT	NVT	0,18%	0,38%
Netbeheerder	0,00%	0,47%	0,50%	0,46%	0,36%
Direct Energie Belgium NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,34%
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	NVT	0,38%	0,36%	0,36%	0,33%
Elegant BVBA	NVT	0,28%	0,33%	0,32%	0,31%
Watz BVBA	NVT	NVT	0,03%	0,08%	0,21%
Belgian Eco Energy NV	NVT	<0,01%	0,04%	0,10%	0,12%
Comfort Energy NV	NVT	NVT	NVT	NVT	0,08%
Scholt Energy Control BV	NVT	0,00%	0,03%	0,05%	0,06%
Power Online NV	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,04%
GAS Natural Europe SAS	NVT	0,01%	0,02%	0,03%	0,04%
eni S.p.A.	NVT	NVT	NVT	0,01%	0,01%
Coretec Trading SPRL	NVT	NVT	NVT	NVT	0,01%
Wingas GmbH	<0,01%	<0,01%	<0,01%	0,01%	<0,01%
Enovos Luxembourg GmbH	NVT	0,00%	0,00%	<0,01%	<0,01%
natGAS AG	NVT	<0,01%	<0,01%	<0,01%	<0,01%
GETEC Energie Aktiengesellschaft	NVT	NVT	0,00%	<0,01%	<0,01%
Electrabel NV	NVT	0,00%	0,00%	<0,01%	0,00%
GDF SUEZ	0,06%	<0,01%	<0,01%	0,00%	0,00%
Société Européenne de Gestion de l'Energie	NVT	NVT	<0,01%	0,00%	0,00%
Eneco Consumenten BV	0,00%	<0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

2.4. Concentratie en marktmacht

2.4.1. Herfindahl-Hirschman index (HHI)

De HHI index is een van de meest gebruikte maatstaven voor de concentratiegraad in een economische sector en zegt iets over de mate van concurrentie in een bepaalde markt. Daarbij slaat de term "concentratiegraad" op een maatstaf voor het aantal aanbieders, maar ook op hun grootte. Voor de berekeningsmethode van de Herfindahl-Hirschman index, zie Bijlage 1.

2.4.1.1. HHI op basis van marktaandelen in aantal toegangspunten

Voor de berekening van de HHI gaan we logischerwijze opnieuw van een groepsbenadering uit. Volgende bedrijven worden bijgevolg telkens als één groep beschouwd: Electrabel Customer Solutions en Electrabel vormen samen de groep ENGIE, E.ON Belgium en Uniper Global Commodities vormen samen de E.ON groep, eni gas & power en eni SpA vormen samen de groep eni en Essent, Powerhouse en RWE Supply & Trading vormen samen de groep RWE.

Tabel 19: HHI elektriciteit

ELEKTRICITEIT	HHI 31/12/2010	HHI 31/12/2013	HHI 31/12/2014	HHI 31/12/2015
AMR	4.181	2.740	2.586	2.286
MMR	4.462	3.267	3.147	2.662
Jaargelezen Professioneel	5.623	3.565	3.438	3.170
Jaargelezen Huishoudelijk	4.425	2.477	2.448	2.372
Totale markt	4.595	2.639	2.597	2.487

De positieve evolutie in de concentratiegraad zette zich verder in 2015. De HHI daalde in sterkere mate dan in 2014, maar de evolutie was wel minder spectaculair dan in de jaren 2012 en 2013. Hoewel de indexen ook eind 2015 nog niet op het niveau zijn dat aanzien wordt als een volledig concurrentiële markt, betekent 2015 wel opnieuw een verbetering op dit vlak en benaderen we voor bepaalde markten al de streefwaarde van 2000¹⁵ die over het algemeen vooropgezet wordt als voorwaarde voor een competitieve markt. De marktsegmenten van de professionele elektriciteitsafnemers (zie Tabel 19), hoewel nog altijd meer geconcentreerd dan de huishoudelijke markt, boekten een opmerkelijke vooruitgang op vlak van de concentratie-indexen in 2015.

Tabel 20: HHI aardgas

AARDGAS	HHI 31/12/2010	HHI 31/12/2013	HHI 31/12/2014	HHI 31/12/2015
AMR	3.790	2.694	2.959	2.947
MMR	4.676	2.755	2.524	2.269
Jaargelezen Professioneel	5.644	3.178	2.996	2.716
Jaargelezen Huishoudelijk	4.558	2.227	2.206	2.136
Totale markt	4.680	2.332	2.297	2.201

Ook op de aardgasmarkt is een verdere verbetering merkbaar van de evolutie van de concentratie-index. Net als op de elektriciteitsmarkt daalde de HHI in sterkere mate dan in 2014, maar was de evolutie veel minder uitgesproken dan in de

¹⁵ Een markt wordt doorgaans als concurrentieel aanzien wanneer de HHI gelijk of lager is dan 2.000, hoewel soms andere streefwaarden naar voren geschoven worden, gaande van 1.800 tot 2.500. In zijn recente 'Position paper on well-functioning energy retail markets' (14-10-2015) adviseert CEER om de waarde van 2.000 te gebruiken als drempelwaarde voor een competitieve energiemarkt.

jaren 2012 en 2013. Hoewel de streefwaarde van 2000 nog niet bereikt is, komen we in Vlaanderen ook voor aardgas steeds dichterbij de buurt van dit doel.

De aardgasmarkt was in 2015 opnieuw minder sterk geconcentreerd dan de elektriciteitsmarkt. Ook op de aardgasmarkt deed de grootste concentratie zich voor in het professionele segment. Net als vorig jaar boeken de markten van de professionele MMR en professionele jaargelezen aardgasafnemers (zie Tabel 20) het meest vooruitgang op vlak van de concentratie-indexen.

De beperktere, maar nog altijd positieve, evoluties in de concentratie-indices de voorbije 2 jaar wijzen op de veranderde dynamiek van de concurrentie op de elektriciteits- en aardgasmarkten.

De concurrentie speelt zich niet meer vooral af tussen historische leveranciers en nieuwkomers op de markt, maar ook meer en meer tussen nieuwkomers onderling.

2.4.1.2. HHI op basis van marktaandelen in volumes

Tabel 21: HHI berekend op basis van marktaandelen in volumes

ELEKTRICITEIT	HHI 2010	HHI 2013	HHI 2014	HHI 2015
Totale markt	4.782	3.089	2.997	2.883
AARDGAS	HHI 2010	HHI 2013	HHI 2014	HHI 2015
Totale markt	4.110	2.285	2.240	2.159

Ook de HHI indexen berekend op basis van geleverde volumes tonen een verbetering van de concentratiegraad in 2015, zowel voor de elektriciteits- als aardgasmarkt.

2.4.2. C3 concentratie index

Een alternatief voor de HHI-index bij het meten van de concurrentiële toestand van een markt, is de C3 concentratie-index. Voor de berekening van de C3-index beschouwen we opnieuw Electrabel Customer Solutions en Electrabel als één groep, net als E.ON Belgium en Uniper Global Commodities, eni gas & power en eni SpA en Essent, Powerhouse en RWE Supply & Trading.

Voor elektriciteit geeft de C3-concentratie-index aan dat het gezamenlijke marktaandeel in aantal toegangspunten van de drie ondernemingen of groepen met het grootste marktaandeel eind 2015 rond de 74% uitkomt, een daling t.o.v. 2014 (zie Tabel 22). De leveranciers met het grootste marktaandeel zijn nog altijd de groep ENGIE, EDF Luminus en de groep eni. De C3-indexen van alle drie de marktsegmenten van de professionele elektriciteitsafnemers boekten een opmerkelijke vooruitgang in 2015. Terwijl in de deelmarkten van de jaargelezen klanten (huishoudelijk en professioneel) de derde plaats in 2015 opnieuw werd ingenomen door de groep eni, werd deze plaats bij de AMR elektriciteitsklanten (telegelezen afnemers) overgenomen door Lampiris en, opmerkelijk, bij de MMR klanten (professionele afnemers met maandelijkse meteropname) door de nieuwkomer Vlaams Energiebedrijf.

Tabel 22: C3 elektriciteit (in aantal toegangspunten)

ELEKTRICITEIT	C3 31/12/2010	C3 31/12/2013	C3 31/12/2014	C3 31/12/2015
AMR	92,25%	81,29%	78,97%	72,45%
MMR	95,76%	89,37%	87,85%	77,46%
Jaargelezen Professioneel	97,12%	88,10%	86,56%	81,00%
Jaargelezen Huishoudelijk	91,84%	73,77%	73,98%	73,10%
Totale markt	92,69%	76,32%	76,22%	74,44%

De C3 concentratie-index evolueert gelijkaardig als we naar de marktaandelen in volume geleverde elektriciteit kijken (zie Tabel 23). De drie grootste elektriciteitsleveranciers in termen van volume (opnieuw de groep ENGIE, EDF Luminus en de groep eni) leveren samen 74,88% van alle elektriciteit aan eindafnemers op het distributienet in Vlaanderen. In 2014 was dit nog 78,25%.

Tabel 23: C3 elektriciteit (in volume geleverde elektriciteit)

ELEKTRICITEIT	C3 31/12/2010	C3 31/12/2013	C3 31/12/2014	C3 31/12/2015
Totale markt	90,46%	79,66%	78,25%	74,88%

Ook voor aardgas nam de C3-index verder af in 2015 (zie Tabel 24). In tegenstelling tot 2014 evolueerde de index bovendien opnieuw positief voor alle deelsegmenten. De leveranciers met het grootste marktaandeel waren, net als voor elektriciteit, zowel in aantal toegangspunten als in volume nog altijd de groep ENGIE, EDF Luminus en de groep eni.

Tabel 24: C3 aardgas (in aantal toegangspunten)

AARDGAS	C3 31/12/2009	C3 31/12/2013	C3 31/12/2014	C3 31/12/2015
AMR	91,61%	78,50%	82,95%	81,55%
MMR	94,64%	78,53%	78,54%	75,38%
Jaargelezen Professioneel	96,62%	84,16%	82,35%	78,18%
Jaargelezen Huishoudelijk	92,75%	68,67%	69,32%	68,41%
Totale markt	93,22%	70,78%	71,12%	69,77%

De C3 concentratie-index vertoont een gelijkaardige evolutie als we naar de marktaandelen in volume geleverd gas kijken (zie Tabel 25). De drie grootste groepen leverden samen 72,38 % van het aardgasvolume, waar dit in 2014 73,64% bedroeg.

Tabel 25: C3 aardgas (in volume geleverd gas)

AARDGAS	C3 31/12/2009	C3 31/12/2013	C3 31/12/2014	C3 31/12/2015
Totale markt	85,02%	73,89%	73,64%	72,38%

2.4.3. Conclusie

Op basis van de HHI-index blijkt dat de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkten in 2015 opnieuw een verbetering op vlak van de marktconcentratie – en dus van de concurrentie – konden optekenen, en dit zelfs op overtuigendere wijze dan in 2014. Deze positieve evolutie was zichtbaar in alle marktsegmenten, maar vooral in de professionele deelmarkten werd een opmerkelijke vooruitgang geboekt. De evolutie van de C3-indexen bevestigt deze trend. Het gezamenlijk marktaandeel van de top-3 energieleveranciers nam af in alle deelmarkten, het meest uitgesproken in deze voor professionele afnemers.

Hoewel we nog altijd niet kunnen spreken van een perfect concurrentieel markt, stellen we vast dat de bijzonder positieve tendens die ingezet is sinds 2011, zich verder doorzette in 2015 en dat de retailmarkten van elektriciteit en aardgas in Vlaanderen voldoende concurrentieel zijn om druk op de energieprijzen te zetten, wat een van de bedoelingen was van de vrijmaking.

2.5. Productaanbod

Een andere manier om de concurrentie op de energiemarkt in kaart te brengen is te kijken naar het aantal *keuzemogelijkheden* dat de afnemer heeft. Het aantal producten dat door energieleveranciers wordt aangeboden nam sinds 2010 sterk toe (met een kleine 50%) om in 2012 onder invloed van de plafonnering van de variabele energiecontracten weer af te nemen. In 2013 was opnieuw een stijging waar te nemen, gevolgd door een stabilisatie in 2014.

In 2015 konden we in alle submarkten een aanzienlijke toename in het aantal aangeboden producten waarnemen. Het productaanbod voor het huishoudelijk segment nam zowel voor elektriciteit als gas spectaculair toe, met respectievelijk 40% en 29%. Voor het kleinzakelijk segment waren de stijgingen iets beperkter maar nog altijd heel opmerkelijk: 26% voor het huishoudelijk en 17% voor het kleinzakelijk segment.

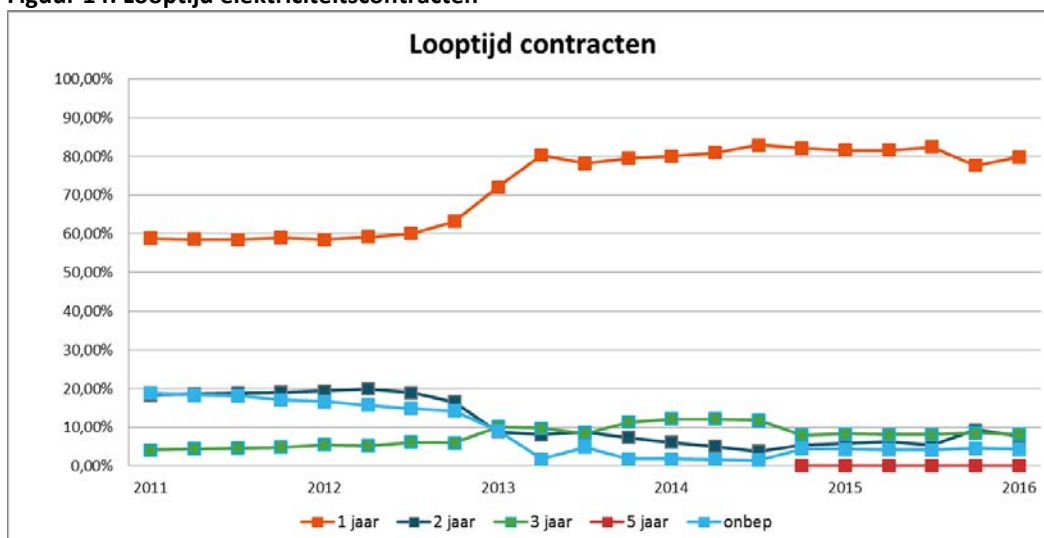
Tabel 26: Aantal aangeboden contracten op de markt

	Huishoudelijk Elektriciteit		Kleinzakelijk Elektriciteit		Huishoudelijk Gas		Kleinzakelijk Gas	
	jan	dec	jan	dec	jan	dec	jan	dec
2014								
aantal contracten aangeboden	42	46	49	49	29	31	29	30
2015								
aantal contracten aangeboden	46	64	49	63	31	39	30	35

Contracten op de energiemarkt variëren al naargelang de looptijd, herkomst van de geleverde stroom, vast of variabel karakter en hebben soms opties waarbij extra diensten worden aangeboden (advies, onderhoud,...).

Uit **Figuur 14** en **Tabel 27** blijkt dat op 1 januari 2016 de meeste elektriciteitscontracten op de huishoudelijke markt in Vlaanderen nog altijd een looptijd hebben van 1 jaar. Het aandeel van de 1 jaarcontracten neemt licht af t.o.v. een jaar eerder, vooral in het voordeel van de 2 jaarcontracten. De contracten van onbepaalde duur winnen nauwelijks aan populariteit, in tegenstelling tot het jaar voordien. Noteer dat, ondanks het afschaffen van de verbrekingsvergoedingen voor huishoudens en kmo's (tot een bepaald energieverbruik), het voor de klant toch nog relevant kan zijn om bepaalde duur-contracten af te sluiten als dit hem een vaste energieprijs voor de contractduur garandeert.

Figuur 14: Looptijd elektriciteitscontracten

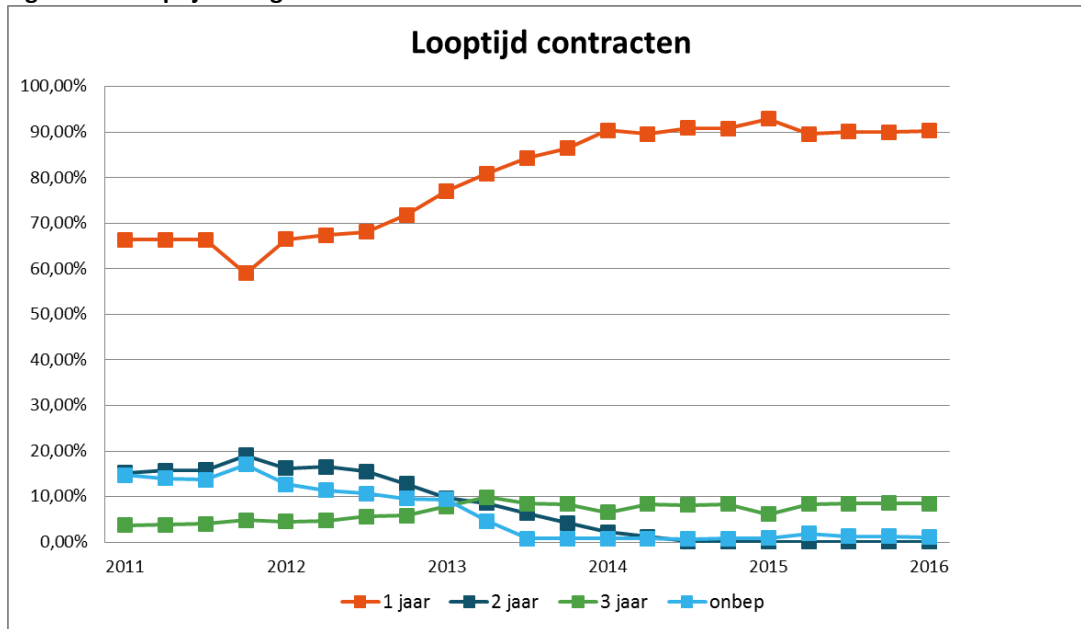
Tabel 27: Onderverdeling naar looptijd van huishoudelijke elektriciteitscontracten (situatie op 01/01/2016)

looptijd		1 jaar	2 jaar	3 jaar	5 jaar	onbepaalde duur	TOTAAL
1/01/2015	aantal huishoudelijke contracten	2.412.955	173.314	245.117	(1)	127.768	2.959.169
	procentueel	81,54%	5,86%	8,28%	< 0,01%	4,32%	100%
1/01/2016	aantal huishoudelijke contracten	2.382.059	228.851	245.496	(1)	130.052	2.986.736
	procentueel	79,75%	7,66%	8,22%	< 0,01%	4,35%	100%

(1) Gezien een 5-jarig contract slechts door één leverancier wordt aangeboden, kan het aantal huishoudelijke contracten voor deze looptijd niet worden opgenomen

Uit Figuur 15 en Tabel 28 blijkt dat, net zoals het geval is voor elektriciteitscontracten, de meeste aardgascontracten voor de huishoudelijke markt in Vlaanderen een looptijd hebben van 1 jaar. Het aantal contracten met deze looptijd neemt wel licht af. De 3-jaar aardgascontracten en in beperktere mate de contracten van onbepaalde duur winnen daarentegen aan populariteit.

Figuur 15: Looptijd aardgascontracten

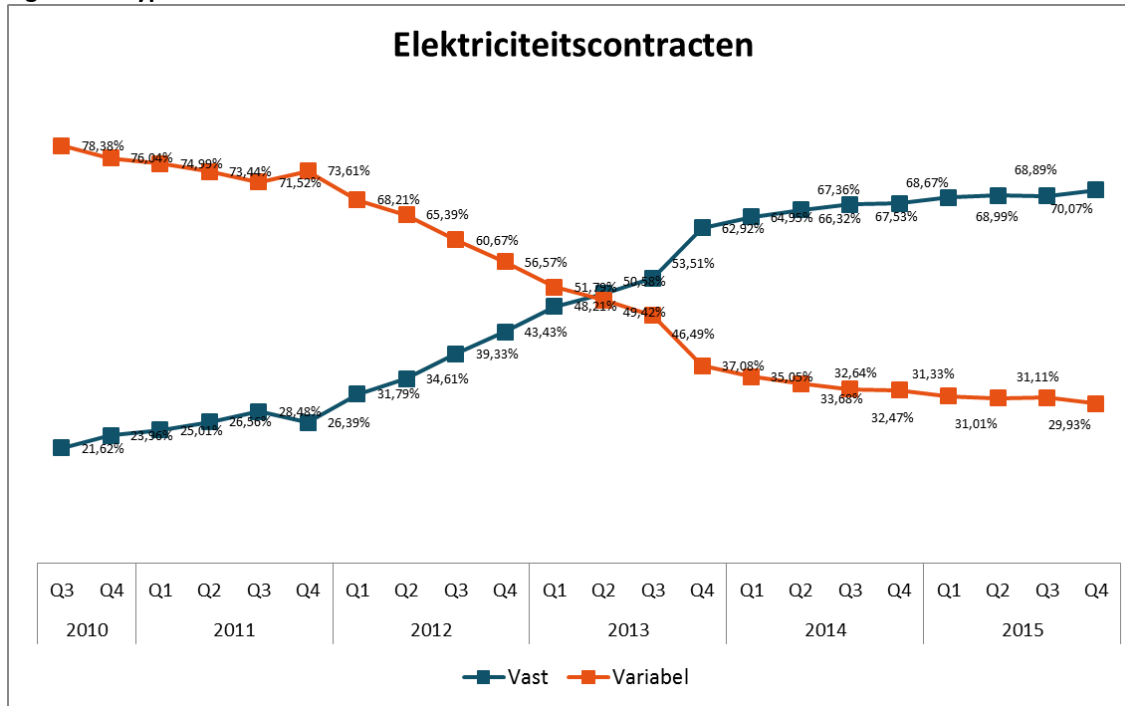

Tabel 28: Onderverdeling naar looptijd van huishoudelijke aardgascontracten (situatie op 01/01/2016)

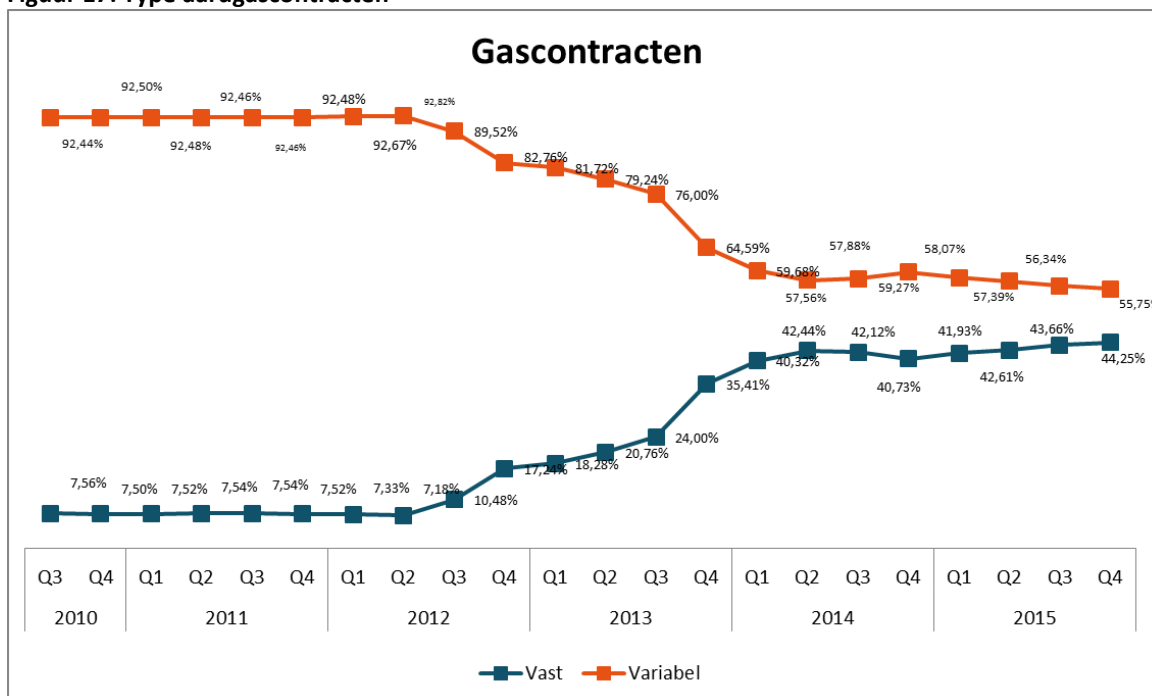
looptijd		1 jaar	2 jaar	3 jaar	onbepaalde duur	TOTAAL
1/01/2015	aantal huishoudelijke contracten	1.706.686	1.722	112.243	15.861	1.836.512
	procentueel	92,93%	0,09%	6,11%	0,86%	100%
1/01/2016	aantal huishoudelijke contracten	1.677.769	1.620	159.687	21.671	1.860.747
	procentueel	90,17%	0,09%	8,58%	1,16%	100%

Zoals te zien in **Figuur 16** zette de stijgend trend van de vaste prijscontracten in de elektriciteitsmarkt zich verder door in 2015. Waar eind 2012 nog iets meer dan de helft van de contracten voor elektriciteit een variabel karakter had, is de dominante contractvorm nu meer dan ooit het contract met vaste energiecomponent. Hoewel bepaalde parameters (nettarieven, bijdrage voor stroom uit hernieuwbare bronnen en uit warmte-krachtkoppeling) in de loop van het contract kunnen aangepast worden (onder invloed van beslissingen van de overheid of de bevoegde regulator), is de klant met deze contracten verzekerd van een stabiele energieprijs gedurende de looptijd van het contract. Een factor die ook bijdraagt tot de tendens naar meer vaste contracten is het feit dat in veel groepsaankopen voor elektriciteit een vaste energieprijs opgelegd wordt aan de deelnemende elektriciteitsleveranciers.

Figuur 16: Type elektriciteitscontracten

Figuur 17: Type aardgascontracten

Voor aardgas ligt de verhouding tussen variabele en vaste contracten nog altijd anders (zie Figuur 17). Ruim 56% van de aardgascontracten had einde 2015 een variabel karakter. Dit betekent dat de afnemer intekent op een prijsformule waarvan 1 of meerdere onderdelen (parameters) op frequente basis (vb. op kwartaalbasis) veranderen. Wel vertoonden de vaste prijscontracten in 2015 een stijgende trend, zoals ook bij elektriciteit het geval was.

Het aantal huishoudelijke afnemers dat in 2015 een groen elektriciteitscontract had, was gelijkaardig aan het jaar voordien. Bijna 37% van de gezinnen had eind 2015 een contract waarvoor de elektriciteitsleverancier de garantie geeft dat de geleverde stroom uit hernieuwbare energiebronnen afkomstig is en dit tegenover ons bewijst door hiervoor garanties van oorsprong in te leveren.

Figuur 18: Groene contracten op de huishoudelijke markt

De sterke groei van de groene contracten tussen 2011 en 2013 werd niet volgens dezelfde trend doorgetrokken in 2015. Het effect van de indirecte subsidie (onder de vorm van een vrijstelling van een aantal onderdelen van de federale bijdrage) die er tot en met 2012 voor zorgde dat een groen contract een prijsvoordeel had ten opzichte van een grijs contract, is duidelijk helemaal uitgewerkt. Het aantal afnemers met een groen contract stagneert echter op een, vorig jaar al, hoog niveau.

3. Elektriciteits- en aardgasrijzen

Al jarenlang verhogen we de transparantie van de energiemarkt in Vlaanderen door de evolutie van de elektriciteits- en aardgasrijzen voor huishoudelijke en kleine professionele afnemers op te volgen en hierover duidelijk te informeren.

De prijsgegevens¹⁶ in dit rapport zijn gebaseerd op de gegevens die de verschillende energieleveranciers aan ons overmaakten voor de V-test[®], de vergelijkingsmodule op www.vreg.be die de huishoudelijke en kleine professionele elektriciteits- en aardgasafnemers¹⁷ in Vlaanderen toelaat om de aangeboden contracten te vergelijken op basis van hun belangrijkste kenmerken. We verduidelijken onze werkwijze, waarbij er gebruik gemaakt wordt van typeafnemers (zie Bijlagen 3 en 4), in Bijlage 2.

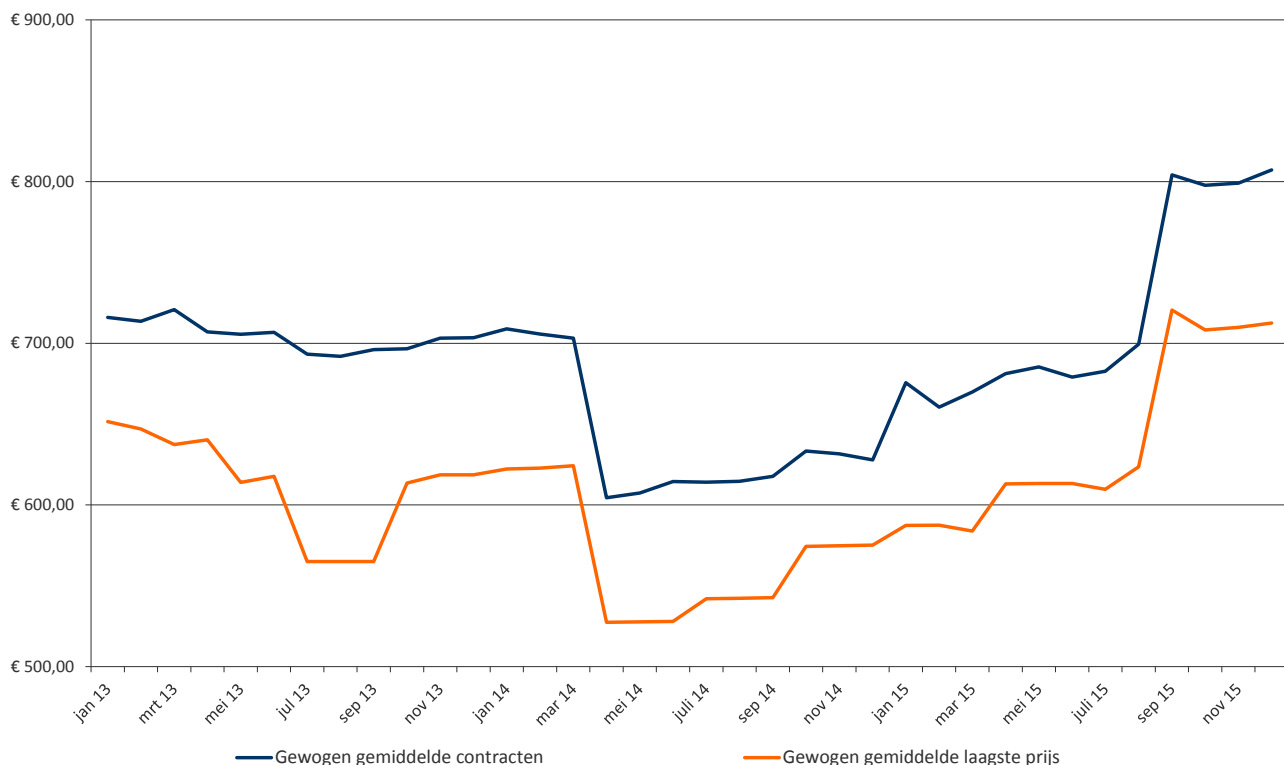
3.1. Evolutie van de elektriciteitsrijzen

3.1.1. Huishoudelijke afnemers

3.1.1.1. Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

In Figuur 19 tonen we de evolutie tot en met december 2015 van de volgende prijsniveaus voor huishoudelijke elektriciteitsafnemers met een doorsnee verbruik: de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs¹⁸.

Figuur 19: Evolutie van de elektriciteitsrijzen voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik (typecategorie Dc, 1.600 kWh dagverbruik en 1.900 kWh nachtverbruik op jaarbasis; 3 personen)

¹⁶ De prijzen voor huishoudelijke afnemers zijn inclusief btw. De prijzen voor kleine professionele afnemers zijn exclusief btw.

¹⁷ kleine professionele elektriciteitsafnemers zijn professionele jaargemeten elektriciteitsafnemers op laagspanning met een aansluitingsvermogen kleiner dan 56 kVA; kleine professionele aardgasafnemers zijn professionele jaargemeten aardgasafnemers met een lage drukaansluiting.

¹⁸ Voor de berekening van beide prijzen laten we de sociale maximumprijzen en het elektriciteitstarief DNB (zie verder) buiten beschouwing.

In april 2014 werd de btw op elektriciteit voor huishoudelijke afnemers verlaagd van 21% naar 6% en werd de btw op de federale bijdrage voor elektriciteit afgeschaft. In september 2015 verhoogde de btw terug naar 21%.

In december 2015 lag de gewogen gemiddelde prijs van de contracten 28,55% en de gewogen gemiddelde laagste prijs 23,89% hoger ten opzichte van december 2014.

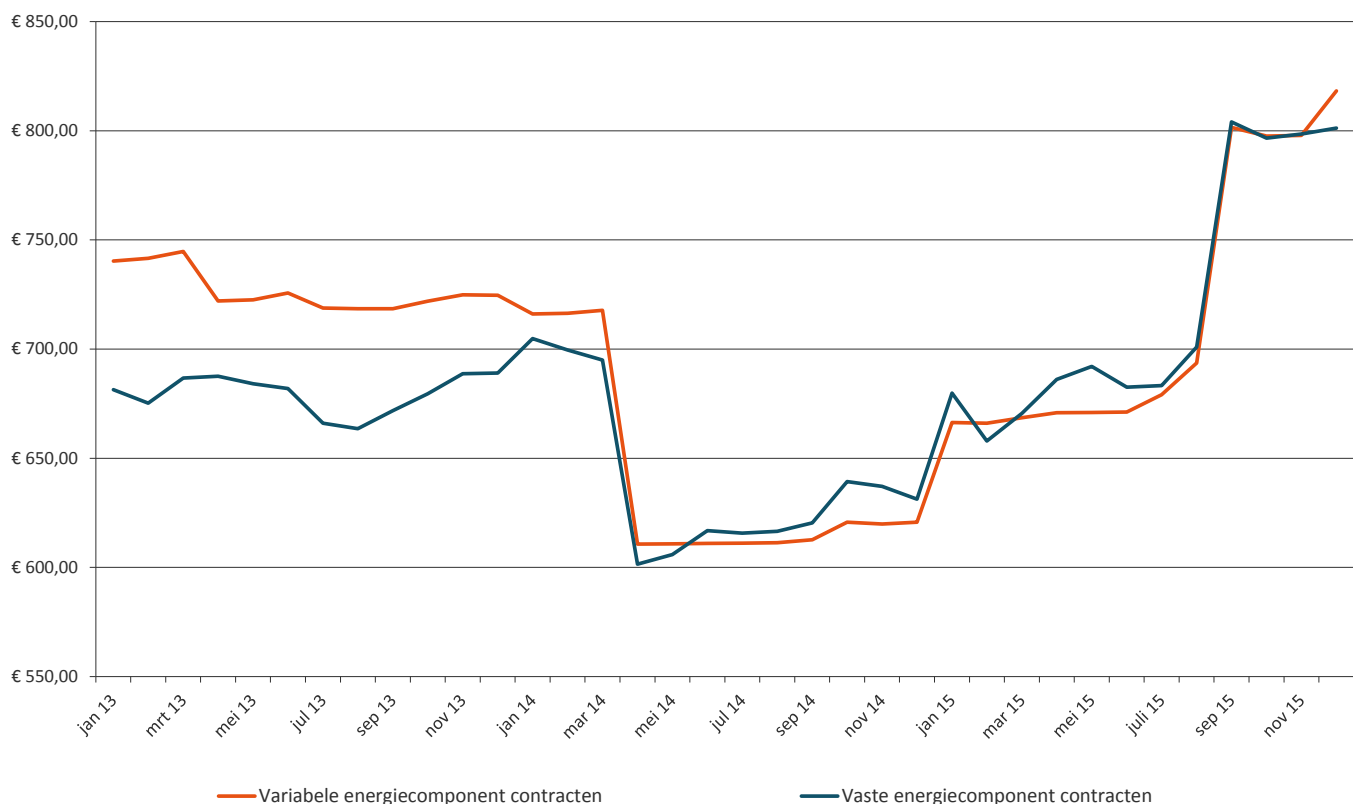
Het verschil tussen beide prijsniveaus bedroeg eind 2015 € 94,65. In december 2014 bedroeg dit verschil € 52,78. Dit toegenomen verschil dat in 2015 het laagst was in juni (€ 65,78, merk op dat dit hoger is dan het verschil in december 2014) kan wijzen op een toegenomen concurrentie op de markt.

Naast de gewogen gemiddelde prijzen in bovenstaande figuur berekenen we ook gewogen gemiddelde prijzen waarbij we een onderscheid maken op basis van het karakter van de energiecomponent, zijnde vast of variabel. Het resultaat wordt getoond in figuur 20.

Uitgezonderd in februari, oktober en december ligt de curve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energiecomponent in 2015 boven die van de contracten met variabele energiecomponent. Deze vaststelling sluit aan bij het intuïtieve aanvoelen dat de prijs van de contracten met vaste energiecomponent hoger is omdat de energieleveranciers voor die contracten een hogere marge nemen om zich in te dekken tegen potentiële onvoorziene risico's op prijsstijgingen.

Sinds januari 2014 wordt in de V-test voor de contracten met variabele energiecomponent naast de gekende indexatieparameterwaarden ook rekening gehouden met forwardnoteringen. Hierdoor zou de prijsevolutie van deze contracten geen (of in ieder geval minder) invloed meer mogen ondervinden van seizoenseffecten in de prijsvorming.

Figuur 20: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiecomponent voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

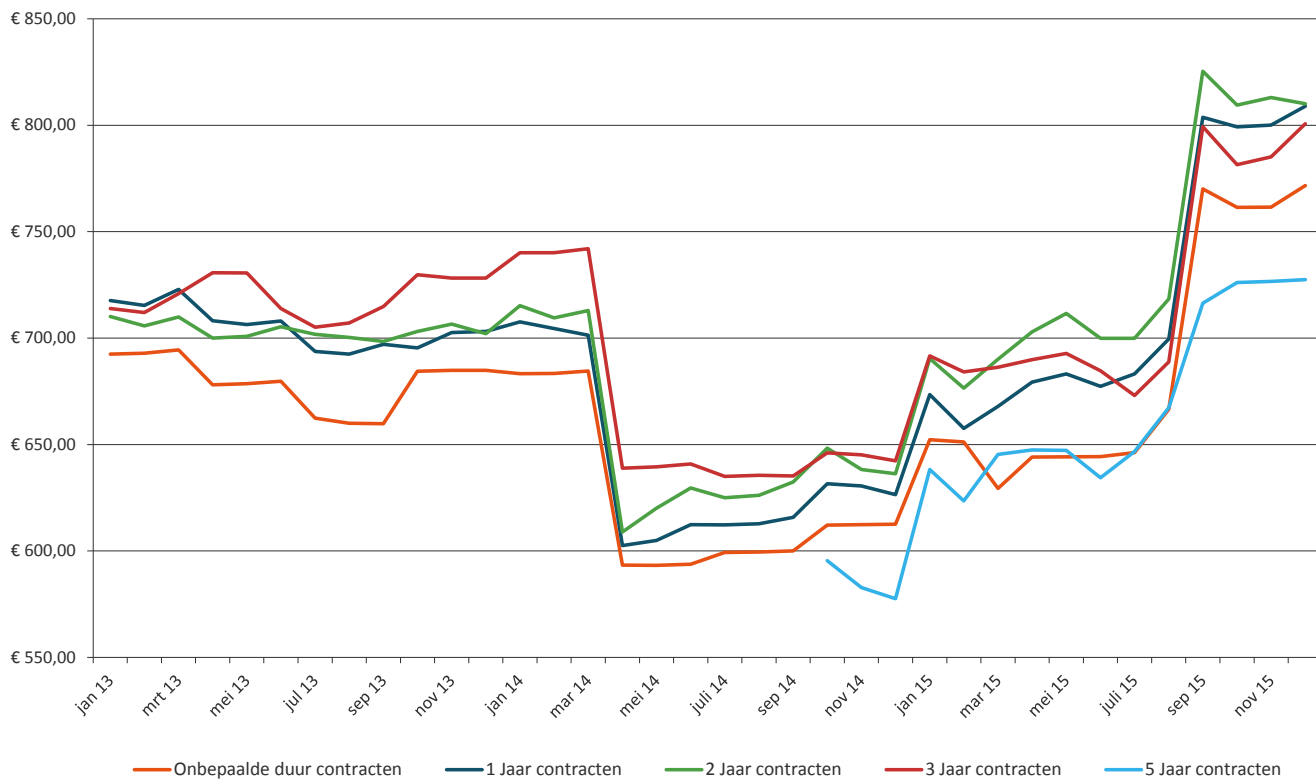
Beide in de figuur getoonde prijscurven liggen in december 2015 opvallend hoger dan een jaar voordien: de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energiecomponent steeg het sterkst met 31,83%. De curve van de

contracten met vaste energiegcomponent nam toe met 26,93%. De verhoging van de btw op elektriciteit vormt logischerwijs deels de verklaring voor deze vaststellingen.

We berekenen ook gewogen gemiddelde prijzen waarbij een onderscheid gemaakt wordt op basis van de looptijd van het contract. Het resultaat wordt getoond in figuur 21.

De gewogen gemiddelde prijs van de contracten van 2 jaar (€ 810,12 in december 2015) is sinds maart 2015 hoger dan die van de contracten van 3 jaar (€ 800,68 in december 2015). Opvallend is dat sinds juli 2015 de curve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten van 1 jaar boven die van de contracten van 3 jaar ligt. In december is het prijsniveau zelfs bijna even hoog als dat van de contracten van 2 jaar. Het prijsverschil tussen de hoogste en de laagste prijscurve, de prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten van 5 jaar, bedraagt op het einde van het jaar € 82,70. Deze laagste prijscurve wordt in 2015 nog altijd bepaald door 1 contract¹⁹.

Figuur 21: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

3.1.1.2. Verdeling van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik²⁰

De totale jaarlijkse kost die door de energieleveranciers aan hun eindafnemers wordt aangerekend, kan worden opgedeeld in verschillende prijsonderdelen:

- de energiekost (deze omvat de energiegcomponent²¹, de jaarlijkse vaste vergoeding, de kosten voor de groene stroom- en WKK-verplichtingen);
- de nettarieven (distributie en transmissie);

¹⁹ Er konden al afnemers intekenen op dit contract vóór oktober 2014. Echter, het aantal afnemers alsook de geografische verdeling van deze afnemers maakten dat het tonen van dit contract in deze figuur sowieso niet representatief was. Ook voor de periode vanaf oktober 2014 moet er voorzichtig omgesprongen worden met het trekken van conclusies omtrent deze prijscurve omwille van het aantal afnemers alsook hun geografische verdeling.

²⁰ Voor deze oefening baseren we ons op de gewogen gemiddelde prijs van de contracten. M.a.w. de sociale maximumprijzen en het elektriciteitsstarief DNB (zie verder) laten we buiten beschouwing.

²¹ Dit is de kWh-prijs die de afnemer voor de elektriciteit aan de leverancier betaalt.

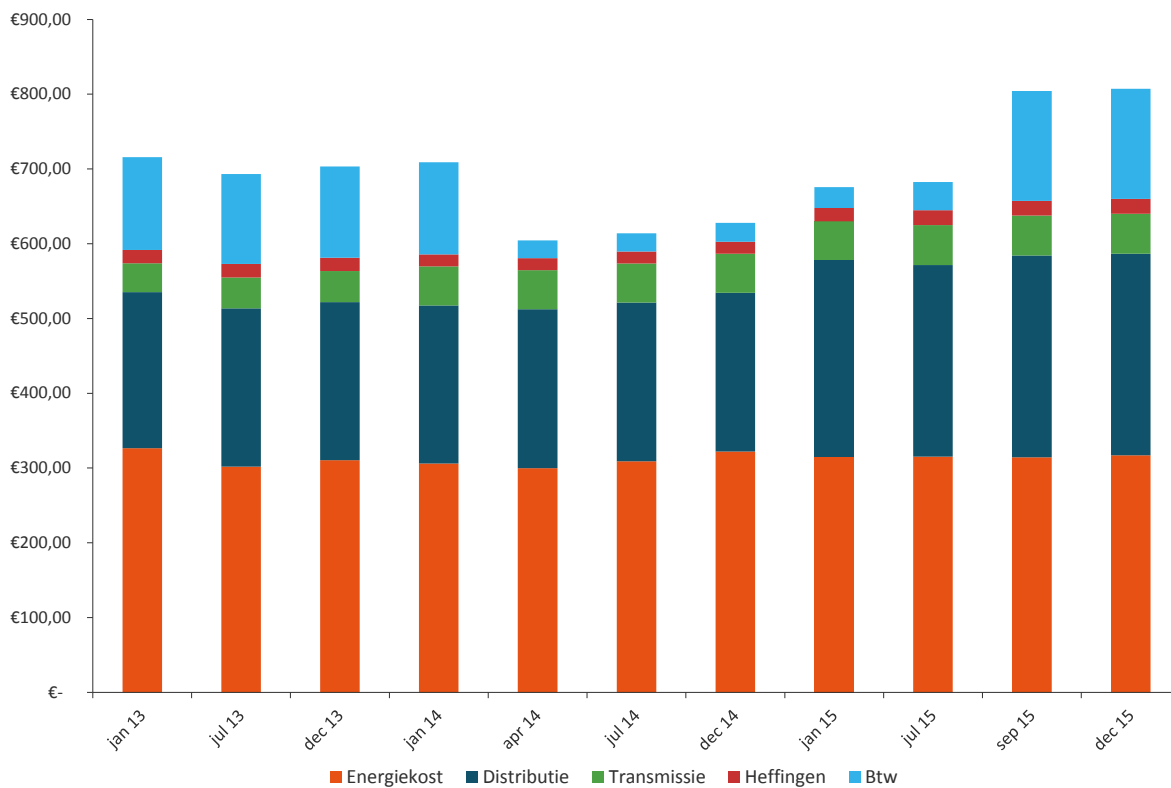
- de heffingen;
- de btw.

De elektriciteitsleveranciers kunnen zich enkel van elkaar onderscheiden op basis van de energiekost.

In figuur 22 wordt de evolutie van de prijsonderdelen voor een gezin met een doorsnee verbruik weergegeven. De prijscomponenten voor de groene stroom- en WKK-verplichtingen, namelijk kosten voor groene stroom en kosten voor WKK, rekenen we bij het prijsonderdeel Energie. De gratis elektriciteit wordt in mindering gebracht van het prijsonderdeel Distributie. De federale bijdrage wordt bij het prijsonderdeel Heffingen gezet. De btw wordt als apart onderdeel weergegeven.

De prijs die een huishoudelijke afnemer betaalt varieert in functie van de woonplaats van de afnemer, aangezien de hoogte van de distributie- en transmissienettarieven verschilt tussen de verschillende Vlaamse distributienetgebieden.

Figuur 22: Verdeling van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik²²

Ten opzichte van december 2014 daalde het prijsonderdeel Energiekost met 1,56% in december 2015. De overige onderdelen namen toe: Distributie met 26,96%, Transmissie met 2,41%, Heffingen met 23,13% en Btw met 483,92%.

De sterke stijging van Distributie kan verklaard worden door de toename van de distributienettarieven in januari (vooral n.a.v. de stijging van het tarief openbare dienstverplichtingen) en augustus 2015 (n.a.v. de federale vennootschapsbelasting). De sterke toename van Heffingen met bijna 1/4de is vooral toe te schrijven aan de aanrekening van de heffing Bijdrage Energiefonds sinds januari 2015.

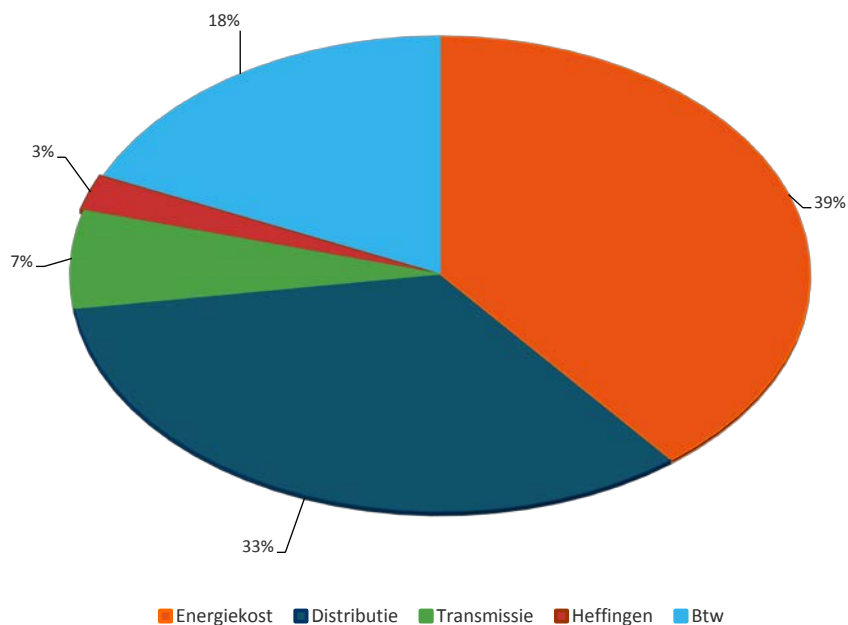
²² 2 extra referentiepunten werden toegevoegd: in april 2014 daalde de btw op elektriciteit van 21% naar 6% en in september 2015 steeg deze terug naar 21%.

In december 2015 bedroeg het procentueel aandeel van Energiekost 39,26% (€ 316,90), van Distributie 33,42% (€ 269,76), van Transmissie 6,63% (€ 53,51), van Heffingen 2,45% (€ 19,74) en van Btw 18,24% (€ 147,25).

Als we bij deze berekening rekening houden met het prosumentarief²³, dan bedraagt het prijsonderdeel Distributie € 315,64. In figuur 23 wordt het prosumentarief buiten beschouwing gelaten²⁴.

Figuur 23: Procentuele verdeling van de onderdelen van de elektriciteitsprijs voor een gezin met een doorsnee verbruik

December 2015

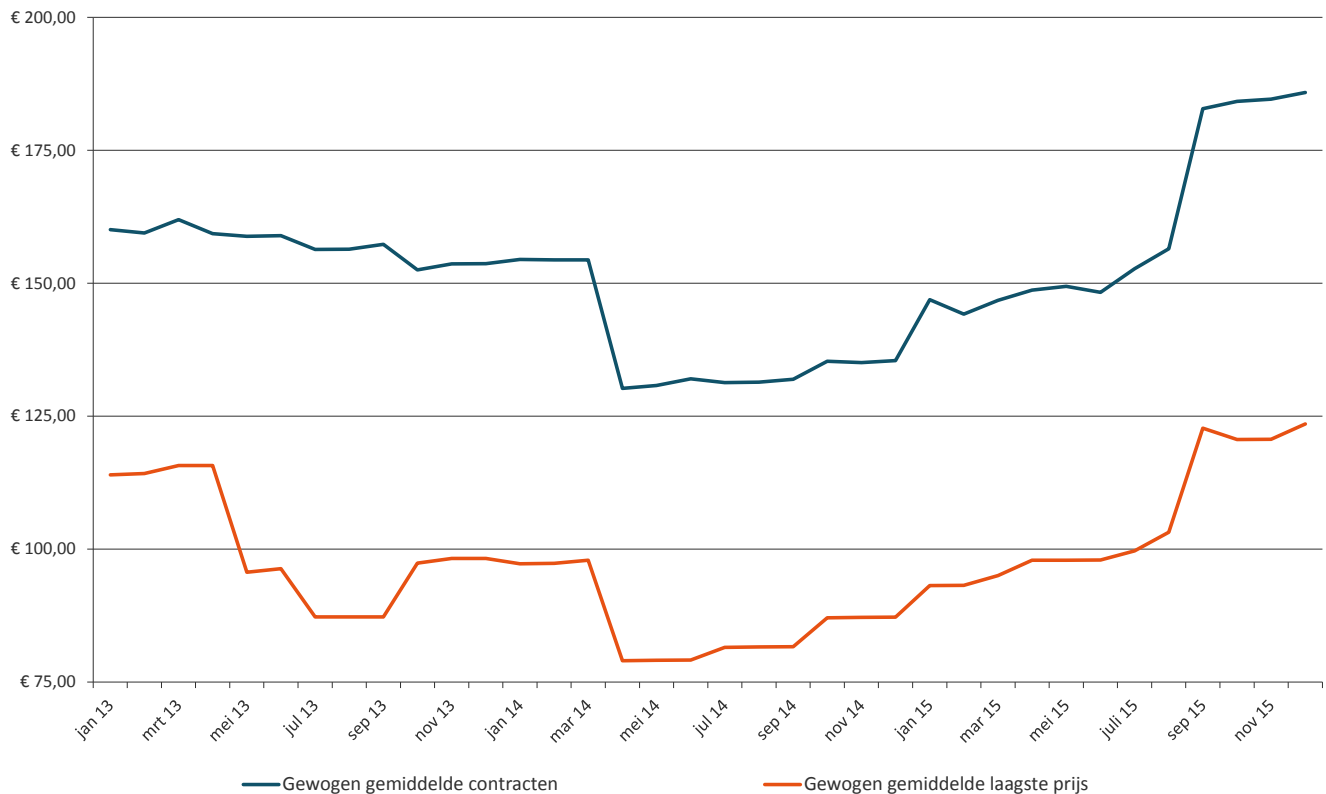
²³ Sinds juli 2015 betalen de afnemers met een decentrale productie installatie (bv. zonnepanelen) met een terugdraaiende teller het prosumentarief zodat ze correcter bijdragen aan de financiering van het distributienet.

²⁴ Immers, een gezin heeft ofwel een decentrale productie installatie waarvoor het prosumentarief betaald moet worden en moet dit tarief dan ook effectief betalen, ofwel geen decentrale productie installatie en moet dit tarief dan ook niet betalen. Het is dan ook niet zinvol om met het prosumentarief rekening te houden in de berekening van de gewogen gemiddelde prijs voor een gezin in Vlaanderen. In de prijsgegevens die we elke maand overmaken aan de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie ter berekening van het maandelijkse indexcijfer wordt het prosumentarief daarentegen wel opgenomen.

3.1.1.3. Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een klein en met een groot verbruik

Huishoudelijke afnemers met een laag verbruik

Figuur 24: Evolutie van de elektriciteitsprijzen voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik (typecategorie Da, 600 kWh verbruik op jaarbasis; 1 persoon)

De btw op elektriciteit werd voor huishoudelijke afnemers in april 2014 verlaagd van 21% naar 6% en de btw op de federale bijdrage voor elektriciteit werd afgeschaft. In september 2015 werd de btw terug aangepast naar 21%.

In december 2015 steeg de gewogen gemiddelde prijs van de contracten voor een referentieverbruik van 600 kWh/jaar met 1 persoon ten opzichte van een jaar voordien met 37,21%. De gewogen gemiddelde laagste prijs steeg met 41,63% harder over dezelfde periode.

In december 2014 bedroeg het verschil tussen beide prijsniveaus € 48,24. Tussen januari en augustus 2015 liep dit op tot € 50,30 (juni) à € 53,78 (januari) om vanaf september boven € 60 uit te komen (€ 62,34 in december). Deze groter geworden prijskloof kan wijzen op een toegenomen concurrentie op de markt.

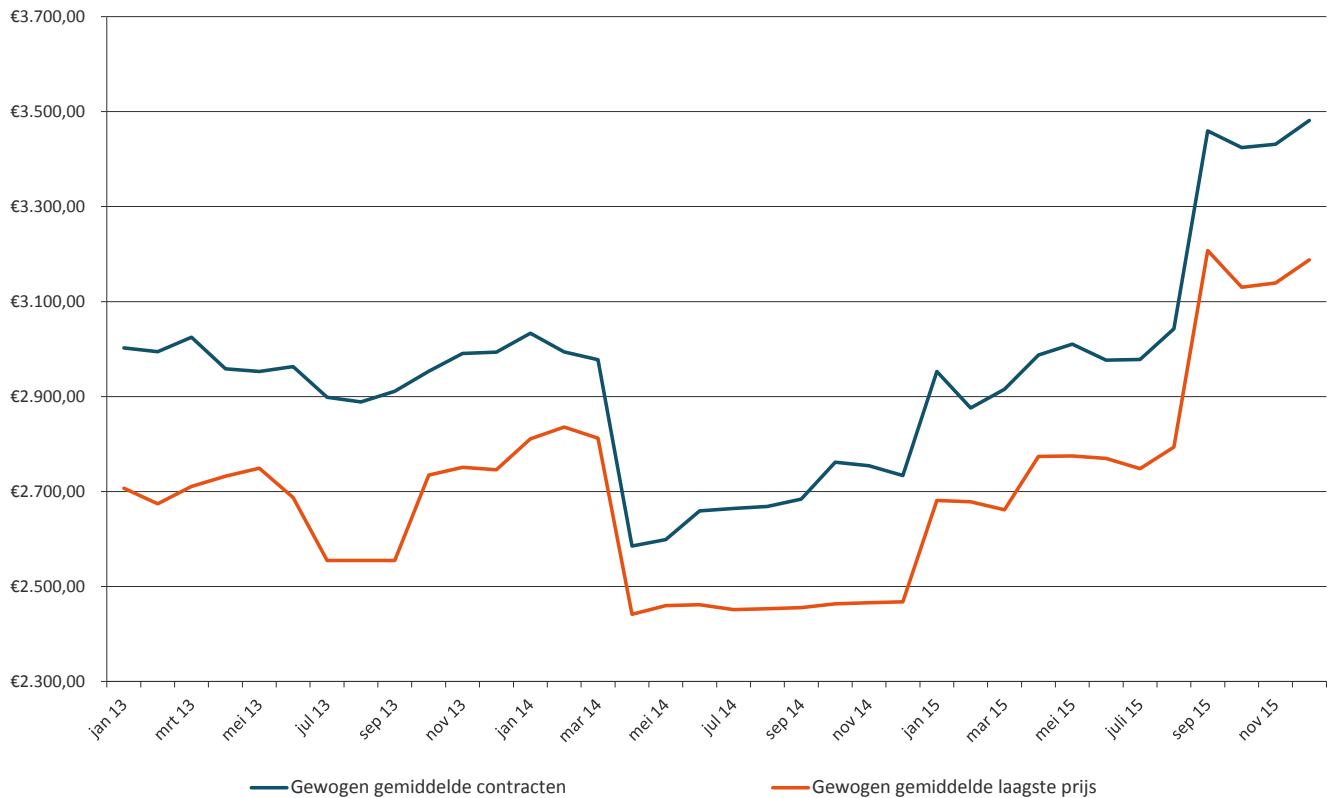
Huishoudelijke afnemers met een groot verbruik

Ook hier is natuurlijk het effect van de verlaging van de btw op elektriciteit voor huishoudelijke afnemers naar 6% en de afschaffing van de btw op de federale bijdrage voor elektriciteit in april 2014 en de verhoging van de btw naar 21% in september 2015 merkbaar.

Zoals figuur 25 toont, steeg de gewogen gemiddelde prijs van de contracten voor de huishoudelijke afnemers met een groot verbruik tussen december 2014 en december 2015 met 27,34%. De gewogen gemiddelde laagste prijs steeg met 29,17%.

Eind 2015 bedroeg het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs € 293,69. Een jaar eerder bedroeg het prijsverschil € 266,08. Het grotere prijsverschil in december 2015 ten opzichte van december 2014 kan wijzen op een toegenomen concurrentie.

Figuur 25: Evolutie van de elektriciteitsfactuur voor huishoudelijke afnemers met een groot verbruik (typecategorie De, 3.600 kWh dagverbruik, 3.900 kWh nachtverbruik en 12.500 kWh exclusief nachtverbruik op jaarbasis; 4 personen)

3.1.2. Sociale maximumprijzen en elektriciteitstarief DNB

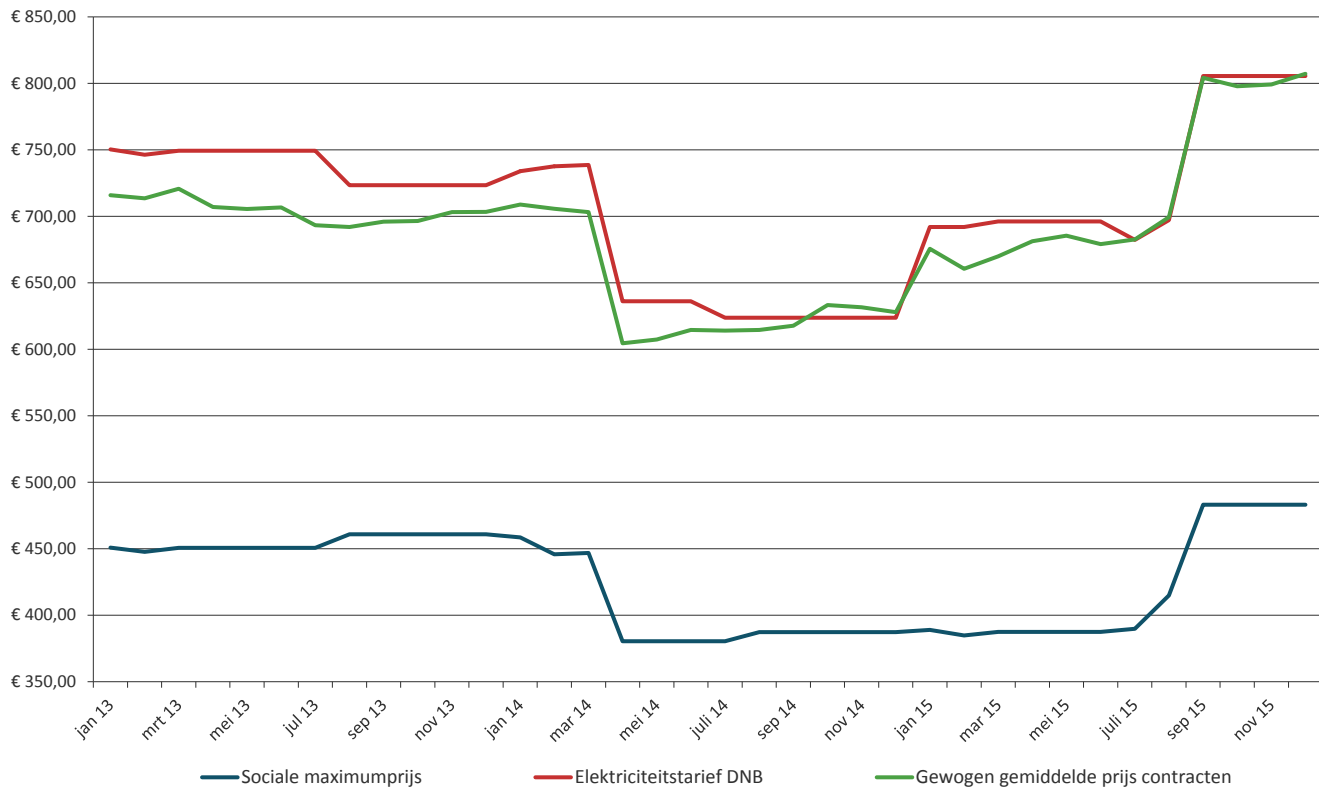
Figuur 26 toont de evolutie van de sociale maximumprijzen²⁵ voor een gezin met een doorsnee verbruik. Ook wordt in deze figuur het gewogen gemiddelde elektriciteitstarief DNB weergegeven. Dit tarief geldt enkel voor de afnemers die beleverd worden door hun distributienetbeheerder en die geen recht hebben op de sociale maximumprijzen. Afnemers kunnen niet kiezen om beleverd te worden door de distributienetbeheerder. Dit gebeurt in het kader van de sociale openbaardienstverplichtingen. Als referentie wordt de gewogen gemiddelde prijs van de contracten²⁶ getoond.

De sociale maximumprijs voor elektriciteit nam tussen eind 2014 en eind 2015 toe met 24,77%. De referentieprijs steeg over diezelfde periode sterker, met 28,55%. De sociale maximumprijs lag eind 2015 € 229,34 lager dan de gewogen gemiddelde laagste prijs.

²⁵ Zie www.creg.be/nl/soctar.html voor de definitie en berekeningswijze.

²⁶ M.a.w. de sociale maximumprijzen en het elektriciteitstarief DNB laten we buiten beschouwing.

Figuur 26: Evolutie van de sociale maximumprijs en van het gewogen gemiddelde elektriciteitsstarief DNB voor elektriciteit voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

In de eerste helft van 2015 lag de prijscurve van het gewogen gemiddelde elektriciteitsstarief DNB boven de curve van de referentieprijs. Het maximale prijsverschil bedroeg € 31,54 (maart). In de tweede helft van het jaar was het prijsverschil kleiner (maximum € 7,71 (oktober)) en in juli, augustus en december zelfs negatief²⁷.

Voor de huishoudelijke afnemers met een laag verbruik bedroeg de sociale maximumprijs eind 2015 € 67,79 per jaar. Het prijsverschil tussen de referentieprijs en de sociale maximumprijs bedroeg op dat moment € 118,09. De sociale maximumprijs was eind 2015 € 55,75 lager dan de gewogen gemiddelde laagste prijs. Het elektriciteitsstarief DNB (€ 157,68) was lager dan de referentieprijs (€ 185,88) eind 2015.

Eind 2015 betaalden huishoudelijke afnemers met een groot verbruik die genieten van de sociale maximumprijs € 2.210,10 per jaar, wat dus € 1.271,39 minder is dan de referentie, namelijk de gewogen gemiddelde contractprijs voor dit type afnemer. De sociale maximumprijs was voor dit type afnemer eind 2015 € 977,68 lager dan de gewogen gemiddelde laagste prijs. Het elektriciteitsstarief DNB (€ 3.466,07) was in december 2015 iets lager dan de referentieprijs van de gemiddelde contracten (€ 3.481,47).

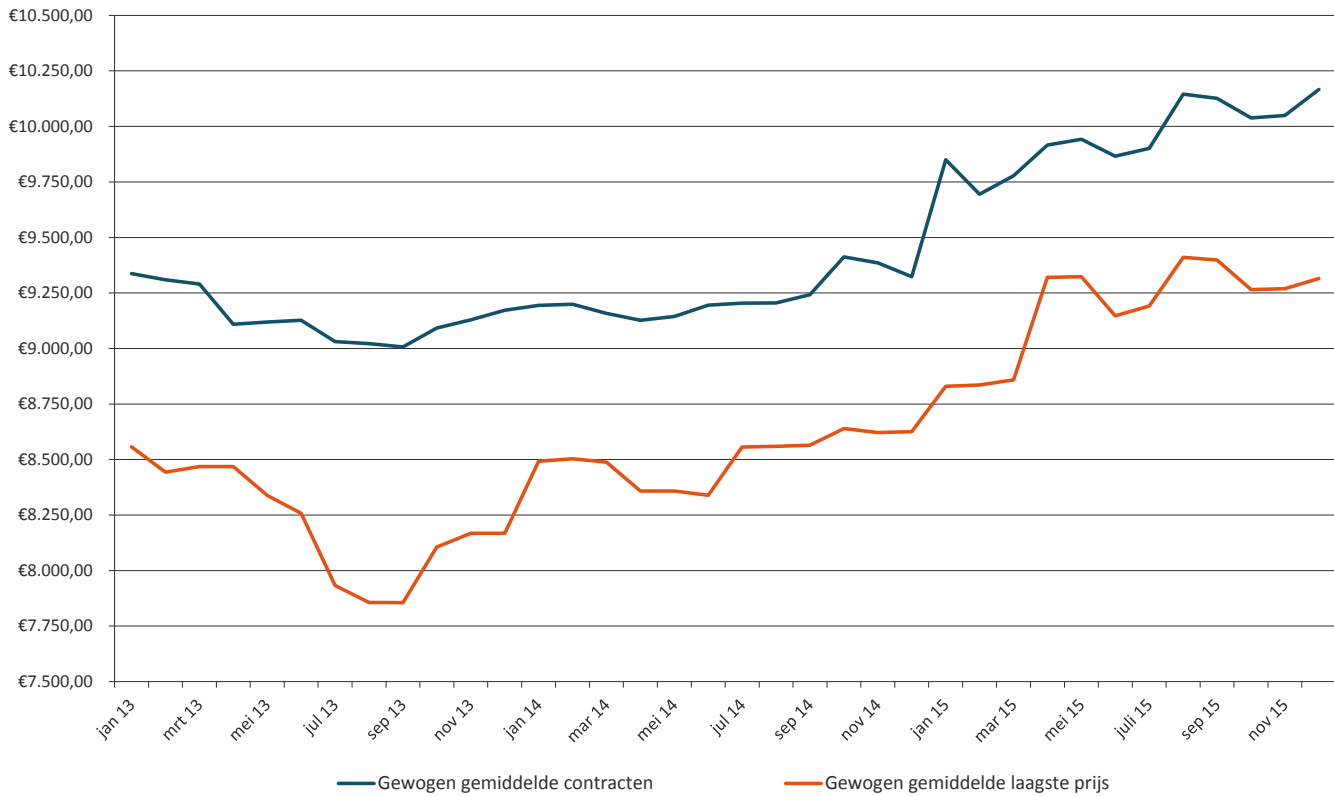
3.1.3. Kleine professionele afnemers

3.1.3.1. Elektriciteitsprijzen voor kleine professionele afnemers

Figuur 27 toont de evolutie van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs voor kleine professionele elektriciteitsafnemers.

²⁷ De CREG besliste dit tarief vanaf het najaar van 2013 meer in lijn te brengen met de gemiddelde prijzen in plaats van met de hoogste prijzen op de markt. Dit heeft dus duidelijk effect gehad.

Figuur 27: Evolutie van de elektriciteitsprijzen voor kleine professionele elektriciteitsafnemers met een verbruik van 50 MWh (typecategorie Ib, 29.000 kWh dagverbruik en 21.000 kWh nachtverbruik op jaarbasis)

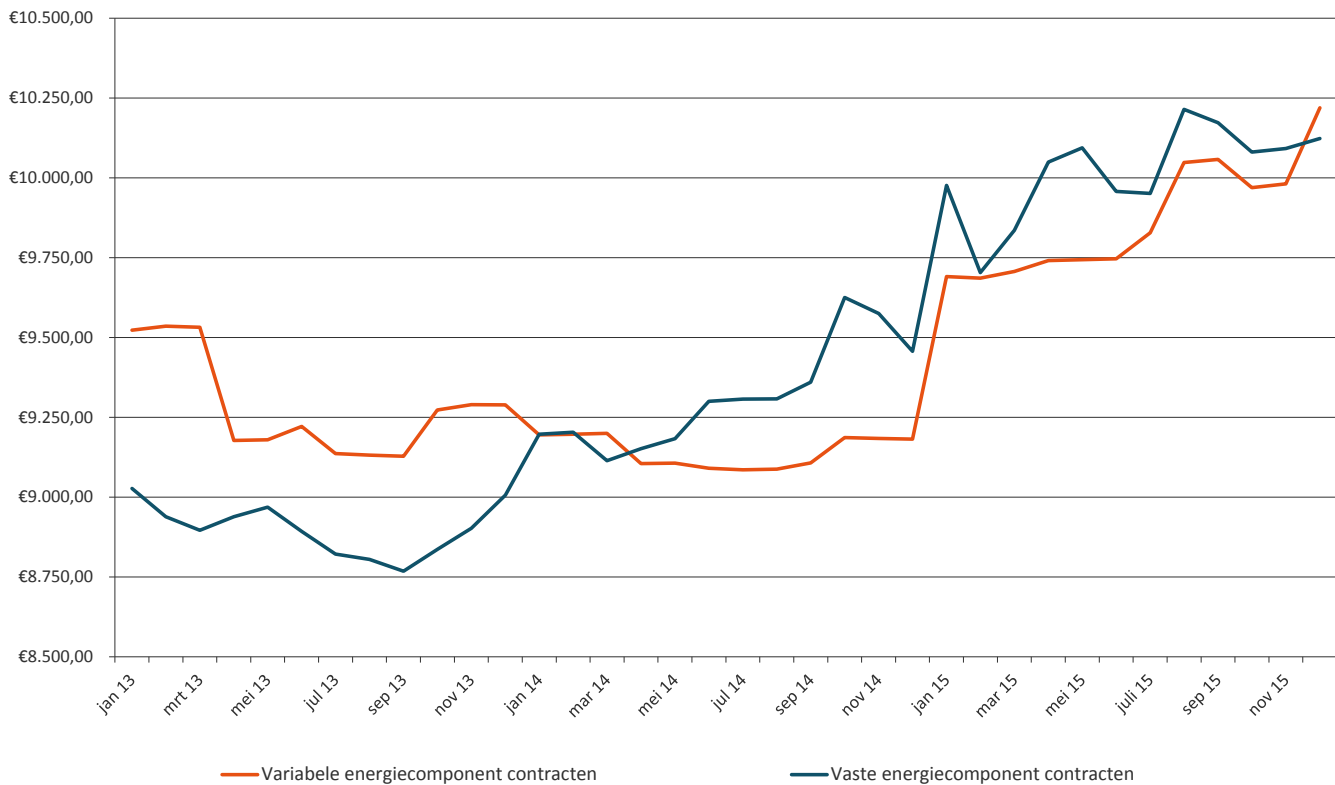

Tussen december 2014 en december 2015 stegen beide in de figuur weergegeven prijscurven: de gewogen gemiddelde prijs van de contracten nam toe met 9,04% en de gewogen gemiddelde laagste prijs steeg minder sterk met 7,99%.

Eind 2015 bedroeg het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs € 851,17. Een jaar eerder bedroeg dit verschil € 697,89. Dit toegenomen verschil zou kunnen wijzen op een toegenomen concurrentie op de markt.

We berekenen ook voor professionele elektriciteitsafnemers gewogen gemiddelde prijzen waarbij een onderscheid gemaakt wordt op basis van het vaste of variabele karakter van de energiecomponent.

Figuur 28: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiegcomponent voor kleine professionele afnemers

Met uitzondering van december, lag de curve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energiegcomponent in 2015 steeds boven die van de contracten met variabele energiegcomponent. Deze vaststelling sluit aan bij het intuïtieve aanvoelen dat de prijs van de contracten met vaste energiegcomponent het hoogst is doordat de energieleveranciers op die contracten een hogere marge nemen om zichzelf in te dekken tegen potentiële onvoorziene risico's voor prijsstijgingen.

Sinds januari 2014 wordt in de V-test voor de contracten met variabele energiegcomponent naast de gekende indexatieparameterwaarden ook rekening gehouden met forwardnoteringen. Hierdoor zou de prijsevolutie van deze contracten geen (of in ieder geval minder) invloed meer mogen ondervinden van seizoenseffecten in de prijsvorming.

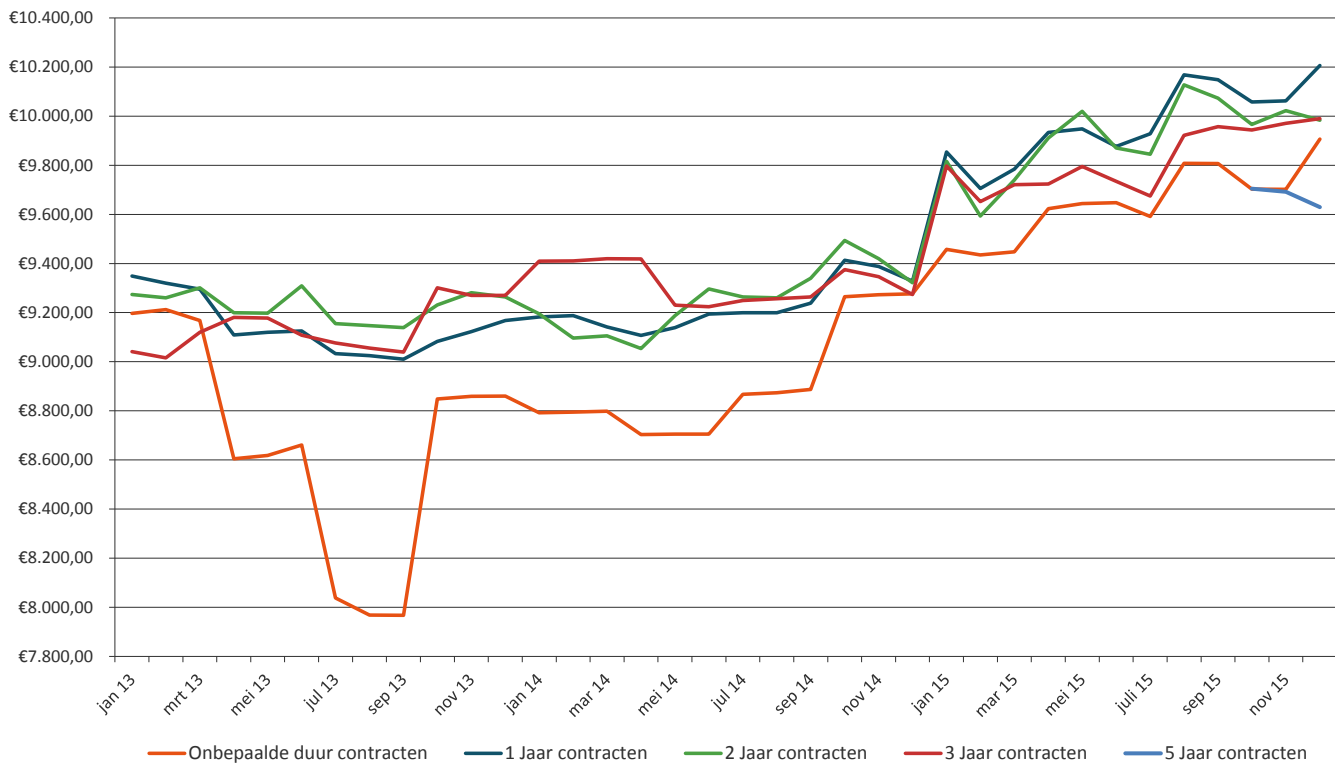
Eind 2015 bedroeg het prijsverschil tussen beide curven € 96,42 voor kleine professionele afnemers.

Beide gewogen gemiddelde prijzen stegen in december 2015 tegenover een jaar voordien: die van de contracten met variabele energiegcomponent met 11,30% en die van de contracten met vaste energiegcomponent met 7,05%.

In figuur 29, waarin een onderscheid gemaakt wordt op basis van de looptijd van het contract, wordt duidelijk dat uitgezonderd in mei, de curve van de gewogen gemiddelde prijs van de 1-jarige contracten boven de andere curves ligt. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten van onbepaalde duur en sinds november die van de contracten van 5 jaar zijn het laagst in 2015. De laagste prijscurve, die van de 5-jarige contracten, wordt gevormd door 2 producten van dezelfde leverancier²⁸. Het prijsverschil tussen de hoogste en de laagste prijscurve bedraagt in december 2015 € 577,41 voor kleine professionele afnemers.

²⁸ Er konden al afnemers intekenen op dit contract vóór oktober 2015. Echter, het aantal afnemers alsook de geografische verdeling van deze afnemers maakten dat het tonen van dit contract in deze figuur sowieso niet representatief was. Ook voor de periode vanaf oktober 2015 moet er voorzichtig omgesprongen worden met het trekken van conclusies omtrent deze prijscurve omwille van het aantal afnemers alsook hun geografische verdeling.

Figuur 29: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor kleine professionele afnemers

3.1.3.2. Verdeling van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers

De totale jaarlijkse kostprijs die de kleine professionele elektriciteitsafnemers betalen aan de leveranciers is, uitgezonderd het prijsonderdeel btw, samengesteld uit dezelfde prijsonderdelen als de kostprijs die de huishoudelijke elektriciteitsafnemers betalen:

- de energiekost (omvat de energiecomponent²⁹, de jaarlijkse vergoeding, de kosten voor de groene stroom- en WKK-verplichtingen);
- de nettarieven (distributie en transmissie);
- de heffingen.

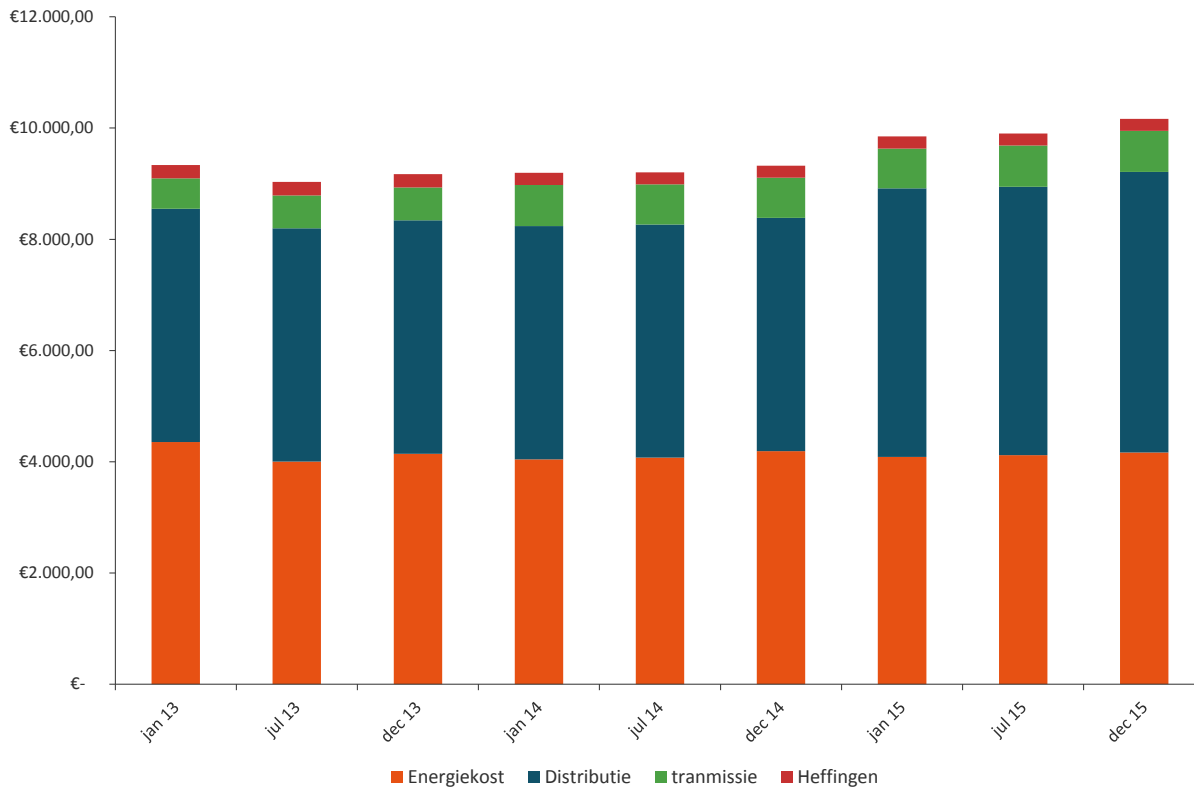
De elektriciteitsleveranciers kunnen zich enkel van elkaar onderscheiden op basis van de energiekost.

In figuur 30 worden de prijsonderdelen voor kleine professionele elektriciteitsafnemers weergegeven. De prijscomponenten die in verband staan met de kosten voor het voldoen aan het jaarlijkse quotum voor groenestroom- en warmte-kraftcertificaten, namelijk kosten voor groene stroom en kosten voor WKK, rekenen we bij het prijsonderdeel Energie. De federale bijdrage wordt bij het prijsonderdeel Heffingen verrekend.

De prijs die een kleine professionele elektriciteitsafnemer betaalt, varieert in functie van de vestigingsplaats, aangezien de hoogte van de distributie- en transmissienettarieven verschilt tussen de verschillende Vlaamse distributienetgebieden.

²⁹ Dit is de kWh-prijs die de afnemer voor zijn elektriciteit aan zijn leverancier betaalt.

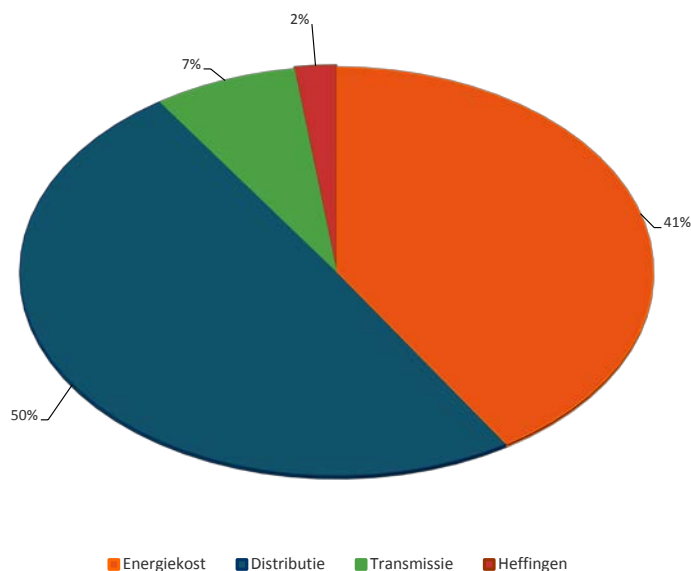
Figuur 30: Verdeling van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers

Ten opzichte van eind 2014 valt in december 2015 vooral de wijziging van het prijsonderdeel Distributie (+20,31%) op. Deze sterke stijging kan verklaard worden door de toename van de distributienettarieven in januari (vooral n.a.v. de stijging van het tarief openbare dienstverplichtingen) en augustus 2015 (n.a.v. de federale vennootschapsbelasting). De prijsonderdelen Energiekost en Heffingen daalden met respectievelijk 0,61% en 0,28%. Transmissie nam toe met 2,46%.

Figuur 31: Procentuele verdeling van de onderdelen van de elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers met een verbruik van 50 MWh

December 2015

In december 2015 is het procentueel aandeel van Energiekost 40,99% (€ 4.167,13), van Distributie 49,60% (€ 5.042,95), van Transmissie 7,28% (€ 739,92) en van Heffingen 2,13% (€ 216,33).

3.2. Evolutie van de aardgasprijzen

3.2.1. Huishoudelijke afnemers

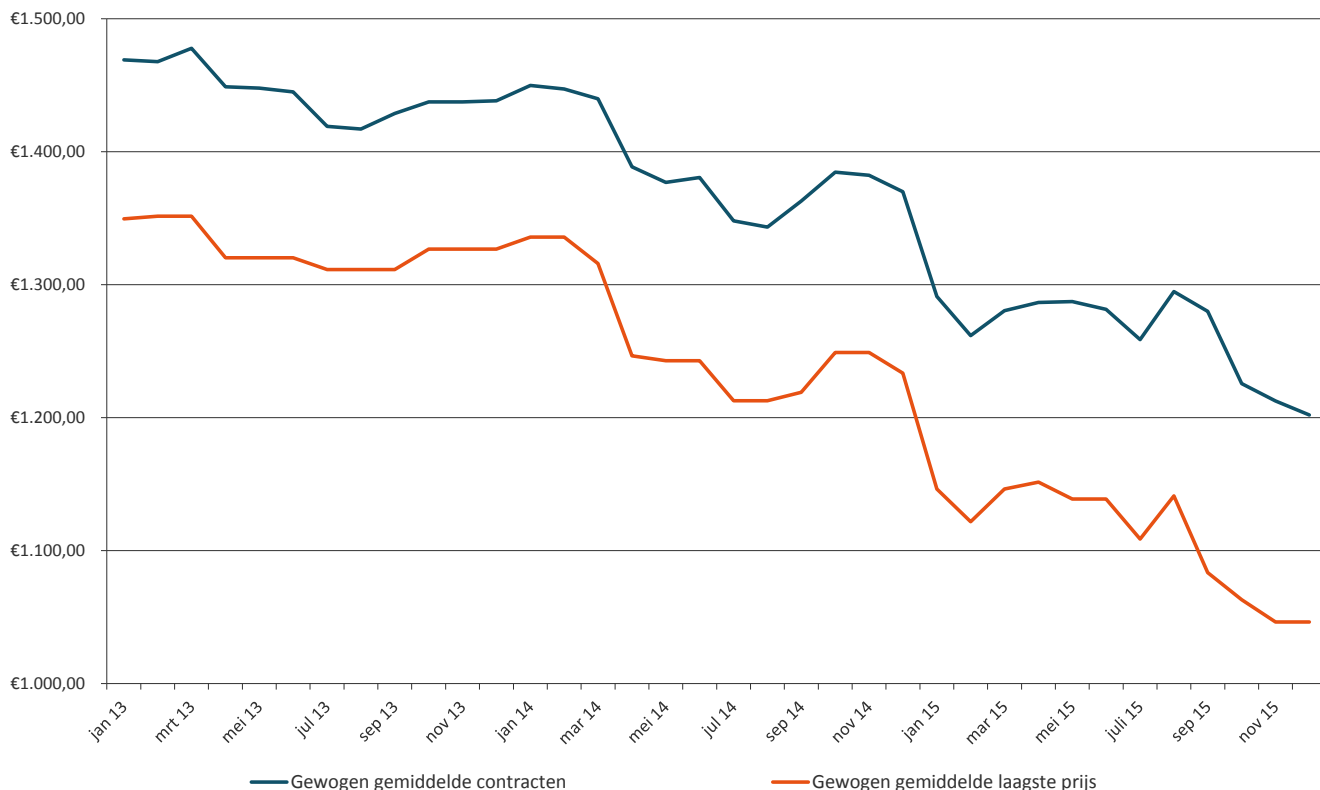
3.2.1.1. Prijzen voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

In figuur 32 wordt de evolutie weergegeven van de volgende prijsniveaus voor huishoudelijke aardgasafnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik: de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs³⁰.

In december 2015 bedroeg het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs € 155,73. Een jaar eerder bedroeg dit verschil € 136,33. Er kan sprake zijn van een sterkere concurrentie op de markt.

De prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten was in december 2015 (€ 1.202,07) ten opzichte van een jaar voordien met 12,25% gedaald. De curve van de gewogen gemiddelde laagste prijs daalde over diezelfde periode sterker met 15,18%.

Figuur 32: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik (typecategorie D3, 23.260 kWh op jaarbasis)

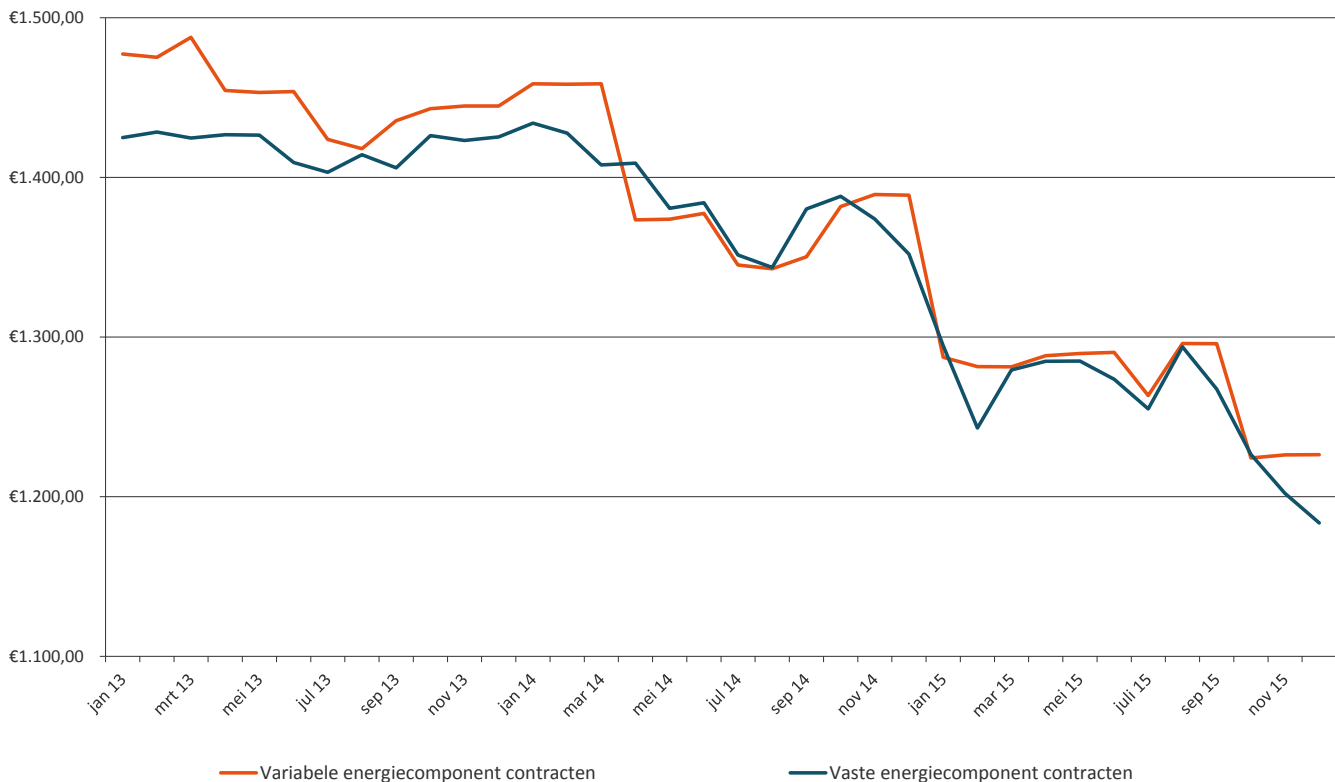
³⁰ Voor de berekening van beide prijzen laten we de sociale maximumprijzen en het aardgastarief DNB (zie verder) buiten beschouwing.

In figuur 33 wordt een onderscheid gemaakt op basis van het vaste versus variabele karakter van de energiecomponent.

De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energiecomponent en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energiecomponent nemen tussen december 2014 en december 2015 af met respectievelijk 11,71% en 12,46%.

Met uitzondering van de maanden januari en oktober lag de prijscurve van de contracten met variabele energiecomponent in 2015 boven die van de contracten met vaste energiecomponent. Deze vaststelling gaat in tegen het intuïtieve aanvoelen dat de prijs van de contracten met vaste energiecomponent het hoogst is doordat de energieleveranciers een hogere marge nemen om zichzelf in te dekken tegen potentiële onvoorziene risico's op prijsstijgingen. In december bedraagt het verschil tussen beide prijzen € 42,73.

Figuur 33: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiecomponent voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

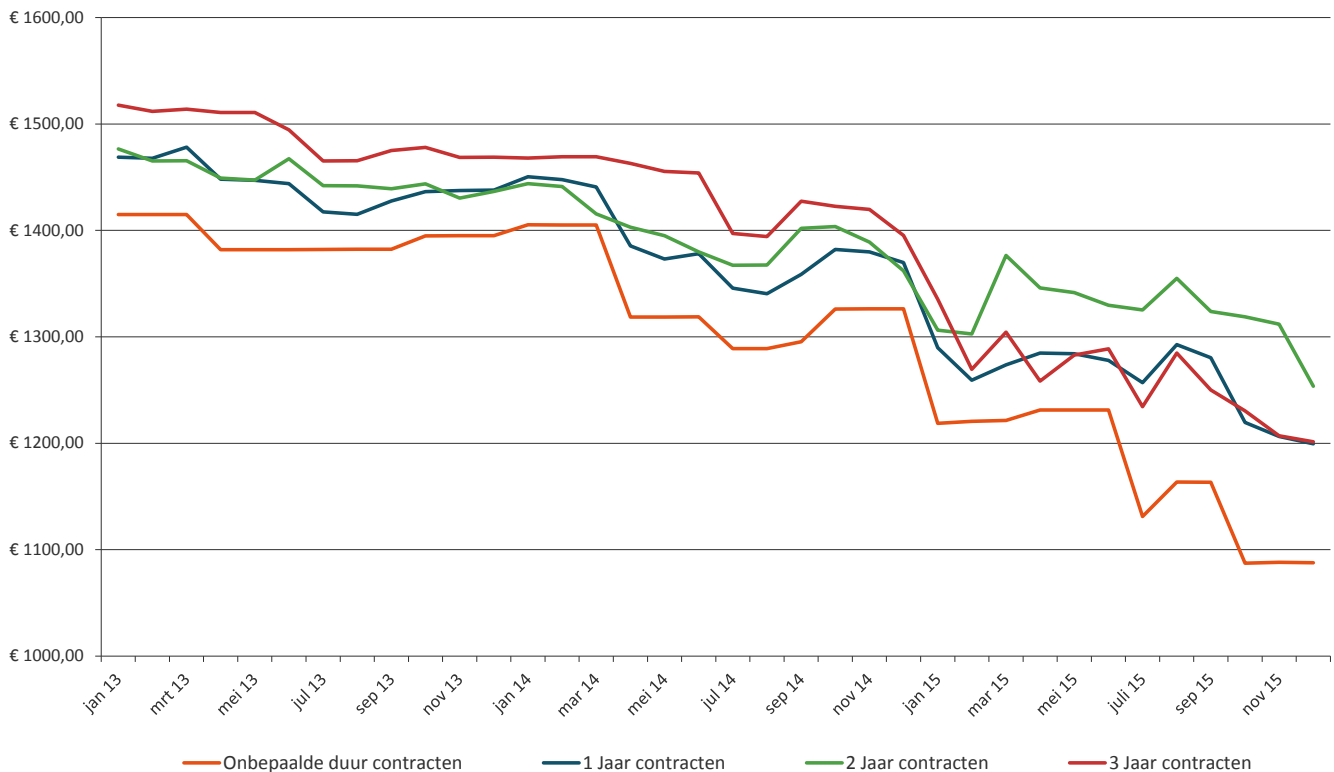
Merk ook hier op dat sinds januari 2014 in de V-test voor de contracten met variabele energiecomponent naast de gekende indexatieparameterwaarden ook rekening gehouden wordt met de forwardnoteringen. Hierdoor zou de prijsevolutie van deze contracten geen (of in ieder geval minder) invloed meer mogen ondervinden van seizoenseffecten in de prijsvorming.

We berekenen ook gewogen gemiddelde prijzen waarbij we een onderscheid maken op basis van de looptijd van het contract.

Figuur 34 toont aan dat de prijscurve van de gewogen gemiddelde prijs van de 2-jarige contracten (in december 2015 € 1.253,63) in 2015 sinds februari boven de andere prijscurven ligt. De gewogen gemiddelde prijs van de contracten van onbepaalde duur (in december 2015 € 1.087,78) vormde het hele jaar het laagste prijsniveau. Deze prijscurve wordt als enige curve uitsluitend door contracten met variabele energiecomponent bepaald. Dat deze prijs het laagst is, sluit aan bij het intuïtieve aanvoelen dat contracten met vaste energiecomponent duurder zijn dan contracten met variabele

energiecomponent omdat de leverancier die contracten met vaste energiecomponent aanbiedt zich moet indekken tegen potentiële onvoorziene prijsstijgingsrisico's. De overige prijscurven, namelijk die van de gewogen gemiddelde prijs van de 1- en 2-jarige contracten, liggen heel 2015 tussen beide prijscurven.

Figuur 34: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

3.2.1.2. Verdeling van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

De totale jaarlijkse kost die de leveranciers aan hun eindafnemers voor aardgas aanrekenen, bestaat uit verschillende onderdelen:

- de energiekost (omvat de energiecomponent³¹ en de jaarlijkse vergoeding);
- de nettarieven (distributie en transport);
- de heffingen;
- de btw.

De leveranciers hebben alleen invloed op de energiekost om zich te onderscheiden van de andere aardgasleveranciers.

In figuur 35 wordt de hoogte van de samenstellende prijsonderdelen weergegeven. Tot en met oktober 2015 omvatte de voor de V-test gerapporteerde energiecomponent ook het transporttarief, dat verschillend was per aardgasleverancier. Op basis van een schatting van de CREG werd het prijsonderdeel Transport in de onderstaande figuur en tekst als een afzonderlijk prijsonderdeel weergegeven. Sinds november 2015 moeten de leveranciers het transporttarief als een aparte component³² rapporteren. De meeste partijen rapporteren het door Fluxys gepubliceerde geschatte tarief. Het is dit bedrag dat we hanteren in deze oefening. De btw wordt als apart onderdeel weergegeven.

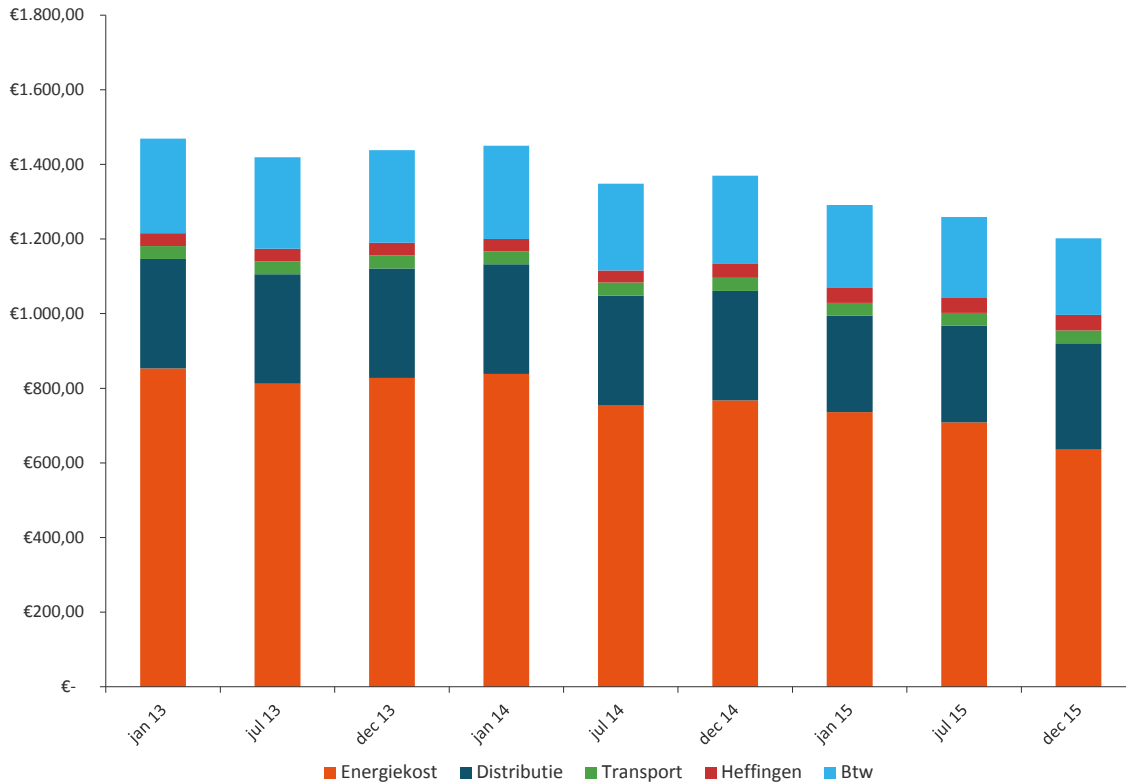
³¹ Dit is de kWh-prijs die de afnemer voor zijn aardgas aan zijn leverancier betaalt.

³² De CREG wil hiermee de transparantie verhogen.

Sinds 1 april 2014 maakt de toeslag beschermde klanten deel uit van de federale bijdrage voor aardgas. Ook is sindsdien geen btw meer verschuldigd op de federale bijdrage. Op de inning van deze federale bijdrage is sinds die datum ook cascadering (doorrekening van vervoernetbeheerder Fluxys naar de bevrachters naar de aardgasleveranciers naar de eindafnemers) van toepassing.

De prijs die een huishoudelijke afnemer betaalt, hangt af van de woonplaats, omdat de hoogte van de distributietarieven verschilt tussen de verschillende Vlaamse distributienetgebieden.

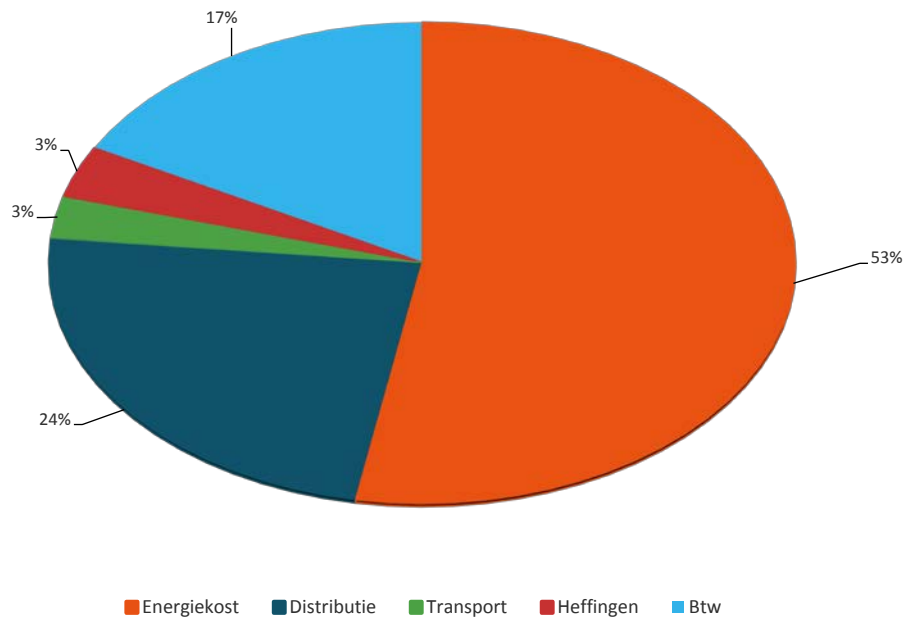
Figuur 35: Verdeling van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

De belangrijkste wijzigingen in december 2015 ten opzichte van een jaar eerder zijn dat het prijsonderdeel Energiekost (€ 635,26) gedaald is met 17,25% en dat het onderdeel Heffingen (€ 41,82) gestegen is met 7,77%. Deze stijging is toe te schrijven aan een verhoging van zowel de energiebijdrage als (vooral) de federale bijdrage. Distributie daalde met 2,75% (€ 285,43): de distributietarieven daalden in januari en stegen in augustus (n.a.v. de federale vennootschapsbelasting). Deze toename compenseerde de daling van januari deels, maar niet volledig. Transport daalde met 2,00% (€ 34,19).

Figuur 36: Procentuele verdeling van de onderdelen van de aardgasprijs voor een gezin dat verwarmt met aardgas met een doorsnee verbruik

December 2015

Het opsplitsen van de totale aardgasprijs op jaarbasis resulteert eind 2015 in volgende verdeling over de componenten: Energiekost 52,85%, Distributie 23,75%, Transport 2,84%, Heffingen 3,48% en Btw 17,08%.

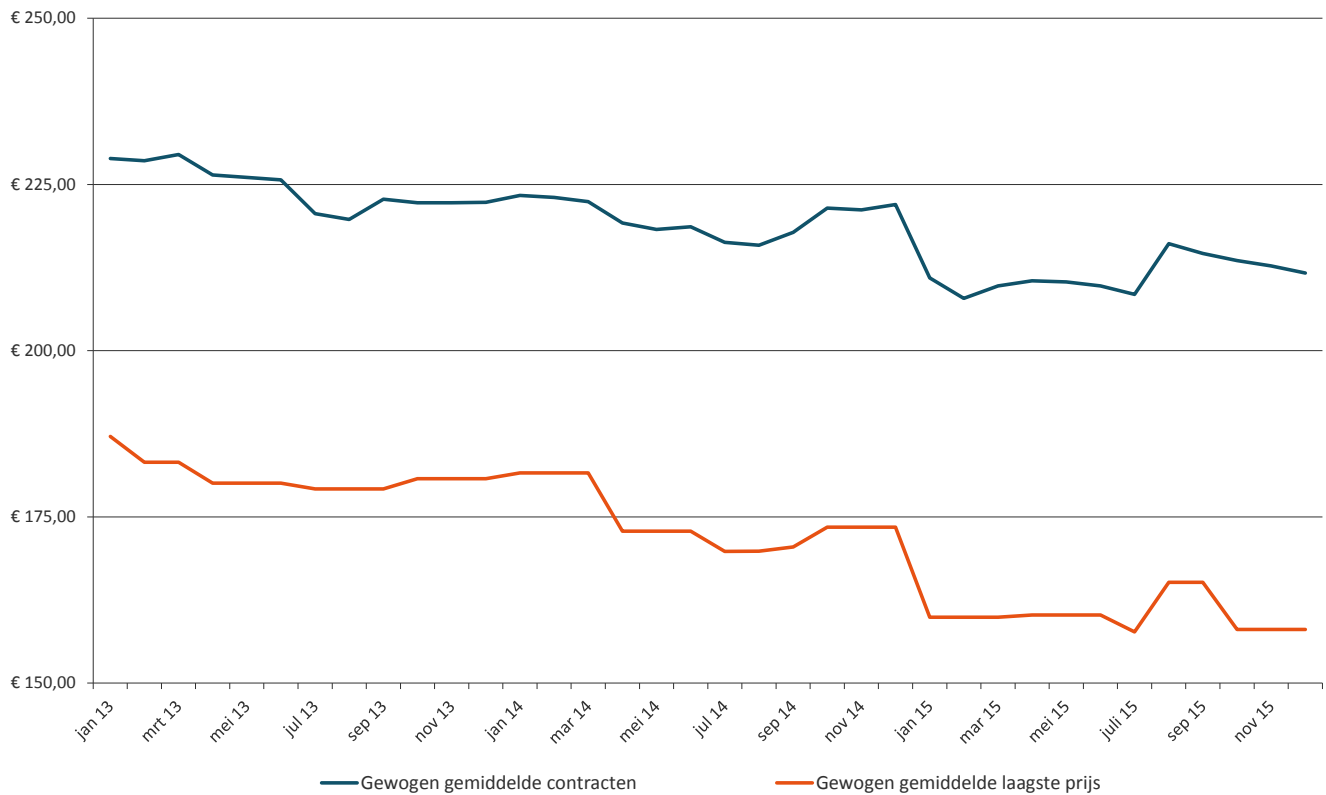
3.2.1.3. Prijzen voor huishoudelijke afnemers met een laag verbruik die niet verwarmen met aardgas en die verwarmen met aardgas met een groot verbruik

Huishoudelijke afnemers met een klein verbruik die niet verwarmen met aardgas

De gewogen gemiddelde prijs van deze contracten daalt in december 2015 t.o.v. het voorgaande jaar met 4,64%. Het gewogen gemiddelde laagste prijspeil nam over diezelfde periode af met 8,87%.

In december 2015 bedroeg het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs € 53,62 voor dit type afnemer.

Figuur 37: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik die niet verwarmen met aardgas (typecategorie D1, 2.360 kWh op jaarbasis)

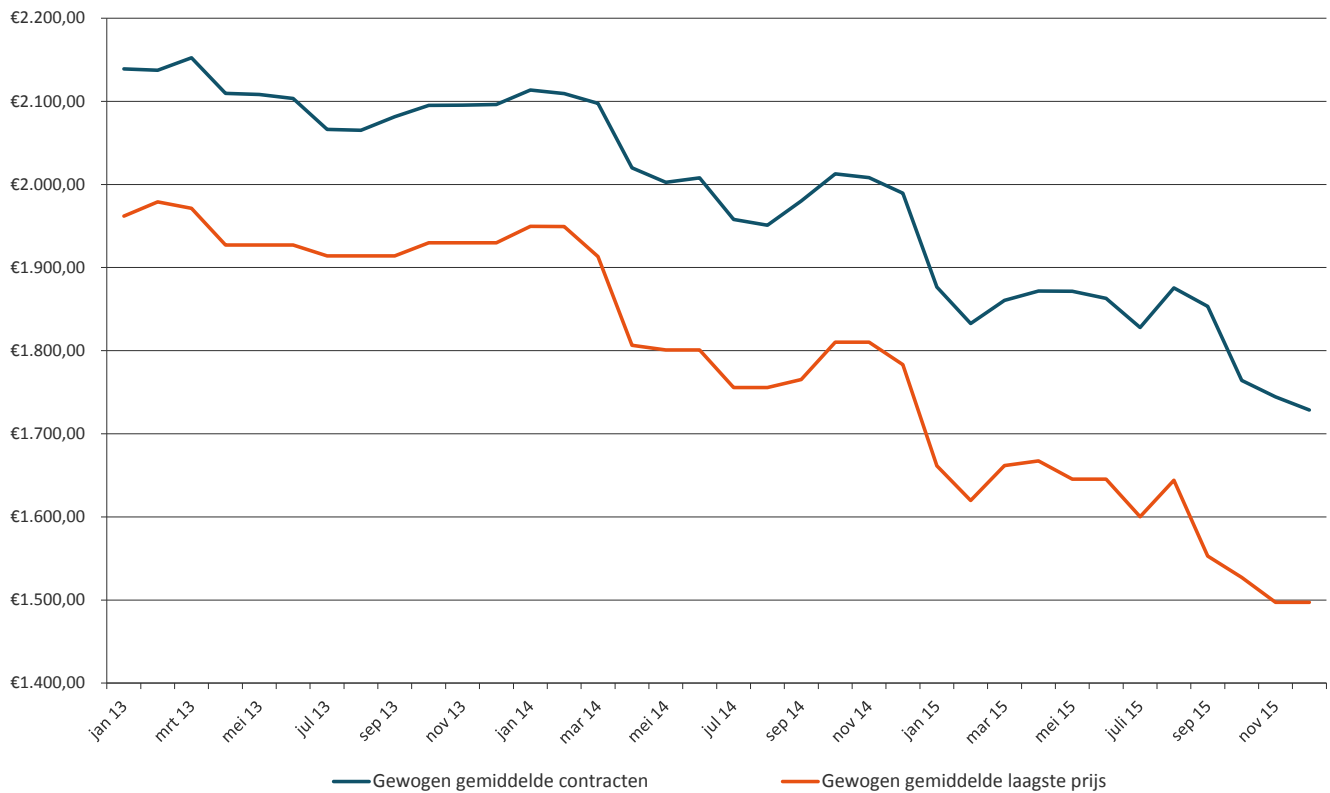

Huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een groot verbruik

Voor de categorie van huishoudelijke aardgasafnemers met een groot verbruik daalde de gewogen gemiddelde prijs van de contracten tussen december 2014 en december 2015 met 13,11% en de gewogen gemiddelde laagste prijs met 16,04%.

In december 2015 bedroeg het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs € 231,66. In december 2014 was het verschil tussen beide prijzen kleiner (€ 206,44). Dit kan wijzen op een toegenomen concurrentie op de markt.

Figuur 38: Evolutie van de aardgasfactuur voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een groot verbruik (typeafnemer D3b, 34.890 kWh op jaarbasis)

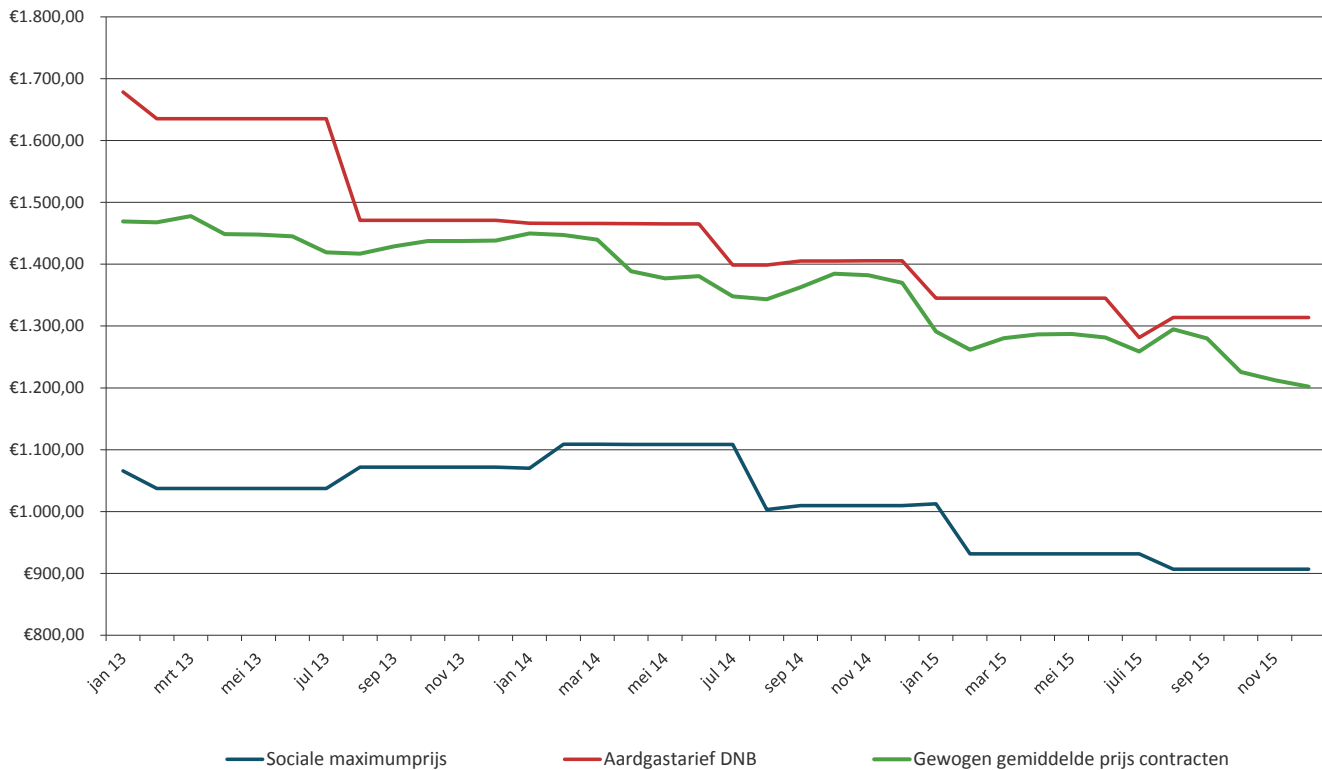

3.2.2. Sociale maximumprijzen en aardgastarief DNB

In de figuur 39 wordt de evolutie van de sociale maximumprijs voor aardgas weergegeven voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik die verwarmen met aardgas. Verder wordt ook het gewogen gemiddelde aardgastarief DNB weergegeven: dit tarief geldt enkel voor de afnemers die beleverd worden door hun distributienetbeheerder en die geen recht hebben op de sociale maximumprijs. Afnemers kunnen er niet voor kiezen om beleverd te worden door de distributienetbeheerder. Dit gebeurt in het kader van de sociale openbaardienstverplichtingen. Als referentie wordt de gewogen gemiddelde prijs van de contracten³³ getoond.

³³ M.a.w. de sociale maximumprijzen en het aardgastarief DNB laten we buiten beschouwing.

Figuur 39: Evolutie van de sociale maximumprijs en het gewogen gemiddelde aardgastarief DNB voor aardgas voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

De sociale maximumprijs nam tussen eind 2014 en eind 2015 af met 10,19%. De referentieprijs daalde over diezelfde periode sterker met 12,25%. De sociale maximumprijs was eind 2015 € 139,52 lager dan de gewogen gemiddelde laagste prijs.

Het gewogen gemiddelde aardgastarief DNB (in december € 1.313,76) lag gans 2015 boven de referentieprijs: in december bedroeg het prijsverschil € 111,69.

Voor de huishoudelijke afnemers met een klein verbruik bedroeg de sociale maximumprijs eind 2015 € 90,68 per jaar. Het prijsverschil tussen de referentieprijs en de sociale maximumprijs bedroeg op dat moment € 121,01. De sociale maximumprijs was eind 2015 € 67,38 lager dan de gewogen gemiddelde laagste prijs voor huishoudelijke afnemers met een klein verbruik. Het aardgastarief DNB (€ 180,32) was lager dan de referentieprijs (€ 211,69) eind 2015.

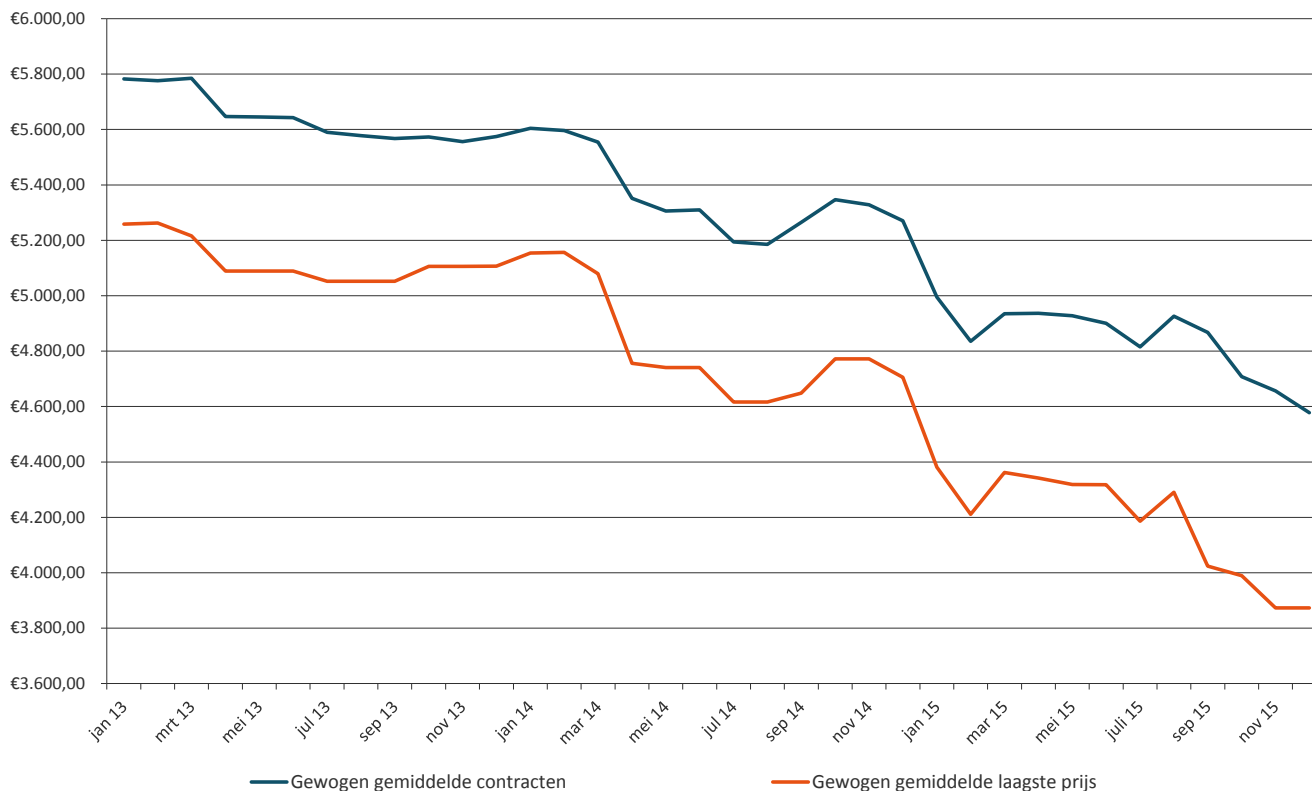
Eind 2015 betaalden huishoudelijke afnemers met een groot verbruik die genieten van de sociale maximumprijs € 1.360,23, wat dus € 368,52 minder is dan de referentieprijs. De sociale maximumprijs was eind 2015 voor deze afnemers € 136,85 lager dan de gewogen gemiddelde laagste prijs. Het aardgastarief DNB (€ 1.923,22) was in december 2015 hoger dan de referentieprijs (€ 1.728,75).

3.2.3. Kleine professionele afnemers

3.2.3.1. Aardgasrijzen voor kleine professionele afnemers

Figuur 40 gaat dieper in op de evolutie van de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs voor kleine professionele aardgasafnemers.

Figuur 40: Evolutie van de aardgasrijzen voor kleine professionele aardgasafnemers met een verbruik van 116.280 kWh (typecategorie I1, 116.280 kWh op jaarbasis)

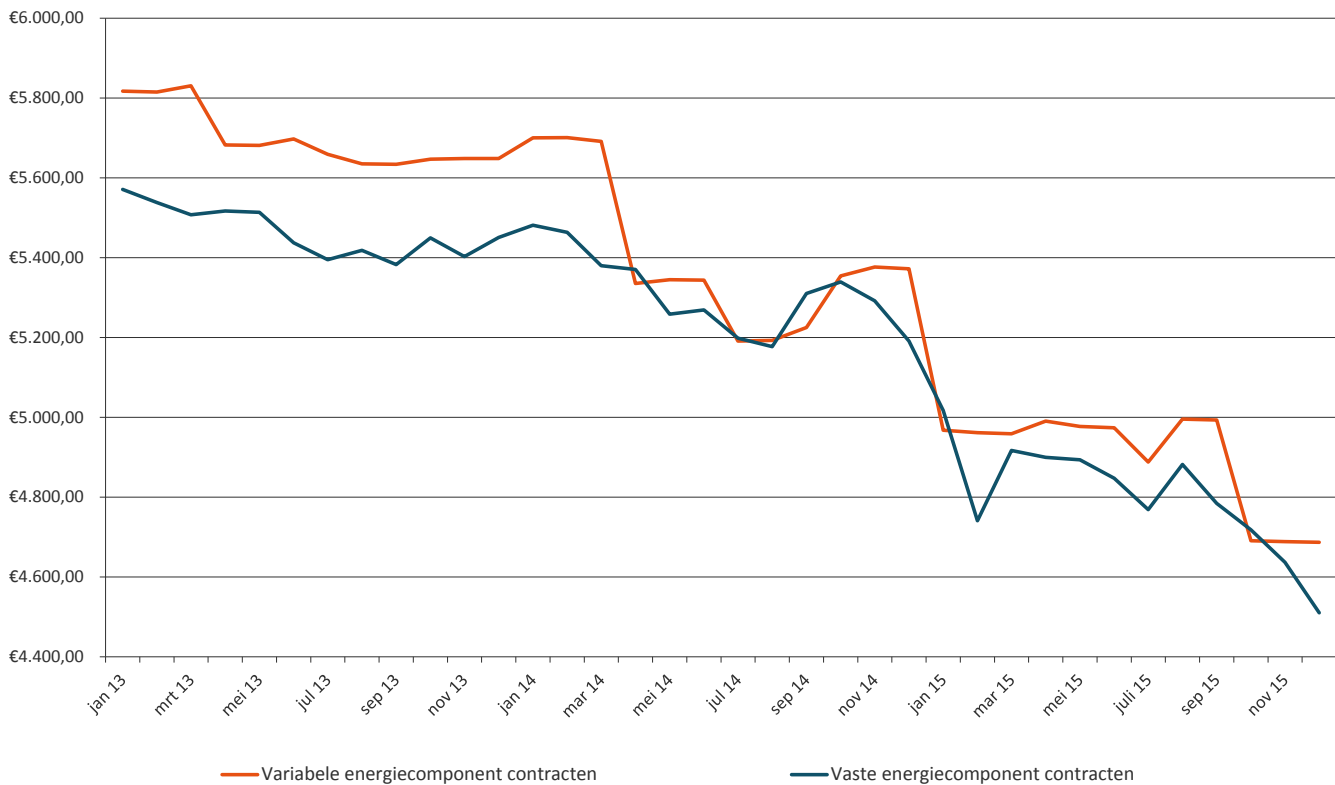

Tussen december 2014 en december 2015 daalden de in de figuur opgenomen prijsniveaus: de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met 13,15% en de gewogen gemiddelde laagste prijs zelfs met 17,69%.

In december 2015 was het prijsverschil tussen de gewogen gemiddelde prijs van de contracten en de gewogen gemiddelde laagste prijs voor de vierde maand op rij groter dan € 700 (€ 704,52). In december 2014 bedroeg het verschil € 565,49. Deze toename zou kunnen wijzen op een toegenomen concurrentie.

We berekenen ook gewogen gemiddelde prijzen waarbij we een onderscheid maken op basis van het vaste of variabele karakter van de energicomponent.

Figuur 41: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen vaste en variabele energiecomponent voor kleine professionele afnemers

De gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energiecomponent en de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energiecomponent namen tussen december 2014 en december 2015 af met respectievelijk 12,76% en 13,11%.

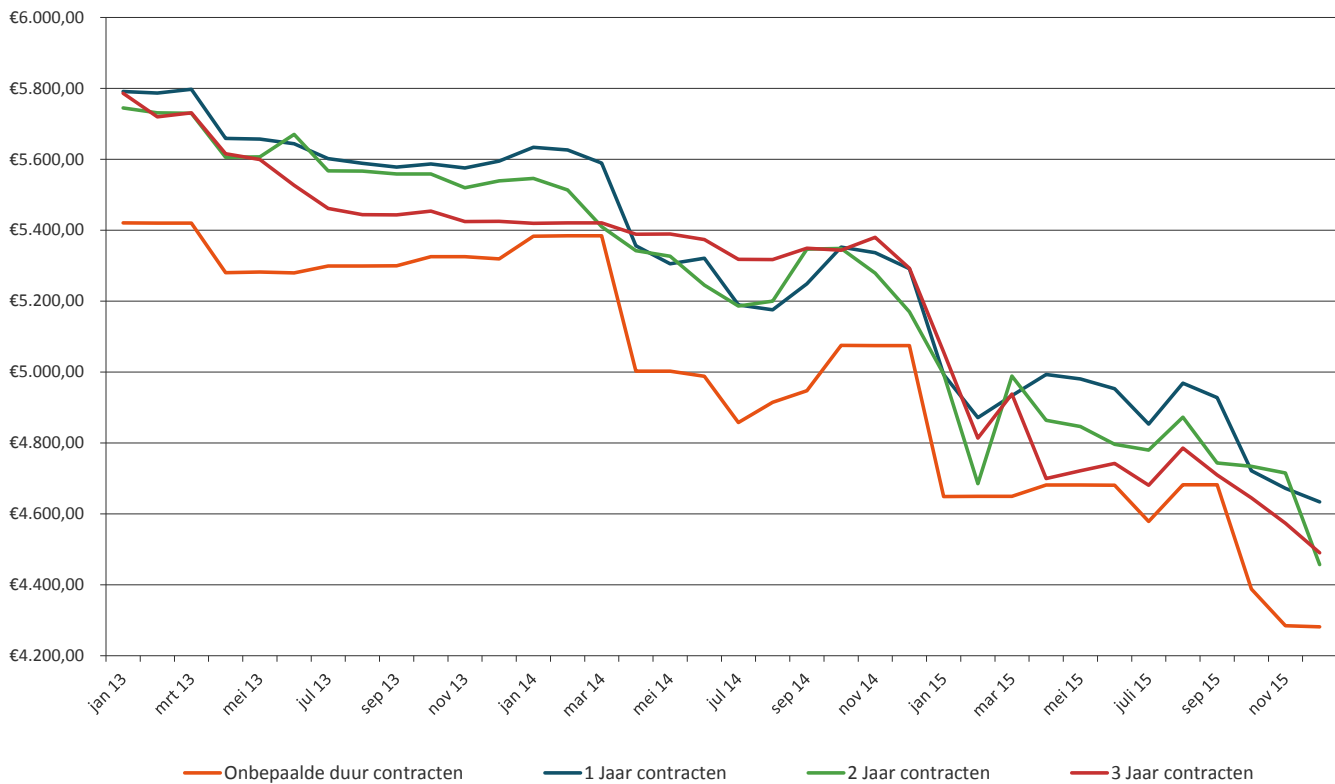
In januari en oktober van het jaar 2015, was de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energiecomponent hoger dan deze van de vaste contracten, maar in de overige maanden was deze prijs lager. Deze vaststelling gaat in tegen het intuïtieve aanvoelen dat de prijs van de contracten met vaste energieprijzen hoger moet zijn, omdat het logisch lijkt dat de energieleveranciers een hogere marge nemen op vaste contracten om zichzelf in te dekken tegen potentiële onvoorziene risico's op prijsstijgingen.

Merk ook hier op dat sinds januari 2014 in de V-test voor de contracten met variabele energiecomponent naast de gekende indexatieparameterwaarden ook rekening gehouden wordt met de forwardnoteringen. Hierdoor zou de prijsevolutie van deze contracten geen (of in ieder geval minder) invloed meer mogen ondervinden van seizoenseffecten in de prijsvorming.

Eind 2015 was de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energiecomponent € 176,36 duurder dan de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energiecomponent.

In figuur 42, waarin een onderscheid gemaakt wordt op basis van de looptijd van het contract, wordt duidelijk dat in 2015, net zoals in 2013 en 2014, het gewogen gemiddelde prijspeil van de contracten van onbepaalde duur het laagst was (december 2015: € 4.281,95). Deze prijscurve wordt als enige curve uitsluitend door contracten met variabele energiecomponent bepaald. Dat deze prijs het laagst is, sluit aan bij het intuïtieve aanvoelen dat contracten met vaste energiecomponent duurder zijn dan contracten met variabele energiecomponent omdat de leverancier die contracten met vaste energiecomponent aanbiedt zich moet indekken tegen potentiële onvoorziene prijsstijgingsrisico's.

Figuur 42: Jaarlijkse kostprijs op basis van het onderscheid tussen looptijd voor kleine professionele afnemers

3.2.3.2. Verdeling van de aardgasprijs voor kleine professionele afnemers

De totale jaarlijkse kostprijs die de kleine professionele aardgasafnemers betalen aan de aardgasleveranciers is, uitgezonderd het prijsonderdeel btw, samengesteld uit dezelfde prijsonderdelen als de kostprijs die de huishoudelijke aardgas afnemers jaarlijks betalen:

- de energiekost (omvat de energiecomponent³⁴ en de jaarlijkse vergoeding);
- de nettarieven (distributie en transport);
- de heffingen.

De aardgasleveranciers hebben alleen invloed op de energiekost³⁵.

In figuur 43 wordt de hoogte van deze samenstellende prijsonderdelen weergegeven. Tot en met oktober 2015 omvatte de voor de V-test gerapporteerde energiecomponent ook het transporttarief, dat verschillend was per leverancier. Op basis van een schatting van de CREG werd het prijsonderdeel Transport in de onderstaande figuur en tekst als een afzonderlijk prijsonderdeel weergegeven. Sinds november 2015 moeten de leveranciers het transporttarief als een aparte component³⁶ rapporteren. De meeste partijen rapporteren het door Fluxys gepubliceerde geschatte tarief. Het is dit bedrag dat we hanteren in deze oefening.

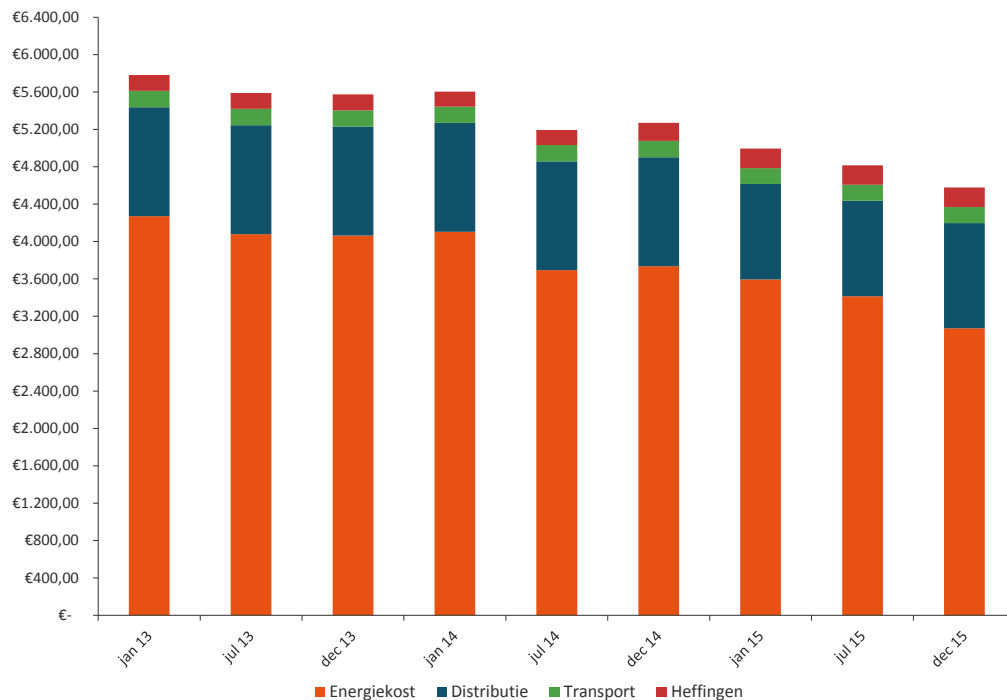
De prijs die ook een professionele aardgasafnemer betaalt, hangt af van de vestigingsplaats, aangezien de hoogte van de distributienettarieven verschilt tussen de verschillende Vlaamse distributienetgebieden.

³⁴ Dit is de kWh-prijs die de afnemer voor zijn aardgas aan zijn leverancier betaalt.

³⁵ De energiekost omvat in realiteit de vervoernettarieven die verschillend zijn per leverancier. Op basis van een schatting wordt 'Vervoer' in onderstaande figuur en tekst als een afzonderlijk prijsonderdeel weergegeven.

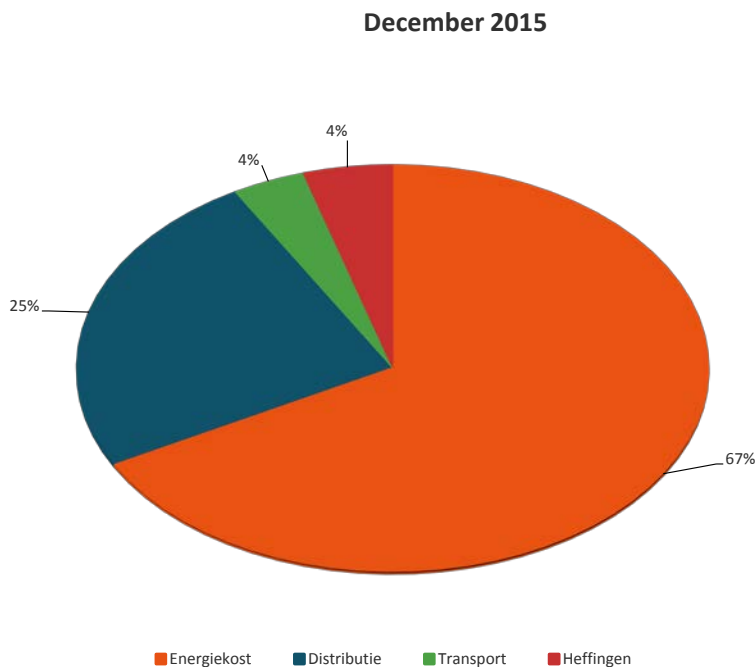
³⁶ De CREG wil hiermee de transparantie verhogen.

Figuur 43: Verdeling van de aardgasprijs voor kleine professionele afnemers

De belangrijkste wijzigingen eind 2015 ten opzichte van een jaar eerder zijn dat het prijsonderdeel Energiekost gedaald is met 17,81% en dat het onderdeel Heffingen gestegen is met 7,77%. Deze stijging is toe te schrijven aan een verhoging van zowel de energiebijdrage als (vooral) de federale bijdrage. Distributie daalde met 3,37% (€ 1.125,92): de distributienettarieven daalden in januari en stegen in augustus (n.a.v. de federale vennootschapsbelasting). Deze toename compenseerde de daling van januari deels, maar niet volledig. Transport daalde met 2,00% (€ 170,93).

Figuur 44: Procentuele verdeling van de onderdelen van de totale jaarlijkse aardgasprijs voor kleine professionele afnemers met een verbruik van 116.280 kWh

In december 2015 was het procentueel aandeel van Energiekost 67,10%, van Distributie 24,60%, van Transport 3,73% en van Heffingen 4,57%.

4. Conclusies

MARKTONTWIKKELINGEN

- Het aantal elektriciteits- en aardgasklanten dat in 2015 van energieleverancier veranderde lag beduidend hoger dan in 2014 en vond zelfs opnieuw aansluiting bij de recordniveaus van de jaren 2012 en 2013. De motor bij uitstek achter deze marktdynamiek zijn de kleine bedrijven, waarvan de activiteit in 2015 explosief toenam en tot nog toe ongeziene hoogtes bereikte.
- Het aantal elektriciteits- en aardgasleveranciers steeg in 2015 slechts beperkt, maar het aantal van deze leveranciers dat niet of slechts beperkt actief was, daalde aanzienlijk. Dit had een positieve invloed op de keuzemogelijkheden van de afnemers, net als de opmerkelijke toename in het aantal aangeboden contracten op de elektriciteits- en gasmarkt.
- De concentratie-indexen (HHI- en C3-indexen) tonen in 2015 opnieuw een verbetering op vlak van de marktconcentratie – en dus van de concurrentie – in de elektriciteits- en aardgasmarkt, en dit op overtuigendere wijze dan in 2014. Deze positieve evolutie is zichtbaar in alle marktsegmenten, maar vooral in de professionele deelmarkten werd een opmerkelijke vooruitgang geboekt, aangedreven door de uitzonderlijke wisselactiviteit door de kmo's.

PRIJSEVOLUTIE ELEKTRICITEIT

- De gewogen gemiddelde prijs van de elektriciteitscontracten lag in december 2015 voor alle afnemers hoger dan in december 2014:
 - gezin met een doorsnee verbruik: 28,55%
 - gezin met een klein verbruik: 37,21%
 - gezin met een groot verbruik: 27,34%
 - klein bedrijf: 9,04%
- De verhoging van de btw op elektriciteit voor de huishoudelijke afnemers in september 2015 van 6% naar 21% is een belangrijk deel van de verklaring. Ook de stijging van de distributienettarieven is een belangrijke verklaring
- Voor zowel de huishoudelijke als de kleine professionele afnemers valt ook de stijging van de distributienettarieven (in januari en augustus 2015) op (www.vreg.be/nl/evolutie-distributienettarieven-2014-2015).
- De gewogen gemiddelde laagste prijs was eind 2015 ten opzichte van december 2014 voor een gezin met een klein verbruik opvallend sterker gestegen (41,63%) dan voor de overige gezinnen (een gezin met een doorsnee verbruik 23,89% en een gezin met een groot verbruik 29,17%).
- Een gezin met een gemiddeld verbruik kon eind 2015 € 95 besparen door te kiezen voor het goedkoopste elektriciteitscontract.
- Een kmo met een gemiddeld verbruik kon eind 2015 € 851 besparen door te kiezen voor het goedkoopste elektriciteitscontract.
- Het prijsniveau van de contracten met vaste energiecomponent voor gezinnen met een doorsnee verbruik was in 2015 in 9 van de 12 maanden hoger dan dat van de contracten met variabele energiecomponent. Voor kleine bedrijven was dit, met uitzondering van december, ook het geval. Deze vaststelling sluit aan bij het intuïtieve aanvoelen dat contracten met vaste energiecomponent duurder zijn omdat de leverancier zich moet indekken tegen potentiële onvoorziene prijsstijgingsrisico's.
- Het prijsonderdeel Energiekost bepaalt ruwweg 40% (gezinnen 39,26% en kleine professionele afnemers 40,99%) van de elektriciteitsfactuur.

PRIJSEVOLUTIE AARDGAS

- De gewogen gemiddelde prijs van de aardgascontracten lag eind 2015 voor alle afnemers lager dan eind 2014:
 - gezin dat verwarmt met aardgas met een doorsnee verbruik: -12,25%
 - gezin dat niet verwarmt met aardgas met een klein verbruik: -4,64%
 - gezin dat verwarmt met aardgas met een groot verbruik: -13,11%
 - klein bedrijf: -13,15%

- De gewogen gemiddelde laagste prijs was eind 2015 ten opzichte van een jaar eerder voor een gezin met een klein verbruik opvallend minder sterk gedaald (-8,87%) dan voor de overige gezinnen (een gezin met een doorsnee verbruik -15,18% en een gezin met een groot verbruik -16,04%). Voor kleine professionele afnemers is dit -17,69%.
- Een gezin met een gemiddeld verbruik kon eind 2015 € 156 besparen door te kiezen voor het goedkoopste aardgascontract.
- Een kmo met een gemiddeld verbruik kon eind 2015 € 705 besparen door te kiezen voor het goedkoopste aardgascontract.
- Voor zowel de gezinnen als de kleine professionele afnemers was de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met variabele energiegcomponent in 10 van de 12 maanden van 2015 hoger dan de gewogen gemiddelde prijs van de contracten met vaste energiegcomponent. Deze vaststelling druist in tegen het intuïtieve aanvoelen dat contracten met vaste energiegcomponent duurder zijn, omdat de aardgasleverancier zich moet indekken tegen potentiële onvoorziene prijsstijgingsrisico'.
- Het prijsonderdeel Energiekost is verantwoordelijk voor 52,85% van de aardgasfactuur voor gezinnen. Voor kleine professionele afnemers is dit 67,10%.

5. Bijlagen

Bijlage 1: Berekening Herfindahl-Hirschman index (HHI) en C3

Bijlage 2: Methodologie van het onderzoek van de prijzen

Bijlage 3: Overzicht van de huishoudelijke typeafnemers voor elektriciteit en aardgas

Bijlage 4: Overzicht van de kleine professionele typeafnemers voor elektriciteit en aardgas

5.1. Bijlage 1: Berekening Herfindahl-Hirschman index (HHI) en C3

De **HHI index** is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een sector. Daarbij slaat de term "concentratiegraad" op het aantal aanbieders van goederen of diensten in een bepaalde sector. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt onder verschillende aanbieders.

De formule is als volgt:

$$HHI = \sum (m_i)^2 \text{ voor } i \text{ gaande van } 1 \text{ tot } n$$

waarbij geldt:

m_i = marktaandeel van aanbieder i (liggend tussen 0 en 1)

n = aantal aanbieders op de markt

Vaak wordt de berekening gemaakt op basis van de marktaandelen die in percentages, dus liggend tussen 0 en 100, worden uitgedrukt. De uitkomst van de berekening ligt dan steeds tussen 0,0001 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie). Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er slechts één aanbieder met een marktaandeel van 100 %. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine aanbieders.

Interpretatie: hoe hoger de indexwaarde, hoe hoger de aanbiederconcentratie

- ongeconcentreerde markt: $0 \leq HHI < 1.000$
- gematigd geconcentreerde markt: $1.000 \leq HHI < 2000$
- geconcentreerde markt: $HHI \geq 2000$

Economisten stellen dat een HHI onder de 2000 duidt op een concurrentiële markt en dat een HHI boven de 2.500 op zware risico's voor de marktwerking wijst.

C3

Deze index geeft aan hoeveel procent de drie ondernemingen met het grootste marktaandeel gezamenlijk binnen één relevante markt innemen. Deze index is minder genuanceerd dan de HHI-index, omdat hij de onderlinge verschillen tussen de grootste leveranciers buiten beschouwing laat. Twee heel verschillende marktsituaties kunnen leiden tot eenzelfde waarde voor de C-index.

Voorbeeld:

Markt A: $73 \% + 1 \% + 1 \% = 75 \%$

Markt B: $25 \% + 25 \% + 25 \% = 75 \%$

Hoewel markt A veel geconcentreerder is dan markt B, blijkt dat niet uit de berekende C3-index.

5.2. Bijlage 2: Methodologie van het onderzoek van de prijzen

De vergelijkingen worden gemaakt aan de hand van een aantal typecategorieën van eindafnemers (zie Bijlage 3 en Bijlage 4). We gebruiken ook de totale jaarlijkse kostprijs voor een bepaald type eindafnemer. Deze prijs omvat alle relevante elementen (energiekost, nettarieven en heffingen).

Kortingen niet inbegrepen

Het feit dat de prijsinformatie gebruikt voor dit rapport afkomstig is van de leveranciers en door hen gerapporteerd werd in het kader van de V-test[®] betekent dat in de prijzen geen rekening gehouden wordt met commerciële kortingen, zoals een korting voor betaling via domiciliëring of een welkomstkorting voor nieuwe klanten. Deze - door een aantal leveranciers gehanteerde - kortingen kunnen de in de studie berekende prijsniveaus in de praktijk lager doen uitvallen.

Gewogen gemiddelde prijzen

Om de representativiteit van de berekende prijzen te verhogen, past de VREG wegingen toe:

Eenzijds laten we het **relatieve belang van het distributienetgebied** meewegen in de gemiddelde prijzen. Zo weegt de jaarlijkse kostprijs in een distributienetgebied met een groot aantal huishoudelijke respectievelijk kleine professionele toegangspunten zwaarder door in het gemiddelde dan de jaarlijkse kostprijs in een distributienetgebied met een klein aantal huishoudelijke respectievelijk kleine professionele toegangspunten.

Daarnaast wordt het **marktaandeel van de leverancier en zijn contract(en) bij huishoudelijke respectievelijk kleine professionele afnemers** gebruikt om de weging tussen de prijzen van de leveranciers en hun contracten onderling te bepalen.

Wanneer beide wegingen vervolgens worden gecombineerd, krijgen we een gewogen gemiddelde prijs die representatief is voor de prijs die de gezinnen en de kleine professionele in Vlaanderen betalen. Bij de berekeningen wordt alle relevante informatie verwerkt, in tegenstelling tot een op een steekproef gebaseerd onderzoek.

Deze methodiek wordt duidelijker aan de hand van het volgende voorbeeld. Voor de eenvoud gaan we uit van een situatie met twee leveranciers die in twee netgebieden leveren met elk één contract.

		Leverancier 1	Leverancier 2	
Netgebied 1	Marktaandeel	10,00%	90,00%	
25,00%	Prijs	100,00 euro	150,00 euro	145,00 euro
Netgebied 2	Marktaandeel	20,00%	80,00%	
75,00%	Prijs	120,00 euro	180,00 euro	168,00 euro
		115,00 euro	172,50 euro	162,25 euro

Gemiddelde van leverancier 1 en 2, gewogen ten aanzien van hun respectievelijk marktaandeel en ten aanzien van de grootte van de distributienetgebieden: $(145 * 0,25 + 168 * 0,75) / (0,25 + 0,75) = 162,25$

Gratis elektriciteit verrekend

Voor de berekening van de gewogen gemiddelde elektriciteitsprijzen van de verschillende leveranciers voor huishoudelijke afnemers houden we ook rekening met de gratis hoeveelheid elektriciteit waarop elk gezin in Vlaanderen recht heeft.

Deze hoeveelheid wordt verrekend als een korting op de prijzen die de leveranciers hebben bezorgd aan ons. De korting wordt berekend door het aantal gratis kWh te vermenigvuldigen met de eenheidsprijs. Tot en met 2007 werd deze door het ministerie van Economische Zaken vastgelegd, maar vanaf 2008 wordt deze berekend door ons. Voor 2015 bedroeg die 20,16 eurocent/kWh inclusief btw. Aangezien het aantal gratis kWh afhangt van het aantal gezinsleden, maken we

(enkel voor de analyse in dit rapport en niet voor de leveranciersvergelijking op www.vreg.be) de volgende assumpties voor de berekening van de jaarlijkse kostprijs per typecategorie:

Categorie Da:	1 gezinslid	→	200 kWh gratis	→	korting van € 40,32 in 2015
Categorie Db:	2 gezinsleden	→	300 kWh gratis	→	korting van € 60,47 in 2015
Categorie Dc:	3 gezinsleden	→	400 kWh gratis	→	korting van € 80,63 in 2015
Categorie Dc1:	3 gezinsleden	→	400 kWh gratis	→	korting van € 80,63 in 2015
Categorie Dd:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 100,79 in 2015
Categorie De:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 100,79 in 2015
Categorie De1:	4 gezinsleden	→	500 kWh gratis	→	korting van € 100,79 in 2015

5.3. Bijlage 3: Overzicht van de huishoudelijke typeafnemers voor elektriciteit en aardgas

Voor de vergelijkingen in dit rapport worden verschillende typecategorieën gebruikt. Deze tabel geeft een overzicht van de typecategorieën en hun verbruik per tariefperiode voor elektriciteit.

Typecategorie	Jaarverbruik dagtarief (kWh)	Jaarverbruik nachttarief (kWh)	Jaarverbruik uitsluitend nachttarief (kWh)
Da	600	0	0
Db	1.200	0	0
Dc (*)	1.600	1.900	0
Dc1	3.500	0	0
Dd	3.600	3.900	0
De	3.600	3.900	12.500
De1	7.500	0	12.500

(*) Dit verbruik komt overeen met het elektriciteitsverbruik van een doorsnee gezin.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de typecategorieën voor aardgas:

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (kWh)	
D1	2.326	Koken en warm water
D2	4.652	
D3 (*)	23.260	Verwarming en ander gebruik
D3b	34.890	

(*) Dit verbruik komt overeen met het aardgasverbruik van een doorsnee gezin dat verwarmt op aardgas.

5.4. Bijlage 4: Overzicht van de kleine professionele typeafnemers voor elektriciteit en aardgas

Voor de vergelijkingen in dit rapport worden verschillende typecategorieën gebruikt.

Deze tabel geeft een overzicht van de typecategorieën en hun verbruik per tariefperiode voor elektriciteit:

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (kWh)	Jaarverbruik nachttarief (kWh)	Jaarverbruik uitsluitend nachttarief (kWh)
la	17.500	12.500	0
lb	29.000	21.000	0

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de typecategorieën voor aardgas:

Type-categorie	Jaarverbruik dagtarief (kWh)
l1	116.280

VREG

Koning Albert II-laan 20 bus 19

1000 Brussel

vreg.be

Gratis telefoon 1700 (elke werkdag van 9-19u)

Facebook: VREG

Twitter: @vreg_be